

ΑΝΩΤΑΤΟ
ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ
ΙΔΡΥΜΑ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ:
Η ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
(ΜΕ ΤΗΝ ΧΡΗΣΗ GIS)

ΠΑΥΛΕΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ: Κος ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΒΥΘΟΥΛΚΑΣ

ΜΑΙΟΣ 2009

Θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά τους γονείς μου Ηλία και Ευγενία Παυλέα για την
υπομονή και την βοήθεια τους τόσα χρόνια....

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1ο

ΠΕΛΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ.....	10
--------------------	----

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2ο

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ.....	11
----------------	----

2.1. ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ.....	11
----------------------------	----

2.1.1. Εσωτερικός Τουρισμός.....	12
----------------------------------	----

2.1.2. Διακρίσεις Τουρισμού.....	12
----------------------------------	----

2.1.3. Ο Μαζικός Τουρισμός.....	13
---------------------------------	----

2.1.4. Εναλλακτικός Τουρισμός.....	13
------------------------------------	----

2.2. ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΣ ΝΟΜΟΣ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

2.2.1. Εφαρμογής Πεδίο.....	14
-----------------------------	----

2.2.2. Χρηματοδότηση – Όρια Προϋπολογισμού.....	15
---	----

2.2.3. Επιλέξιμες Ενέργειες.....	15
----------------------------------	----

2.2.4. Επιλέξιμες Δαπάνες.....	16
--------------------------------	----

2.3. ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

2.3.1. Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού (ΕΟΤ)	16
---	----

2.3.2. Ο Οργανισμός Τουριστικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (Ο.Τ.Ε.Κ.).....	16
--	----

2.3.3. Ελληνικά Τουριστικά Ακίνητα (ΕΤΑ)	17
--	----

2.3.4. Το Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο της Ελλάδος.	17
2.3.5. Τα Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου (Ν.Π.Ι.Δ.)	18

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3ο

ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΕΛΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

3.1.ΝΟΜΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ

<u>3.1.1. ΓΕΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ.</u>	19
<u>3.1.2. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ</u>	21
<u>3.1.3. ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑΚΗ ΠΡΟΣΒΑΣΗ.</u>	23
3.1.3.1. Εσωτερική Συγκοινωνία.....	23
3.1.3.2. Σύνδεση Με Γύρω Περιοχές.....	23
<u>3.1.4. ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ.</u>	
3.1.4.1. Αρχαία Κόρινθος.....	23
3.1.4.2. Αρχαιολογικός Χώρος Ισθμίου.....	25
3.1.4.3. Αρχαιολογικός Χώρος Ηραίου.....	28
3.1.4.4. Αρχαία Σικυώνα.....	28
3.1.4.5. Αρχαία Τιτάνη.....	29
3.1.4.6. Λιμάνι Μαύρων Λιθαριών.....	30
3.1.4.7. Στυμφαλία.....	30
3.1.4.8. Αρχαιολογικός Χώρος Φενεού.....	31
3.1.4.9. Νεμέας.....	31
3.1.4.10. Τενέας.....	33

3.1.5. ΚΑΣΤΡΑ.

3.1.5.1. Ακροκορίνθου.....34

3.1.5.2. Το Αρχαίο Λιμάνι Λεχαίου.....35

3.1.5.3. Το Αρχαίο Λιμάνι των Κεγχριών.....36

3.1.6.ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ.

3.1.6.1. Λουτράκι.....38

3.1.6.2. Στυμφαλία.....39

3.1.6.3. Όρος Κυλλήνη (Ζήρεια)40

3.1.7. ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΑ-ΕΚΚΛΗΣΙΕΣ

3.1.7.1. Κορίνθου.....42

3.2.ΝΟΜΟΣ ΑΡΚΑΔΙΑΣ

3.2.1. ΓΕΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ.....45

3.2.2. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ.....46

3.2.3. ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑΚΗ ΠΡΟΣΒΑΣΗ.....46

3.2.3.1. Εσωτερική Συγκοινωνία.....47

3.2.3.2. Σύνδεση Με Γύρω Περιοχές.....47

3.2.4. ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ.

3.2.4.1. Αρχαία Λυκοσούρα.....47

3.2.4.2. Μαντίνεια.....48

3.2.5. ΦΥΣΙΚΕΣ ΟΜΟΡΦΙΕΣ

3.2.5.1. Τεχνητή Λίμνη Λάδωνα.....50

3.2.5.2. Το Φράγμα.....50

3.2.5.3. Οστρακίνα Χιονοδρομικό Κέντρο.....51

3.2.5.4. Παραλιακή Κυνουρία.....52

3.2.5.5. Υδροβιότοπος Μούστου.....53

3.2.5.6. Σπήλαιο Κάψια.....	54
3.2.5.7. Ιαματικές Πηγές.....	54
<u>3.2.6. ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ</u>	
3.2.6.1. Το Σπίτι του Κολοκοτρώνη.....	55
<u>3.2.7. ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΑ - ΕΚΚΛΗΣΙΕΣ</u>	
3.2.7.1. Ιερά Μονή Φιλοσόφου-Κρυφό Σχολείο.....	56

3.3.ΝΟΜΟΣ ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ

<u>3.3.1. ΓΕΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ</u>	57
<u>3.3.2. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ</u>	58
<u>3.3.3. ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑΚΗ ΠΡΟΣΒΑΣΗ</u>	60
3.3.3.1. Εσωτερική Συγκοινωνία.....	60
3.3.3.2. Σύνδεση Με Γύρω Περιοχές.....	60
<u>3.3.4. ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ</u>	
3.3.4.1. Μυκήνες.....	61
3.3.4.2. Άργος.....	63
3.3.4.3. Τίρυνθα.....	64
3.3.4.4. Ναύπλιο.....	64
3.3.4.5. Τόλο.....	67
3.3.4.6. Κρανίδι.....	68
3.3.4.7. Ερμιόνη - Πορτοχέλι.....	69
3.3.4.8. Αρχαία Επίδαυρος.....	71
3.3.4.8.1. Γύρω Από την Αρχαία Επίδαυρο.....	72

3.4.ΝΟΜΟΣ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ

<u>3.4.1. ΓΕΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ.....</u>	74
<u>3.4.2. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ.....</u>	74
<u>3.4.3. ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑΚΗ ΠΡΟΣΒΑΣΗ.....</u>	75
3.4.3.1. Εσωτερική Συγκοινωνία.....	75
3.4.3.2. Σύνδεση Με Γύρω Περιοχές.....	75
<u>3.4.4. ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ.....</u>	
3.4.4.1. Αρχαία Μεσσήνη.....	75
3.4.4.2. Ο Ναός του Επικούρα Απόλλωνα.....	76
3.4.4.3. Το Ανάκτορο του Νέστορος.....	76
<u>3.4.5. ΚΑΣΤΡΑ.....</u>	
3.4.5.1. Κάστρο Κορώνης.....	76
3.4.5.2. Κάστρο Μεθώνης.....	77
3.4.5.3. Κάστρο Πύλου.....	77
3.4.5.4. Κάστρο Καλαμάτας.....	77
3.4.5.5. Κάστρο Μούρτζινου Τρουπάκη.....	78
<u>3.4.6. ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΑ - ΕΚΚΛΗΣΙΕΣ.....</u>	
3.4.6.1. Μονή Δήμοβας.....	78
3.4.6.2. Μονή Βουλκάνο.....	78
<u>3.4.7. ΜΟΥΣΕΙΑ.....</u>	
3.4.7.1. Μπενάκειο.....	79
3.4.7.2. Ιστορικό και Λαογραφικό Καλαμάτας.....	79
<u>3.4.8. ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ.....</u>	
3.4.8.1. Καλαμάτα.....	79
3.4.8.2. Ποταμός Νέδα.....	80
3.4.8.3. Στούπα.....	81

3.5. ΝΟΜΟΣ ΛΑΚΩΝΙΑΣ

<u>3.5.1. ΓΕΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ</u>	82
<u>3.5.2. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ</u>	83
<u>3.5.3. ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑΚΗ ΠΡΟΣΒΑΣΗ</u>	84
3.5.3.1. Εσωτερική Συγκοινωνία.....	84
3.5.3.2. Σύνδεση Με Γύρω Περιοχές.....	84
<u>3.5.4. ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ</u>	
3.5.4.1. Σπάρτη.....	85
3.5.4.1.1. Το Αρχαιολογικό Μουσείο Σπάρτης.....	85
3.5.4.1.2. Το Θέατρο.....	86
3.5.4.1.3. Το Μενελαίο.....	86
3.5.4.1.4. Το Λεωνιδαίον.....	87
3.5.4.1.5. Το Ιερό της Ορθίας Αρτέμιδος.....	87
3.5.4.1.6. Το Ιερό της Αθηνάς Πολιούχου Ή Χαλκιοίκου.....	88
3.5.4.1.7. Ο Θολωτός Τάφος του Βαφειού.....	88
3.5.4.2. Γύθειο.....	89
3.5.4.2.1. Το Λιμάνι της Λακωνίας.....	89
3.5.4.2.2. Διακοπές στο Γύθειο.....	90
3.5.4.3. Μυστράς “Η Βυζαντινή Πολιτεία”.....	91
3.5.4.4. Η Αγέρωχη Μάνη.....	92
3.5.4.5. Πελλάνα.....	96
3.5.4.5.1. Ο Πύργος των Γκουζιουλαίων.....	96
3.5.4.6. Ο Βράχος της Μονεμβασιάς.....	97
3.5.4.7. Γεράκι Λακωνίας.....	99
<u>3.5.5. ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΑ – ΕΚΚΛΗΣΙΕΣ</u>	

3.5.5.1. Ιερά Μονή Αγίων Αναργύρων.....	101
---	-----

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4ο

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ

4.1. ΟΡΙΣΜΟΣ.....	102
4.2. ΠΩΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΕΙ ΕΝΑ GIS.....	102
4.2.1. Οι Βασικές Συνιστώσες Ενός ΓΣΠ.....	103
4.3. ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΤΩΝ ΓΣΠ.....	104

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5ο

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΛΟΓΙΣΜΙΚΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ(ΜΕ ΤΗΝ ΧΡΗΣΗ GIS)

5.1. ΣΚΟΠΟΣ-ΣΤΟΧΟΣ	105
5.2. ΣΥΛΛΟΓΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ.....	105
5.3. ΕΦΑΡΜΟΓΗ GIS.....	106
5.3.1. Πρωτεύουσες Νομών.....	106
5.3.2. Αρχαιολογικοί Χώροι.....	107
5.3.3. Μοναστήρια – Εκκλησίες.	108
5.3.4. Φυσικές Ομορφιές.....	119
5.3.5. Τουριστικές Περιοχές.....	110
5.3.6. Μουσεία.....	111

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ-ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ.....	112
-----------------------------	-----

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα εργασία με θέμα: <<**ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ (ΜΕ ΤΗΝ ΧΡΗΣΗ GIS)**>> έχει σκοπό να αναπτύξει μια εφαρμογή για την τουριστική ανάπτυξη της περιφέρειας Πελοποννήσου. Να αποτυπώσει δηλαδή τις κυριότερες τουριστικές περιοχές και παράλληλα να δημιουργήσει μια βάση δεδομένων και πληροφοριών για αυτά. Εκτός από τον χάρτη της Πελοποννήσου όπου επάνω του εμφανίζονται σημειακά και πολυγωνικά οι χώροι ενδιαφέροντος, περιλαμβάνοντας και αρχεία τεκμηρίωσης για την ιστορία ή τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του καθενός. Επίσης περιλαμβάνει φωτογραφικό υλικό και συνδέσεις σε ιστοσελίδες.

Η Πελοπόννησος διαιρείται διοικητικά σε επτά νομούς (Αχαΐα, Ηλεία, Μεσσηνία, Αρκαδία, Λακωνία, Αργολίδα και Κορινθία, όμως ο νομός Αχαΐας και Ηλείας ανήκουν στην Δυτική Στερεά Ελλάδα), όπου κάθε νομός της παρουσιάζει μεγάλο ενδιαφέρον από πλευράς μνημείων και αξιοθεάτων. Μέσα από την επεξεργασία του υλικού που συγκεντρώθηκε δημιουργήθηκαν θεματικοί χάρτες με σημαντικές πληροφορίες για την προβολή του κάθε νομού. Η δύναμη της Πελοποννήσου είναι τα μνημεία, η πολιτισμική και η πολιτιστική της κληρονομία, σε συνδυασμό με το πανέμορφο φυσικό της τοπίο.

Ο τελικός στόχος είναι να δημιουργηθεί μια εφαρμογή μέσω της οποίας ο χρήστης θα μπορεί να ξεναγηθεί εικονικά στα σημεία ενδιαφέροντος, τα οποία προβάλλονται καλύτερα μέσα στο όμορφο φυσικό τοπίο και αποτελούν ένα κίνητρο για επίσκεψη. Επιπλέον μέσω του ψηφιακού αυτού προϊόντος μπορεί να γίνει προβολή των μνημείων και των χώρων ενδιαφέροντος πάνω σε χάρτη, στον επίσημο διαδικτυακό τόπο του κάθε νομού με αποτέλεσμα την ανάδειξη του σε παγκόσμια κλίμακα, αυξάνοντας έτσι την ζήτηση τουρισμού. Οι αρχαιολογικοί χώροι ελέγχονται από το υπουργείο πολιτισμού και δευτερευόντως από τις διάφορες εφορείες αρχαιοτήτων οι οποίες έχουν στην εποπτεία τους αρκετούς αρχαιολογικούς χώρους και μνημεία. Δευτερεύοντες φορείς άσκησης πολιτικής είναι οι φορείς της Τ.Α. άρα αυτή η εφαρμογή μπορεί να χρησιμοποιηθεί από αυτούς στην άσκηση της πολιτικής τους. Η πολιτιστική κληρονομιά πρέπει να προστατευτεί, να διατηρηθεί και να αναδειχτεί προς όφελος των πολιτών και όλων των φορέων.

Επιδίωξη και σκοπός είναι να χρησιμοποιηθεί σαν εργαλείο στην προσπάθεια προστασίας των μνημείων, πολλά από τα οποία έχουν αφεθεί στην εγκατάλειψη και τη φθορά του χρόνου εξαιτίας της έλλειψης χρηματοδότησης παρά τις αξιόλογες και φιλότιμες προσπάθειες των Εφορειών Αρχαιοτήτων. Και δεύτερη επιδίωξη είναι η ανάδειξη τους για την πολιτιστική και πολιτισμική αναβάθμιση των δήμων, την ανάπτυξη του τουρισμού και την οικονομική ανάπτυξη του νομού όπως έχει ήδη προαναφερθεί.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ

Η Πελοπόννησος (γνωστή και ως *Μωρέας* ή *Μωριάς*) είναι η μεγαλύτερη χερσόνησος της Ελλάδας και ένα από τα εννέα γεωγραφικά της διαμερίσματα. Βρίσκεται στα νότια του ηπειρωτικού της τμήματος της χώρας και συνδέεται με τη Στερεά Ελλάδα μέσω μιας στενής λωρίδας γης, του Ισθμού της Κορίνθου στον οποίο το 1893 κατασκευάστηκε η ομώνυμη διώρυγα, μετατρέποντάς την ουσιαστικά σε νησί.

Επιπλέον, από το 2004 η γέφυρα Ρίου-Αντιρρίου συνδέει την Πελοπόννησο με την ηπειρωτική Ελλάδα. Η Πελοπόννησος διαιρείται διοικητικά σε επτά νομούς (Αχαΐα, Ηλεία, Μεσσηνία, Αρκαδία, Λακωνία, Αργολίδα και Κορινθία, με ένα μικρό τμήμα της να υπάγεται στο νομό Αττικής) και από το 1986 σε δύο περιφέρειες, την Δυτικής Στερεάς Ελλάδας και την περιφέρεια Πελοποννήσου (και ένα μικρό τμήμα αντίστοιχα, στην Περιφέρεια Αττικής). Έχει έκταση 21.439 τετρ. χλμ. και πληθυσμό 1.086.935 κατοίκους. Αποτελεί ιστορική κοιτίδα του ελληνισμού και κατοικείται από τα προϊστορικά χρόνια.

Σε αυτήν αναπτύχθηκε ο Μυκηναϊκός Πολιτισμός και κατοίκησαν και τα τρία κυριότερα ελληνικά φύλα (Αχαιοί, Ίωνες και Δωριείς) ενώ στην Πελοπόννησο βρίσκονταν ορισμένες από τις σπουδαιότερες ελληνικές πόλεις-κράτη όπως η Σπάρτη, η Κόρινθος και το Άργος. Αποτέλεσε θέατρο των περισσότερων πολεμικών συγκρούσεων που έλαβαν χώρα στον ελληνικό χώρο με κορυφαία παραδείγματα τον Πελοποννησιακό Πόλεμο και την Ελληνική Επανάσταση, ενώ γνώρισε διάφορους κατακτητές όπως Ρωμαίους, Φράγκους, Οθωμανούς κ.ά. Μεγαλύτερη πόλη της Πελοποννήσου είναι η Πάτρα με δεύτερη κατά σειρά πόλη την Καλαμάτα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Ο τουρισμός είναι ένας πολύ διαδεδομένος τρόπος ψυχαγωγίας, ειδικά στον Δυτικό Κόσμο ενώ παράλληλα αποτελεί μια πολύ μεγάλη βιομηχανία και σημαντικότερη πηγή εσόδων για παραδοσιακά τουριστικές χώρες όπως την Γαλλία, Ισπανία, Ιταλία και την Ελλάδα. Πρόσφατα χάρη στην μεγάλη μείωση του κόστους ταξιδιού και της πτώσης του Τείχους, υπάρχουν ανερχόμενοι τουριστικοί προορισμοί όπως Τσεχία, Ουγγαρία, Κροατία, Τουρκία, Αίγυπτος, που προσελκύουν κάθε χρόνο και περισσότερους τουρίστες με όπλο τις χαμηλές τιμές και την καλή εξυπηρέτηση.

2.1. ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Πολλές είναι οι προσπάθειες που έχουν γίνει για να δοθεί ένας επακριβής ορισμός του Τουρισμού. Από τα κύρια χαρακτηριστικά του, πέντε μπορούν να εξακριβωθούν εννοιολογικά και συγκεκριμένα τα εξής:

- Ο τουρισμός είναι αποτέλεσμα μεμονωμένης ή ομαδικής μετακίνησης ανθρώπων σε διάφορους τουριστικούς προορισμούς και η διαμονή τους σε αυτούς επί τουλάχιστον ένα 24ωρο με σκοπό την ικανοποίηση των τουριστικών τους αναγκών.
- Οι διάφορες μορφές του τουρισμού περιλαμβάνουν απαραίτητα δύο βασικά στοιχεία: Το ταξίδι στον τουριστικό προορισμό και τη διαμονή σε αυτόν, συμπεριλαμβανομένου της διατροφής.
- Το ταξίδι και η διαμονή λαμβάνουν χώρα εκτός του τόπου της μόνιμης διαμονής των ανθρώπων που αποφασίζουν να μετακινηθούν για τουριστικούς λόγους.
- Η μετακίνηση ανθρώπων σε διάφορους τουριστικούς προορισμούς είναι προσωρινού και βραχυχρόνιου χαρακτήρα, που σημαίνει ότι πρόθεσή τους είναι να επιστρέψουν στον τόπο της μόνιμης κατοικίας τους μέσα σε λίγες, μέρες βδομάδες ή μήνες.
- Οι άνθρωποι επισκέπτονται τουριστικούς προορισμούς για τουριστικούς λόγους, δηλαδή για λόγους άλλους από εκείνους της μόνιμης διαμονής τους ή της επαγγελματικής απασχόλησής τους.

Το 1941 οι καθηγητές Hunziker και Krapf του Πανεπιστημίου της Βέρνης υποστήριξαν την άποψη πως ο τουρισμός πρέπει να οριστεί σαν το σύνολο των φαινομένων και σχέσεων που προκύπτουν από την πραγματοποίηση ενός ταξιδιού σε έναν προορισμό και τη διαμονή σε αυτόν μη μόνιμων κατοίκων του.

Το 1937 η Επιτροπή Εμπειρογνομόνων της Κοινωνίας των Εθνών σύστησε στις χώρες-μέλη της να υιοθετήσουν έναν ορισμό που χαρακτήριζε τον τουρίστα σαν ένα

άτομο που ταξιδεύει για ένα χρονικό διάστημα 24 ωρών ή περισσότερο σε μια χώρα διαφορετική από εκείνη που διαμένει μόνιμα.

Δυσόμηση δεκαετίες αργότερα, το 1963 η Διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για Διεθνή Ταξίδια και Τουρισμό, που πραγματοποιήθηκε στη Ρώμη συμφώνησε ο όρος επισκέπτης να περιγράφει κάθε άτομο που επισκέπτεται μία χώρα διαφορετική από εκείνη που διαμένει μόνιμα, για οποιοδήποτε λόγο εκτός από εκείνο της άσκησης ενός επαγγέλματος για το οποίο να αμείβεται με χρηματικούς πόρους της χώρας την οποία επισκέπτεται. Ο ορισμός αυτό καλύπτει δύο κατηγορίες επισκεπτών:

- Τους *τουρίστες*: άτομα που επισκέπτονται μια χώρα και διαμένουν σε αυτήν τουλάχιστον επί ένα 24ωρο, και των οποίων οι λόγοι επίσκεψης είναι τις περισσότερες φορές διακοπές, επαγγελματικοί, υγείας, σπουδές, συμμετοχή σε αποστολή ή σύσκεψη ή συνέδριο, επίσκεψη φίλων ή συγγενών, θρησκευτικοί και άθληση.
- Τους *εκδρομείς*: άτομα που επισκέπτονται μια χώρα και διαμένουν σε αυτή λιγότερο από ένα 24ωρο. Σε αυτούς περιλαμβάνονται οι επιβάτες κρουαζιερόπλοιων, οι επισκέπτες που έρχονται και φεύγουν την ίδια μέρα χωρίς να διανυκτερεύσουν, καθώς επίσης και τα πληρώματα πλοίων, αεροπλάνων κλπ.

2.1.1. Εσωτερικός Τουρισμός:

Κανένας από αυτούς τους ορισμούς δεν λαμβάνει υπόψη τον εσωτερικό τουρισμό. Τελευταία φορά, το θέμα της υιοθέτησης ενός ορισμού για τον εσωτερικό τουρισμό τέθηκε στην Παγκόσμια Διάσκεψη για τον Τουρισμό που συγκλήθηκε το 1980 στην Μανίλα των Φιλιππινών από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Τουρισμού, χωρίς όμως θετικό αποτέλεσμα. Σήμερα, κάποιες χώρες έχουν δώσει έναν ορισμό για τον ντόπιο τουρίστα. Οι ΗΠΑ π.χ. ορίζουν σαν τουρίστα που κάνει εσωτερικό τουρισμό οποιοδήποτε άτομο φεύγει από το σπίτι του με σκοπό να επισκεφτεί κάποιο μέρος που απέχει τουλάχιστον 50 μίλια (80,48 χιλιόμετρα) από αυτό για οποιοδήποτε λόγο εκτός της καθημερινής του μετάβασης στην εργασία.

2.1.2. Διακρίσεις Τουρισμού:

- Εγχώριος τουρισμός (domestic tourism): ο τουρισμός των κατοίκων μίας χώρας όταν ταξιδεύουν μόνο εντός αυτής (πχ. ένας Αθηναίος πηγαίνει στην Τρίπολη)
- Εξερχόμενος τουρισμός (outbound tourism): αφορά στους μόνιμους κατοίκους μίας χώρας οι οποίοι ταξιδεύουν σε μία άλλη χώρα (πχ. ένας Έλληνας που ταξιδεύει στη Γαλλία)
- Εισερχόμενος τουρισμός (inbound tourism): ο τουρισμός των αλλοδαπών οι οποίοι ταξιδεύουν σε δεδομένη χώρα (πχ. ένας Γάλλος που ταξιδεύει στην Ελλάδα)
- Διεθνής τουρισμός (international tourism): το σύνολο του εισερχόμενου και του εξερχόμενου τουρισμού.

- Εσωτερικός τουρισμός (internal tourism): το σύνολο του εγχώριου και του εισερχόμενου τουρισμού .
- Εθνικός τουρισμός: (national tourism): το σύνολο του εγχώριου και του εξερχόμενου τουρισμού.

2.1.3. Ο Μαζικός Τουρισμός:

Ο μαζικός τουρισμός είναι μια σχετικά νέα ιδέα, που προήλθε από την μεγάλη άνοδο των εισοδημάτων μετά την Βιομηχανική Επανάσταση. Πριν από αυτή, τα ταξίδια πολιτιστικού ή ψυχαγωγικού χαρακτήρα ήταν αποκλειστικό προνόμιο λίγων εκλεκτών περιηγητών, συνήθως αριστοκρατών.

Σήμερα, ο μαζικός τουρισμός είναι απευκταίος λόγω των δυσμενών επιπτώσεων που προκαλεί στο φυσικό περιβάλλον αλλά και σε κοινωνικό επίπεδο. Η παγκόσμια τάση σήμερα είναι ο τουρισμός να είναι φιλικός ως προς τον άνθρωπο και ως προς το φυσικό περιβάλλον. Μορφές τουρισμού όπως ο αγροτουρισμός, ο περιηγητικός τουρισμός, ο πολιτιστικός τουρισμός, ο συνεδριακός τουρισμός αλλά και ο τουρισμός των πόλεων (city breaks) θεωρούνται σήμερα οι μορφές που θα πρέπει να επικρατήσουν προκειμένου η τουριστική ανάπτυξη να καταστεί βιώσιμη καθώς και να καταπολεμηθεί η εποχικότητα.

2.1.4. Εναλλακτικός Τουρισμός:

Ο εναλλακτικός τουρισμός αποτελεί τμήμα των ειδικών μορφών τουρισμού, οι οποίες χαρακτηρίζονται από την ύπαρξη ενός ειδικού κινήτρου στη ζήτηση και από την ανάπτυξη μιας αντίστοιχης ειδικής υποδομής (προσφοράς). Με τον εναλλακτικό τουρισμό (alternative tourism), οι άνθρωποι αναζητούν ένα διαφορετικό τρόπο διακοπών, ο οποίος συνδέεται με την προστασία της τοπικής κουλτούρας, την προστασία του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος αλλά και με την αποφυγή της χρήσης υπηρεσιών οργανωμένου μαζικού τουρισμού.

Σημαντικότεροι τουριστικοί προορισμοί:

Χώρα	Αφίξεις (σε εκατομμύρια)	Έσοδα (σε δισεκατομμύρια δολάρια)
<u>Γαλλία</u>	77,0	32,3
<u>Ισπανία</u>	51,7	33,6
<u>Η.Π.Α</u>	41,9	66,5
<u>Ιταλία</u>	39,8	26,9
<u>Κίνα</u>	36,8	20,4
<u>Ηνωμένο Βασίλειο</u>	24,2	17,8
<u>Καναδάς</u>	20,1	-
<u>Αυστρία</u>	18,6	11,2
<u>Γερμανία</u>	18,0	19,2
<u>Ελλάδα</u>	-	9,7
<u>Μεξικό</u>	19,7	-
<u>Χονγκ Κονγκ</u>	-	10,1

Σημείωση: Γίνεται αναφορά σε στοιχεία του 2002

2.2. ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΣ ΝΟΜΟΣ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

2.2.1. Εφαρμογής Πεδίο:

Στο πλαίσιο του νέου αναπτυξιακού νόμου με σκοπό την ενδυνάμωση της ισόρροπης ανάπτυξης, την αύξηση της απασχόλησης, τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας, την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και την

επίτευξη της περιφερειακής σύγκλισης παρέχονται σε επενδυτικά σχέδια στον τομέα του τουρισμού τα ακόλουθα είδη ενισχύσεων:

- Επιχορήγηση για την κάλυψη τμήματος της δαπάνης του επενδυτικού έργου
- Επιδότηση χρηματοδοτικής μίσθωσης που συνάπτεται για την απόκτηση καινούριου μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού
- Φορολογική απαλλαγή
- Επιδότηση του κόστους της δημιουργούμενης από το επενδυτικό σχέδιο απασχόλησης

2.2.2. Χρηματοδότηση – Όρια Προϋπολογισμού:

Η χρηματοδότηση των επενδύσεων που θα ενταχθούν στον Αναπτυξιακό Νόμο κυμαίνεται έως και 55% ανάλογα με την περιοχή, το είδος της επένδυσης. Στις ενισχύσεις του παρόντος νόμου υπάγονται επενδυτικά σχέδια τα οποία υπερβαίνουν το ελάχιστο ύψος κατά περίπτωση ως κατωτέρω:

- Για μεγάλες επιχειρήσεις, 500.000 ΕΥΡΩ
- Για μεσαίες επιχειρήσεις, 250.000 ΕΥΡΩ
- Για μικρές επιχειρήσεις, 150.000 ΕΥΡΩ
- Για πολύ μικρές επιχειρήσεις 100.000 ΕΥΡΩ

Το μέγεθος των επιχειρήσεων καθορίζεται στην Σύσταση της Επιτροπής της 6/5/2003(2003/361/ΕΚ)

2.2.3. Επιλέξιμες Ενέργειες:

Στο καθεστώς των ενισχύσεων υπάγονται επενδυτικά σχέδια που αφορούν:

- Ίδρυση ή επέκταση ξενοδοχειακών μονάδων κατηγορίας τουλάχιστον 3 αστερών, πρώην Β' τάξης
- Εκσυγχρονισμό ξενοδοχειακών μονάδων κατηγορίας τουλάχιστον 2 αστερών, με σκοπό την παροχή πρόσθετων υπηρεσιών.
- Εκσυγχρονισμός ξενοδοχειακών μονάδων κατώτερης κατηγορίας των 2 αστερών, υπό τον όρο ότι αναβαθμίζονται τουλάχιστον σε κατηγορία 2 αστερών, σε κτίρια που χαρακτηρίζονται διατηρητέα ή έχουν διακόψει τη λειτουργία για 5 έτη.
- Εκσυγχρονισμός camping τουλάχιστον Γ' τάξης
- Ίδρυση, επέκταση, εκσυγχρονισμός επιχειρήσεων εκμετάλλευσης εγκαταστάσεων ειδικής τουριστικής υποδομής (χιονοδρομικά κέντρα, κέντρων θαλασσοθεραπείας, γήπεδα γκολφ ιαματικές πηγές, συνεδριακά κέντρα, κέντρα τουρισμού υγείας, προπονητικού - αθλητικού τουρισμού, μαρίνες κτλ)

2.2.4. Επιλέξιμες Δαπάνες:

Τα επενδυτικά σχέδια ενισχύονται για τις ακόλουθες δαπάνες:

- Την κατασκευή, την επέκταση, τον εκσυγχρονισμό κτιριακών και βοηθητικών εγκαταστάσεων, καθώς και τις δαπάνες διαμόρφωσης περιβάλλοντος χώρου
- Την αγορά και εγκατάσταση καινούργιων σύγχρονων μηχανημάτων και λοιπού εξοπλισμού καθώς και τα μισθώματα της χρηματοδοτικής μίσθωσης τους των οποίων αποκτάται η χρήση
- Την αγορά και εγκατάσταση καινούριων σύγχρονων συστημάτων αυτοματοποίησης διαδικασιών και μηχανοργάνωσης, συμπεριλαμβανομένων και των δαπανών αγοράς του αναγκαίου λογισμικού.
- την μηχανογράφηση κόστους μέχρι 60% του συνολικού κόστους σχεδίου
- άυλες δαπάνες π.χ.(δαπάνες μελετών και συμβούλων, απόκτηση ISO, οργάνωση διοίκησης, οργάνωση πωλήσεων ,έρευνα αγοράς κ.α.)

2.3. ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

2.3.1. Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού (ΕΟΤ).

Ο Ε.Ο.Τ. ιδρύθηκε το 1950 με τον Α.Ν. 1565/50 που κυρώθηκε με τον Ν. 1624/51 και έκτοτε αποτελεί τον βασικό κρατικό φορέα του τουριστικού τομέα.

Σύμφωνα με τον ν.3270/04 (ΦΕΚ 187/Α/11.10.2004) ο Ε.Ο.Τ. διαρθρώνεται σε Κεντρική Υπηρεσία, με έδρα την Αθήνα και σε Περιφερειακές Υπηρεσίες Τουρισμού (ΠΥΤ) από 1.1.2005 . Η διάρθρωση των υπηρεσιών του ΕΟΤ και οι αρμοδιότητες της κάθε υπηρεσιακής μονάδας περιλαμβάνονται στο Π.Δ. 343/2001 (ΦΕΚ 231 Α).

Άλλοι φορείς εποπτευόμενοι από το Υπουργείο Τουριστικής Ανάπτυξης , ν.3270/04 (ΦΕΚ 187/Α/11.10.2004):

2.3.2.Ο Οργανισμός Τουριστικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (Ο.Τ.Ε.Κ.)

Αποτελεί τον εξειδικευμένο κρατικό φορέα παροχής τουριστικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στην Ελλάδα . Έχει τη μορφή του Ν.Π.Δ.Δ και εποπτεύεται από το Υπουργείο Τουριστικής Ανάπτυξης . Από το 1937 που ιδρύθηκε μέχρι σήμερα έχει στελεχώσει την αγορά εργασίας με 200.000 επαγγελματίες του τουρισμού .

Ο Ο.Τ.Ε.Κ. περιλαμβάνει σήμερα την πρώην Σχολή Τουριστικών Επαγγελματιών και τις Σχολές Ξεναγών .

Η νέα μορφή των Σχολών σηματοδοτεί και το σύγχρονο ρόλο τους για την αναδιοργάνωση και τον εκσυγχρονισμό της τουριστικής εκπαίδευσης και κατάρτισης

στη χώρα μας και τη δημιουργία ενός σύγχρονου συστήματος πιστοποίησης των επαγγελματικών προσόντων στον τουριστικό τομέα .

Σήμερα λειτουργούν :

- ➡20 σύγχρονες εκπαιδευτικές μονάδες σε 17 πόλεις της Ελλάδας
- ➡2 ξενοδοχειακές μονάδες που λειτουργούν κατά τη θερινή περίοδο
- ➡Σύγχρονα εργαστήρια για πρακτική άσκηση - Εργαστήρια πληροφορικής - Δανειστική βιβλιοθήκη .
- ➡Γραφείο Διασύνδεσης - Σταδιοδρομίας σε άμεση επαφή με την αγορά εργασίας για την προώθηση της απασχόλησης των αποφοίτων .

Ο Ο . Τ . Ε . Κ . παρέχει :

- Δωρεάν φοίτηση στους Έλληνες μαθητές και στους αλλοδαπούς υπηκόους χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης
- Δυνατότητα διαμονής και σίτισης στα οικοτροφεία του
- Αμειβόμενη πρακτική άσκηση
- Υποτροφίες για σπουδές στο εξωτερικό

2.3.3. Η Ανώνυμη Εταιρεία <<Ελληνικά Τουριστικά Ακίνητα >>(Ε.Τ.Α. Α.Ε.) , η οποία μετονομάζεται σε <<Εταιρεία Τουριστικής Ανάπτυξης Α.Ε.>> (Ε.Τ.Α. Α.Ε.)

Η ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΑ ΑΚΙΝΗΤΑ Α.Ε. (ΕΤΑ) είναι η ανώνυμη εταιρία που διαχειρίζεται και αξιοποιεί τη δημόσια τουριστική περιουσία, κυριότητας του Ελληνικού Οργανισμού Τουρισμού, συμβάλλοντας κατ'αυτόν τον τρόπο στην αναβάθμιση και διαφοροποίηση του ελληνικού τουριστικού προϊόντος.

Στη σημερινή της μορφή υφίσταται από το έτος 2000, όταν με τον νόμο 2837/2000 περιήλθε στη διοίκηση και διαχείρισή της το σύνολο των περιουσιακών στοιχείων του ΕΟΤ. Βασικός στόχος της ΕΤΑ είναι η βέλτιστη αξιοποίηση του χαρτοφυλακίου ακινήτων της Δημόσιας Τουριστικής Περιουσίας με χρήση όλων των σύγχρονων χρηματοοικονομικών εργαλείων με τελικό στόχο τη μεγιστοποίηση της αξίας του.

2.3.4. Το Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο της Ελλάδος.

Λειτουργεί από το 1935 ως Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου, είναι νομοθετημένος σύμβουλος της Πολιτείας σε θέματα τουρισμού έχει εκ του νόμου ως μέλη όλα τα ξενοδοχειακά καταλύματα και τις οργανωμένες τουριστικές

κατασκηνώσεις της χώρας

διοικείται από Διοικητικό Συμβούλιο αιρετών αντιπροσώπων των ξενοδοχείων και των οργανωμένων τουριστικών κατασκηνώσεων όλης της χώρας και εκπροσώπων του κράτους, είναι μέλος της Συνομοσπονδίας των Εθνικών Ενώσεων Ξενοδόχους Εστίασης και Αναψυχής των κρατών- μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Hotrec).

ΤΟΜΕΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ:

- μελέτη, υπόδειξη και εφαρμογή κάθε μέτρου που συντελεί στην ανάπτυξη της ξενοδοχειακής βιομηχανίας της χώρας
- συμβουλευτική στήριξη όλων των μελών του σε θέματα οικονομικά, νομικά και εργασιακά
- εκπόνηση μελετών
- παροχή πληροφοριών και στατιστικών δελτίων
- χορήγηση συντάξεων
- έκδοση και δωρεάν διανομή σε όλα τα μέλη του μηνιαίου ενημερωτικού δελτίου «ΞΕΝΙΑ»
- έκδοση του ετήσιου Οδηγού των Ελληνικών Ξενοδοχείων
- συμμετοχή σε διεθνείς τουριστικές εκθέσεις
- πληροφορίες για ξενοδοχεία ανά την Ελλάδα

2.3.5. Τα Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου (Ν.Π.Ι.Δ.)

που εκ της υφιστάμενης νομοθεσίας εποπτεύονται από το Υπουργείο Τουριστικής Ανάπτυξης

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΕΛΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

3.1. ΝΟΜΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ

3.1.1. ΓΕΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΝΟΜΟΥ

Η Κόρινθος είναι πόλη και ο τρίτος σημαντικός λιμένας της Πελοποννήσου. Είναι η έδρα του ομώνυμου Δήμου, η πρωτεύουσα του νομού Κορινθίας και η μεγαλύτερη πόλη του νομού με 29.787 κατοίκους κατά την απογραφή του 2001 (36.555 ολόκληρος ο Δήμος). Η πόλη περιστοιχίζεται από τις παραθαλάσσιες περιοχές του Λεχαιού, Ισθμίων, Κεχραιών και τις περιοχές Εξαμιλίων και Αρχαίας Κορίνθου. Η γεωφυσική της θέση είναι στην παραθαλάσσια περιοχή ανατολικά του Κορινθιακού κόλπου κοντά στην ζεύξη με τον Σαρωνικό. Περιβάλλεται από το βουνό Όνεια και Ακροκόρινθο, όπου κατά την αρχαιότητα βρισκόταν η αρχαία πόλη της Κορίνθου.

Η Κόρινθος, πρωτεύουσα του νομού, βρίσκεται 80 χλμ. νοτιοδυτικά των Αθηνών και αποτελεί το κατεξοχήν αστικό κέντρο της Κορινθίας.

Το όνομά της, πελασγικό κατά πάσα πιθανότητα, δηλώνει την μακραίωνη ιστορία της και την πρώιμη εποίκισή της, λόγω της καίριας θέσης της αλλά και των εύφορων εδαφών της.

Η αρχική θέση του οικισμού ήταν 7 χλμ. νοτιότερα, εκεί όπου σήμερα βρίσκεται το χωριό της Αρχαίας Κορίνθου. Η σύγχρονη πόλη χτίστηκε στη θέση την οποία βρίσκεται, το 1858, όταν η παλιά Κόρινθος καταστράφηκε από έναν σεισμό 7,5

ρίχτερ. Χτυπήθηκε άλλες δύο φορές από τη μανία του εγκέλαδου: Το 1928, όταν ισοπεδώθηκε ξανά αλλά και το 1981, οπότε υπέστη σημαντικές καταστροφές.

Στολίδι της πόλης είναι ο μητροπολιτικός ναός του Αποστόλου Παύλου ο οποίος τιμάται πανηγυρικά στις 29 Ιουνίου κάθε χρόνου.

(Φώτο) Η πολυσύγναστη περιοχή του πεζοδρόμου της Πυλαρινού, στο κέντρο της Κορίνθου

Εξάλλου, στην πόλη λειτουργεί Λαογραφικό Μουσείο, το οποίο περιλαμβάνει μια μεγάλη συλλογή παραδοσιακών ενδυμάτων και αντικειμένων οικιακής και αγροτικής χρήσης.

Τέλος, άξια επισκέψεως είναι η παραλία Καλάμια, η οποία αποτελεί ένα χώρο έντονης τουριστικής κίνησης, καθώς η πληθώρα των εστιατορίων, των κέντρων διασκέδασης αλλά και η άρτια φροντισμένη παραλία προσελκύουν τόσο τους κατοίκους όσο και τους επισκέπτες της περιοχής.

Στην αρχαία πόλη, λίγο νοτιότερα, δεσπόζει ο αρχαϊκός ναός του Απόλλωνα, με τις επιβλητικές μονολιθικές κολώνες δωρικού ρυθμού.

Παράλληλα ξεχωρίζουν τα ερείπια του θεάτρου και του ρωμαϊκού ωδείου, το Ασκληπιείο, τα λείψανα του Γυμνασίου και τα υπολείμματα μιας σειράς κρηνών που στόλιζαν την πόλη, με κυριότερες την Πειρήνη, τη Γλαύκη και τη Λέρνα.

(Φώτο) Το λιμάνι της Κορίνθου

Το 146 π.χ. η πόλη της αρχαίας Κορίνθου καταστράφηκε εκ θεμελίων από τον Ρωμαίο στρατηγό Μόμμιο και όλοι της οι κάτοικοι εξανδραποδίστηκαν.

Το 53 μ.Χ. ο Απ. Παύλος έφτασε εδώ και μίλησε στους Κορινθίους για τη νέα θρησκεία από το βήμα της αρχαίας αγοράς.

Στο μουσείο εκτίθενται συλλογές αγγείων όλων των περιόδων, ανάμεσά τους και τα περίφημα κορινθιακού ρυθμού, που κατέκλυζαν τις αγορές του αρχαίου κόσμου τον 7ο και 6ο αι. π.χ.

Τέλος, 3 μόλις χλμ. από την αρχαία Κόρινθο, υψώνεται ο Ακροκόρινθος με το ομώνυμο, παλιότερο κάστρο της Πελοποννήσου που εντυπωσιάζει, τόσο λόγω της μεγαλειώδους θέας που προσφέρει όσο και για το πλήθος και τη διαφορετικότητα των μνημείων του.

(Φώτο) Το Γενικό Κρατικό Νοσοκομείο Κορίνθου

Επίσης στον ίδιο χώρο συνυπάρχουν λείψανα αρχαιοελληνικών κτισμάτων και χριστιανικών ναών, τουρκικών οικοδομημάτων αλλά και η άρτια τείχισή του, φράγκικης κατασκευής.

3.1.2. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ (ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΑ ΧΡΟΝΙΑ)

Η στρατηγικής σημασίας περιοχή της Κορίνθου και του Ισθμού κατοικήθηκε από το 5.500 π.χ.

Ο πρώτος νεολιθικός συνοικισμός είναι του "Κοράκου" που ανασκάφηκε το 1915 από τον Blegen ενώ εντοπίστηκαν και αρκετοί άλλοι προϊστορικοί οικισμοί, μερικοί εκ των οποίων ανασκάφηκαν, όπως ο Αγ. Γεράσιμος στο σημερινό χωριό Λέχαιο , ο Μύλος Χελιώτη, κοντά στον αρχαίο Ναό του Απόλλωνα, η Αετόπετρα, 2 χιλ. δυτικά της αρχαίας πόλης, η Αραπίτσα 1,5 χιλ. ανατολικά της αρχαίας πόλης, η Περδικαριά , στο μέσο περίπου της διαδρομής από την αρχαία πόλη προς τις Κεγχρεές.

Ακόμη προϊστορικός οικισμός ήταν αυτός της Ακροκορίνθου που οριοθετείται χρονικά γύρω στο 4.000 πχ

Οι δημιουργοί αυτών των οικισμών σύμφωνα με τους αρχαίους συγγραφείς ονομάζονταν πελασγοί και τα περισσότερα τοπωνύμια της περιοχής προέρχονται από

την πελασγική γλώσσα, όπως Κόρινθος που σημαίνει ζεύξη και πραγματικά η πόλη ήταν χτισμένη στο μέρος όπου γίνεται η ζεύξη των δυο θαλασσών και δυο στεριών και Εφύρα (η αρχική ονομασία της πόλης) που σημαίνει βίγλα, σκοπιά και δόθηκε αυτή η ονομασία επειδή η περιοχή κυριολεκτικά κατοπτρεύει μια τεράστια έκταση.

Οι κύριες ασχολίες των πελασγών ήταν η γεωργία, η αλιεία και η κτηνοτροφία μετέπειτα και κάτω από την επίδραση που δέχτηκαν από τους Φοίνικες εμπόρους οι οποίοι εισήγαγαν και τη λατρεία της Αφροδίτης (Αστάρτη) στην Κόρινθο.

Γύρω στο 2.000 πχ τα ισχυρά πρωτοελλαδικά φύλλα των Αχαιών και των Αιολέων εγκαταστάθηκαν στην περιοχή και απορρόφησαν τους αυτόχθονες.

Περίπου στο 1200 πχ η Κόρινθος ευρισκόμενη τότε κάτω από την επικυριαρχία των Μυκηνών, λαμβάνει μέρος στον Τρωικό Πόλεμο. Μάλιστα ένας Κορίνθιος ονομαστής γενιάς , γιός του μάντη Πολύιδου , ο Ευχήνορας, συμμετείχε στον πόλεμο αν και γνώριζε ότι θα πεθάνει αν έπαιρνε μέρος στην εκστρατεία. Πράγματι ο Ευχήνορας τοξεύτηκε από τον Πάρη και σκοτώθηκε (Ιλιάδα Ν΄663-672).

Μετά τον Τρωικό Πόλεμο υπήρξε μια μακρά περίοδος αναστατώσεων και μετακινήσεων φύλων στον Ελλαδικό χώρο, η οποία επηρέασε άμεσα την Κόρινθο.

Γύρω στο 1000 πχ η πόλη που έως τότε είχε αντισταθεί, καταλήφθηκε από τους Δωριείς που είχαν αρχηγό τον Αλήτη, γιό του Ιππότη, δισέγγονο του Ηρακλή , ο οποίος έγινε βασιλιάς της καταλύοντας τη δυναστεία των Σισυφιδών που γενάρχης της ήταν ο πολυμήχανος Σίσυφος.

Ο Σίσυφος είχε καταφέρει να εκμεταλλευτεί στο έπακρο τα πλεονεκτήματα της Κορίνθου και να την καταστήσει πλούσια και δυνατή. Ήταν τόσες οι ικανότητές του ώστε οι μύθοι για το πρόσωπό του είναι πάμπολλοι.

Ο πιο γνωστός αφορά το κατόρθωμά του να δέσει τον ίδιο το Θάνατο που, μετά από διαταγή του Δία επειδή ο Σίσυφος τον είχε καταδώσει ως απαγωγέα της κόρης του Ασωπού ποταμού Αίγινας, προσπάθησε να τον οδηγήσει στον Άδη.

3.1.3. ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑΚΗ ΠΡΟΣΒΑΣΗ

Με λεωφορείο του ΚΤΕΛ Κορινθίας από την Αθήνα εκτελούνται καθημερινά πυκνά δρομολόγια για Κόρινθο Λουτράκι, Κιάτο, Δερβένι, Νεμέα.

Με λεωφορείο του ΚΤΕΛ από την Θεσσαλονίκη για την Κόρινθο εκτελούνται δρομολόγια όλο το χρόνο.

Με τρένο από την Αθήνα εκτελούνται καθημερινά δρομολόγια για Κόρινθο και Λουτράκι.

3.1.3.1.Εσωτερική Συγκοινωνία.

Από την Κόρινθο ξεκινούν καθημερινά δρομολόγια για όλα τα χωριά, τις κωμοπόλεις, τις ακτές και αρχαιολογικούς χώρους του νομού.

3.1.3.2.Σύνδεση Με Γύρω Περιοχές.

Με λεωφορείο του ΚΤΕΛ για τις περιοχές της Αργολίδας, της Αρκαδίας, της Αχαΐας, της Ηλείας, της Μεσσηνίας και της Αττικής.

3.1.4.ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ

3.1.4.1.Αρχαία Κόρινθος.

Τα ίχνη της ολβίας Κορίνθου είναι πολλά και ενδιαφέροντα. Σταχυολογούμε: Ο περίφημος και επιβλητικός ακόμη και σήμερα αρχαϊκός ναός του Απόλλωνα,

Ο Αρχαϊκός ναός του Απόλλωνα (540 π.χ.).

με τους μονολιθικούς δωρικούς κίονες από τους οποίους εφτά παραμένουν όρθιοι σε περίοπτη θέση πάνω από τα ερείπια της αγοράς. Οι δωρικοί κίονες του πτερού ήταν 6 στις στενές πλευρές και 15 στις μακρές. Για τη στήριξη της οροφής υπήρχαν και

εσωτερικές κιονοστοιχίες κατά μήκος του αρκετά επιμήκους σηκού, ο οποίος ήταν χωρισμένος σε δύο δωμάτια και επιπλέον σε πρόναο και οπισθόδομο που είχαν στην πρόσοψή τους ανά δυο κίονες ανάμεσα σε παραστάδες.

Ο ναός χτίστηκε περί το 530 π.χ. Η αγορά, η οποία είχε μορφή ορθογωνίου και διαστάσεις 160 μέτρα μήκος και 70 πλάτος. Τα κυριότερα κτίσματα που την περιβάλλουν είναι η νότια στοά, που σχηματίζεται από σειρά ομοιόμορφων καταστημάτων, καθένα από τα οποία ήταν χωρισμένο σε δύο δωμάτια. Μπροστά στα καταστήματα υπάρχει διπλή σειρά κιονοστοιχίας. Η εξωτερική ήταν δωρική, ενώ η εσωτερική ιωνική. Ανάμεσα σ' αυτή τη στοά παρεμβάλλεται το βουλευτήριο. Άλλη σειρά καταστημάτων της αγοράς είναι τα κεντρικά καταστήματα με το "βήμα του Αποστόλου Παύλου" ανάμεσά τους και μία άλλη σειρά είναι τα βορειοδυτικά καταστήματα, που περιλαμβάνουν το χαρακτηριστικό τοξωτό οικοδόμημα ανάμεσά τους.

Οι σωζόμενοι επτά μονολιθικοί κίονες του αρχαϊκού δωρικού ναού της Κορινθιακής αγοράς.

Αφήνοντας την αγορά και κατεβαίνοντας τα μνημειακά σκαλοπάτια των προπυλαίων, προσεγγίζουμε την οδό Λεχαίου. Κοντά της βρίσκεται η Πειρήνη κρήνη με τα έξι ανοίγματα (τους χώρους που μοιάζουν σα σπηλιές), όπως μας λέει ο Πανσανίας. Ενδιαφέρουσα είναι και η κρήνη Γλαύκη, σκαλισμένη σε βράχο.

Έξω από τον κυρίως αρχαιολογικό χώρο επισκέψιμα είναι τα εξής μνημεία: Το Ωδείο, το οποίο κατασκευάστηκε στο τέλος του 1ου αιώνα μ.Χ., ανακαινίστηκε από τον Ηρώδη τον Αττικό και δημιουργήθηκε τότε η αυλή του με στοές γύρω, η οποία έφερε το ωδείο πλησιέστερα στο θέατρο. Αυτό βρίσκεται λίγο χαμηλότερα. Βεβαιώθηκαν ίχνη ενός παλιότερου θεάτρου του τέλους του 5ου π.χ. αιώνα με ξύλινη σκηνή. Τον 3ο π.χ. αιώνα το θέατρο αποκτά χτιστή σκηνή. Το κοίλο του (κερκίδες) υπολογίζεται πως ήταν χωρητικότητας 18.000 θεατών. Στην αρχή του 3ου μ.Χ. αιώνα η ορχήστρα μετατράπηκε σε ρωμαϊκή αρένα για θηριομαχίες. Βόρεια του θεάτρου εντοπίζονται λείψανα του γυμνασίου. Τέλος, το Ασκληπιείο κοντά στην πηγή Λέρνα. Η ανασκαφή έδειξε πως το Ασκληπιείο είναι σκαλισμένο κατά το μέγα μέρος στο βράχο. Ο ναός είχε διαστάσεις 14,93X8,32 μέτρα με σηκό και πρόναο με τέσσερις δωρικούς κίονες μπροστά.

Στον Ακροκόρινθο, το κάστρο της Κορίνθου, οι ανασκαφές ξεκίνησαν το 1961 από την Αμερικανική αρχαιολογική Σχολή. Τα σημαντικότερα κτίσματα που ήρθαν στο φως είναι τα εξής: Ο ναῖσκος της Αφροδίτης, οι μικροί ναοί που ήταν αφιερωμένοι στη Δήμητρα και την Κόρη, βωμοί του Ήλιου, η κρήνη της "επάνω Πειρήνης". Επειδή το κάστρο ήταν σε διαρκή χρήση από την πρώιμη αρχαιότητα μέχρι και πρόσφατα, τα κατά καιρούς κτίσματα έχουν υποδομηθεί και αναδομηθεί διαφορετικά πολλές φορές, ενώ το οικοδομικό υλικό έχει χρησιμοποιηθεί πολλάκις για να καλύψει τις ανάγκες των εποχών. Έτσι, τα ευρήματα της αρχαιότητας είναι πραγματικά πενιχρά, παρά το γεγονός ότι το οικοδομικό υλικό αυτής της εποχής είναι διάσπαρτο στο χώρο και ξαναχρησιμοποιημένο σε νεότερα κτίρια.

3.1.4.2. Αρχαιολογικός Χώρος Ίσθμιου.

Ο Ισθμός, το στενό αυτό κομμάτι γης, που ενώνει τη Στερεά Ελλάδα με την Πελοπόννησο, αποτέλεσε, από την αρχαιότητα, μείζον ζήτημα για τους κατοίκους της Κορίνθου, αφού χώριζε το Σαρωνικό από τον Κορινθιακό κόλπο -και κατ' επέκταση το Αιγαίο από το Ιόνιο πέλαγος- και καθιστούσε τη μετάβαση από τη μία θάλασσα στην άλλη επικίνδυνη, κουραστική και χρονοβόρα.

Έτσι, λοιπόν, στους χρόνους του Περίανδρου κατασκευάστηκε ο δίορκος, ένας δρόμος λιθόστρωτος, από την παραλία του Σχοινούντα (Καλαμάκι) έως του δυτικού πέρατος του καναλιού. Ο δρόμος αυτός, ο οποίος κατά ένα μεγάλο μέρος αποκαλύφθηκε από τη σκαπάνη του Νικ. Βερδελή, δεν είχε χαραχτεί σε ευθεία γραμμή, με σκοπό να αποφευχθούν οι απότομες ανηφοριές και κατηφοριές, έχει πλάτος 3,5 - 5 μέτρα και είναι στρωμένος με κανονικούς, πώρινους κυβόλιθους. Δεξιά και αριστερά φαίνεται πως είχαν ισοπεδωθεί χωματόδρομοι, χρήσιμοι επίσης στο έργο της μεταφοράς των σκαφών.

Στη μέση του λίθινου καταστρώματος υπάρχουν δυο βαθιές παράλληλες αυλακιές, που απέχουν 1,50 μέτρα η μία από την άλλη. Στις αυλακιές αυτές κινούνταν οι τροχοί μιας, μεγάλου μήκους, κατασκευής, η οποία έφερε πάνω της το σκάφος και η οποία ονομαζόταν ολκός.

Η, πολύ κουραστική, αυτή διαδικασία χρησιμοποιούταν μόνο για ελαφρά πλοία και κυρίως πολεμικά, όταν ήταν πραγματικά ανάγκη να βρεθούν γρήγορα από τη μία θάλασσα στην άλλη.

Υπολείμματα υστερομυκηναϊκού τείχους, ή κατά άλλους ερευνητές αναλημματικού τοίχου, βρίσκονται σήμερα κοντά στο χώρο της αρχαίας Ισθμίας. Πρόκειται για ένα τείχος ακανόνιστου σχήματος, κατασκευασμένο με ογκόλιθους και εσωτερικό παραγέμισμα από μικρές πέτρες και χώματα (πάχους από 2 έως 3.5 μέτρα). Η χρονολογία κατασκευής του προσδιορίζεται στον 12ο π.χ. αιώνα.

Ο αρχαιολογικός χώρος του Ιερού του Ποσειδώνα της Ισθμίας.

Στην περιοχή της αρχαίας Ισθμίας τα πλέον αξιοθέατα είναι το θέατρο και το στάδιο. Στα 1883 έγινε η πρώτη συστηματική αρχαιολογική έρευνα στην περιοχή, από τη Γαλλική αρχαιολογική Σχολή των Αθηνών.

Ωστόσο, η προσπάθεια αυτή απέτυχε να προσδιορίσει τους δύο κύριους ναούς του ιερού: του Ποσειδώνα και του Παλαίμονα. Τη σωστή τους θέση ανακάλυψε στα 1952 ο καθηγητής Oscar Broneer, στις ανασκαφές της Αμερικανικής Αρχαιολογικής Σχολής. Τα πορίσματα δημοσιεύτηκαν έναν χρόνο αργότερα και σε γενικές γραμμές είναι τα εξής: Το τέμενος του Ίσθμιου Ποσειδώνα, όπως φαίνεται από αναθήματα, υπήρχε κατά τον 7ο π.χ. αιώνα. Κατά τα μέσα του ίδιου αιώνα ιδρύθηκε ο αρχαϊκός ναός, ο οποίος καταστράφηκε από φωτιά στις αρχές του 5ου αιώνα. Ξαναχτίστηκε ως δωρικός περίπτερος με τοπικό πωρόλιθο, είχε πτερό 6X13 κίωνων και διαστάσεις του στυλοβάτη περίπου 54X23 μέτρων. Καταστράφηκε, όμως, μετά από 70 χρόνια την άνοιξη του 390 π.χ., επισκευάστηκε και συνέχισε να ακμάζει ως το 146 π.χ., οπότε ο Μόμμιος κατέστρεψε ολοσχερώς την Κόρινθο.

Μετά το 44 π.χ., με τον επανοικισμό της Κορίνθου, ο ναός ανοικοδομήθηκε, ενώ τον 2 μ.Χ. αιώνα πιστεύεται πως έγινε ο τελευταίος πιο ευρύχωρος περίβολος με τις στοές και πρόπυλο παρά τη ΝΑ γωνία. Από το θέατρο της αρχαίας Ίσθμιας δε σώζονται παρά ελάχιστα λείψανα, διότι ήταν το πλησιέστερο από τα χτίσματα προς το μεσαιωνικό οχυρό και κυριολεκτικά ξεθεμελιώθηκε για να προμηθεύσει οικοδομικό υλικό στο οχυρό. Έχουν βρεθεί θεμέλια της σκηνής και του κοίλου, μερικά από τα θεμέλια της δυτικής παρόδου, η θεμελίωση του προσκηνίου και μερικοί λίθοι από τη θεμελίωση δύο βάθρων μεγάλων πλαστικών εικόνων.

Αρχαιολογικός χώρος Ίσθμιας. Αποψη των ρωμαϊκών λουτρών από βορειοδυτικά. Εναέρια άποψη.

Το Παλαιμόνιο, ο ναός δηλαδή που ήταν αφιερωμένος στη θαλασσινή θεότητα με το όνομα Παλαίμονας, ρωμαϊκής εποχής, ανασκάφηκε από τον Ο. Broneer. Έχει προσανατολισμό ίδιο με αυτόν του ναού του Ποσειδώνα, το κρηπίδωμά του έχει μήκος 8,30 μέτρα και πλάτος 7,70 και ύψος 1,85 μέτρα. Ο ναός είχε ιδιαίτερο περίβολο, ενώ στα ανατολικά του σημειώνονται τρεις λάκκοι θυσιών. Το στάδιο της Ίσθμιας, ήταν γνωστό και προ των ανασκαφών, πως βρισκόταν 300 μέτρα περίπου ΝΑ του ιερού του Ποσειδώνα. Στην ΝΑ γωνία, όμως, του ιερού ανακαλύφθηκε η αφετηρία του αρχαιότερου σταδίου, όπου διακρίνονται τα ίχνη 16 συνολικά βαλβίδων εκκίνησης. Το νεότερο στάδιο διαμορφώθηκε σε φυσική κοιλότητα και το μήκος του ήταν περίπου 181,15 μέτρα.

3.1.4.3. Αρχαιολογικός Χώρος Ηραίου.

Στην περιοχή του Ηραίου Περαιώρας αποκαλύφθηκαν τα πιο σημαντικά λείψανα του πρώιμου κορινθιακού πολιτισμού. Κέντρο ήταν το ιερό της Ήρας, στο λιμανάκι κάτω από το εμφανές μικρό χτίσμα του σημερινού φάρου.

Το Ηραίο της Περαιώρας

Η Περαιώρα, κατά τα προρωμαϊκά χρόνια, αποτελούσε ζωτικό τμήμα της κορινθιακής γης. Η κορινθιακή τέχνη, των γεωμετρικών και των αρχαϊκών χρόνων, θα ήταν ατελέστατα γνωστή, χωρίς τα ευρήματα της Περαιώρας. Με τις ανασκαφές, που πραγματοποιήθηκαν κατά τα έτη 1930-1933, μελετήθηκε η περιοχή του Ηραίου και τα γειτονικά ιερά Ήρας Ακραιάς και Λιμενίας.

Η έρευνα επεκτάθηκε ως τη λιμνοθάλασσα της Βουλιαγμένης, όπου βεβαιώθηκαν κατάλοιπα από εγκαταστάσεις νεολιθικής, πρώιμης ελλαδικής αλλά και μυκηναϊκής εποχής, ενώ εικάζεται ότι υπήρχε μια σημαντική πόλη με το όνομα Ηραίον. Σύμφωνα με λείψανα που έχουν βρεθεί στην ευρύτερη περιοχή της Περαιάς χώρας εκτιμάται ότι η γνωστή από διάφορες φιλολογικές πηγές πόλη Οινόη βρισκόταν στην περιοχή του σημερινού Σχοίνου, ενώ σύμφωνα με ευρήματα, που ήρθαν στο φως το 1972, μέσα στην πόλη του Λουτρακίου, τοποθετείται, εκεί, ο συνοικισμός, Θερμά.

3.1.4.4. Αρχαία Σικυώνα.

Βρίσκεται στο ύψωμα του Βασιλικού, που είναι χωριό περίπου 4 χιλιόμετρα ΝΑ του Κιάτου. Το θέατρο και το ρωμαϊκό λουτρό είναι τα επιβλητικότερα από τα ερείπια της αρχαίας Σικυώνας. Στο ανώτερο υψίπεδο, καθ' υπόδειξη του Δημητρίου του Πολιορκητή, κτίστηκε η ελληνιστική Σικυώνα.

Το αρχαίο Θέατρο Σικυώνας από ΒΑ. Εναέρια άποψη.

Εκεί, κατασκευάστηκε το θέατρο στα πρώτα μετά την ίδρυση της πόλης χρόνια περί το 303 π.χ. στο προσφορότερο κοίλο, για την κατασκευή του, μέρος, ενώ ένα μέρος των κερκίδων λαξεύτηκαν σε βράχο. Παραπλεύρως του θεάτρου (ΒΔ) κατασκευάστηκε το στάδιο (το μήκος του στίβου είναι 207 περίπου μέτρα) από το οποίο σώζεται σε αρκετό ύψος ο αναλημματικός τοίχος της σφενδόνης. Από το θέατρο έχει ανασκαφεί η σκηνή, η ορχήστρα, μέρος των ειδωλίων, καθώς επίσης και οι δύο καμαροσκεπείς δίοδοι που οδηγούν προς το άνω διάζωμα.

Αυτές διατηρούνται αρκετά καλά κι έχουν μήκος 16 μέτρων και μεγαλύτερο ύψος 2.60 μέτρα. Το πλινθόκτιστο ρωμαϊκό βαλλανείο διατηρείται πολύ καλά και έχει μετατραπεί στο μεγαλύτερο μέρος του, μετά την επισκευή του, σε Μουσείο. Επίσης έχουν αποκαλυφθεί τα θεμέλια του βουλευτηρίου της ελληνιστικής Σικυώνας, το οποίο ήταν ένα ευρύχωρο τετράγωνο οικοδόμημα 40,5X41,15 μέτρων, με τέσσερις σειρές από τέσσερις κίονες στο εσωτερικό. Τέλος το Γυμνάσιο, όπως αποκαλύφτηκε από τις τελευταίες ανασκαφές, είναι ένα μεγάλο τετράγωνο που χωρίζεται από τη φύση του εδάφους και την τεχνητή διαμόρφωσή του σε δύο επίπεδα.

Μαρμάρινη κεφαλή της θεάς Τύχης. Ρωμαϊκή περίοδος. Μουσείο αρχαίας Σικυώνας.

Το ανατολικό μέρος θεωρείται το κυρίως γυμνάσιο και έγινε από τον πατέρα του Αράτου, Κλεινία γύρω στα 280 π.χ. Το πάνω μέρος (μήκους 70 μέτρων και πλάτους 32,50) θεωρείται μεταγενέστερη προσθήκη των ρωμαϊκών χρόνων. Άλλο αξιόλογο μνημείο είναι τα ερείπια του αρχαϊκού ναού, του 7ου αιώνα, στον περίβολο της αγοράς, ο οποίος ήταν αφιερωμένος στην Αρτέμιδα ή τον Απόλλωνα.

3.1.4.5. Αρχαία Τιτάνη.

Άμεσα εξαρτώμενη από την Αρχαία Σικυώνα, είναι η αρχαία Τιτάνη, όπου και το ομώνυμο σήμερα, Δημοτικό Διαμέρισμα του Δήμου Σικυωνίων. Εκεί αναπτύχθηκε από την αρχαιότητα ονομαστό Ασκληπιείο, ένα από τα αρχαιότερα στον ελληνικό χώρο.

Η Ακρόπολη της αρχαίας Τιτάνης.

Ο επισκέπτης εντυπωσιάζεται από τα υψηλά τείχη της οχυρωμένης ακρόπολης των ελληνιστικών χρόνων, πάνω στην κορυφή του απόκρημνου βράχου. Εντοιχισμένη στο εκκλησάκι του Αγίου Τρύφωνα βρίσκεται μαρμάρινη πλάκα, ψήφισμα της Βουλής της Τιτάνης: "Ζωτικός Ευκαίρου Ασκληπιώι Τειτανίωι χαριστήριον. Ψ(ηφίσματι) Β(ουλής)".

Εναέρια άποψη της Ακρόπολης της Αρχαίας Τιτάνης. Στο βάθος το ομώνυμο χωριό.

3.1.4.6. Λιμάνι Μαύρων Λιθαριών.

Η περιοχή των Μαύρων Λιθαριών είναι το δυτικό σύνορο της σημερινής Κορινθίας, ενώ κατά την αρχαιότητα αποτελούσε το επίνειο της αχαιϊκής πόλης Αιγείρας. Εκεί έχουν επισημανθεί λείψανα αρχαίου μόλου με τετράπλευρους ογκόλιθους, ενώ κατά το έτος 1916 τα μέλη της αυστριακής αποστολής επεσήμαναν και μία σειρά τάφων σκαλισμένων στους βράχους του υπερκείμενου βουνού. Νοτίως του Δερβενίου, στο ημιορεινό χωριό Πύργος τοποθετείται η ομηρική πόλη Δονούσα, όπου σώζονται ερείπια από μικρό ναό των προρωμαϊκών χρόνων.

3.1.4.7. Στυμφαλία.

Την αρχαία Στυμφαλία ανάσκαψε κατά τα έτη 1924-1930 ο Αναστάσιος Ορλάνδος και απεκάλυψε τον περίβολο της αγοράς, όπου βρέθηκαν τα θεμέλια ενός μεγάλου οικοδομήματος με κυκλικό τοίχο, ναός του οποίου διατηρείται η θεμελίωση, ένα μεγάλο τετράγωνο κτίσμα με διαστάσεις 33,5X30,20 μέτρων το οποίο εκτιμάται ότι ήταν παλαιότερα, μία κρήνη, εξέδρες και βωμοί.

Εξάλλου στη λίμνη της Στυμφαλίας διατηρούνται ίχνη του Αδριάνειου υδραγωγείου που μετέφερε τα νερά της περιοχής στην Κόρινθο. Τέλος, η φράγκικη εκκλησία, που τα ερείπιά της δεσπόζουν τώρα στην περιοχή, έχει δομηθεί κατά μεγάλο μέρος με αρχαίο υλικό, πιθανότατα από το ναό της Αρτέμιδος που εκτιμάται ότι βρισκόταν στην ίδια θέση.

3.1.4.8. Αρχαιολογικός Χώρος Φενεού.

Η ακρόπολη της Αρχαίας Φενεού τοποθετείται κοντά στο σημερινό χωριό Καλύβια στα βορειοδυτικά κράσπεδα της φενεατικής πεδιάδας. Ανασκάφηκε ανάμεσα στα 1958-1961 από την έφορο κ. Ε. Δεϊλάκη. Αποκαλύφθηκε ναός αφιερωμένος -σύμφωνα με τις επιγραφές- στον Ασκληπιό, οι διαστάσεις του οποίου είναι 10X6,10 μέτρα και ορθογώνιο βάθρο πάνω στο οποίο βρέθηκαν δύο πελώρια μαρμάρινα πόδια με σανδάλια μήκους 80 εκατοστών το καθένα, ενώ πίσω από το βάθρο βρέθηκε γυναικείο μαρμάρινο κεφάλι ύψους 80 εκατοστών με οφθαλμό από αλάβαστρο. Παριστάνουν τον Ασκληπιό και την Υγεία και χρονολογούνται στα 150 π.χ.

3.1.4.9. Νεμέας.

Αναμφίβολα τα σημαντικότερα αξιοθέατα της Νεμέας είναι ο ναός του Δία και το Στάδιο. Η θεμελίωση του ναού έχει μήκος περίπου 44,5 μέτρα και πλάτος περίπου 22 μέτρα. Οι κίονες έχουν ύψος περίπου 10 μέτρα και στέκουν ακόμη επιβλητικοί στο νεμεατικό πεδίο. Ο ναός έχει χτιστεί με πορώδη λίθο τον 4ο π.χ. αιώνα στη θέση πιθανόν αρχαϊκού ναού. Αποτελείται από επιμήκη σηκό με πρόναο και άδυτο. Οι κίονες του πτερού ήταν δωρικοί, έξι στις πλευρές ανατολική και δυτική και δώδεκα στις πλευρές βόρεια και νότια. Σώζεται η θεμελίωση στενόμακρου βωμού ανατολικά του ναού. Το στάδιο έχει απόσταση περίπου 180 μέτρων κι έχει χτιστεί στο καλύτερο σημείο της

κοιλιάδας αφού έχει καταπληκτική θέα.

Οι σωζόμενοι κίονες από το ναό του Διός στη Νεμέα (330 π.χ.) Οι δύο εμπρόσθιοι αναστηλώθηκαν μεταξύ του 1999-2002.

Οι σωζόμενοι κίονες από το ναό του Διός στη Νεμέα (330 π.χ.) Οι δύο εμπρόσθιοι αναστηλώθηκαν μεταξύ του 1999-2002.

Λίγα χιλιόμετρα δυτικότερα της Νεμέας, κοντά στο μικρό χωριό των Αηδονιών, ανασκάφηκαν μεταξύ 1978 - 1980 μυκηναϊκοί τάφοι - συλημένοι κατά το πλείστον - που ανήκαν στη μυκηναϊκή πόλη Αραιθυρέη, την οποία ο Όμηρος αποκαλεί "ερατεινή", δηλαδή θελκτική. Το Απρίλιο του 1993 μια μεγάλη συλλογή μυκηναϊκών σφραγίδων και κοσμημάτων -σύνολο 312 αντικείμενα- εκτέθηκε με σκοπό να δημοπρατηθεί στη Νέα Υόρκη. Καθώς ήταν ολοφάνερο ότι τα αντικείμενα αποτελούσαν ένα ενιαίο σύνολο, οι Έλληνες αρχαιολόγοι δεν άργησαν να διαπιστώσουν ότι αποτελούσαν το προϊόν της συλήσεως των μυκηναϊκών τάφων των Αηδονιών. Έτσι, μετά από δικαστική μάχη τελικώς η συλλογή, η οποία είναι ευρέως γνωστή ως θησαυρός των Αηδονιών, επεστράφη στα πάτρια εδάφη.

Ο θησαυρός αποτελείται από δύο χρυσά δαχτυλίδια-σφραγίδες, με παράσταση άρματος το ένα και δύο γυναικών που κρατούν άνθη το άλλο, τρία ακόμη δαχτυλίδια, δύο χρυσά κι ένα από ήλεκτρο, τρεις σφραγιδόλιθους από στεατίτη, αμέθυστο και αχάτη, χρυσά κοσμήματα ενδυμασίας και χρυσές χάντρες καθώς κι ένα μεγάλο αριθμό άλλων χαντρών από διάφορες ύλες. Τα αντικείμενα χρονολογούνται κυρίως στα 1500 - 1400 π.χ.

3.1.4.10. Τενέας.

Η Τενέα ήταν η κυριότερη πολίχνη της τενεατικής πεδιάδας, η οποία αναπτύσσεται ανάμεσα στα χωριά Χιλιομόδι και Κλένια και εντοπίζεται η θέση της με ακρίβεια από τις πηγές (Ξενοφώντας, Πausανίας, Στέφανος Βυζάντιος). Λίγα λείψανα της αρχαίας πόλης είναι γνωστά μεταξύ Χιλιομοδίου και Κλένιας. Έχει ανασκαφεί στην περιοχή εργαστήριο ρωμαϊκών χρόνων ενώ έχουν επισημανθεί θεμέλια οικοδομημάτων, ίχνη αρχαίου τείχους, ορθογώνιοι ογκόλιθοι και κίονες από πωρόλιθο.

Επίσης, στην απότομη πλαγιά της Νυφίτσας στην Πάνω Κλένια ανακαλύφθηκε το σημαντικότερο ίσως ιερό σε σπηλιά της αρχαίας Κορινθίας. Τα ευρήματα οδηγούν στο συμπέρασμα ότι η ανθρώπινη παρουσία εκεί διαρκεί από τη νεολιθική ως και τη ρωμαϊκή εποχή. Τα όστρακα που βρέθηκαν είναι κυρίως μεσοελλαδικής (2000-1600 π.χ.) και κλασικής εποχής. Ίχνη προϊστορικού οικισμού βρέθηκαν και στο λόφο των Αγίων Ασωμάτων Κλένιας, όπου συνελέγησαν όστρακα της εποχής και κομμάτια οψιδιανού.

Ο Κούρος της Τενέας. Περίπου 550 π.χ. Γλυπτοθήκη του Μονάχου.

Επισκέψιμος αρχαιολογικός χώρος, δείγμα της αρχαίας ελληνικής τεχνολογίας είναι το αρχαίο Λατομείο, που βρίσκεται παρά τη νέα Εθνική οδό στον Άγιο Βασίλειο, στο ύψος των Δερβενακίων. Τα κεραμικά και τα νομίσματα, που βρέθηκαν κατά τις ανασκαφές τοποθετούν τη χρήση του λατομείου από τον 5ο έως τον 3ο π.χ. αιώνα. Τέλος, κοντά στον Άγιο Βασίλειο, στα πρανή πλησίον του ναΐσκου της Ζωοδόχου Πηγής, σώζονται κατάλοιπα του Αδριάνειου Υδραγωγείου.

3.1.5. ΚΑΣΤΡΑ

3.1.5.1. Ακροκορίνθου.

Το κάστρο του Ακροκορίνθου, το μεγαλύτερο του Μοριά, ακρόπολη των Κορινθίων, λειτούργησε από την αρχαιότητα ως "οφθαλμός" επιβλέπων όλη την Πελοπόννησο. Εδραιώθηκε την εποχή του μυθικού βασιλιά Σίσυφου ως θέση άμυνας των Κορινθίων, ενώ αναγνωρίζονται εργασίες οικοδομήσεως των τειχών που έγιναν σε διαφορετικές εποχές: α) Μυκηναϊκή, όπως προκύπτει από την πολυγωνική όψη τμήματος του τείχους προς οριζοντίωση της βραχώδους μηκοτομής, β) κλασική, γ) Μεσαιωνική, η οποία αναλύεται σε δύο περιόδους: την βυζαντινή 6-13ο αιώνα και τη φραγκική 13-15ο αιώνα, δ) τουρκική και ε) Βενετική έως το 1821.

Περιλαμβάνει μεγάλη ανισοϋψή αυλή και καταλαμβάνει έκταση 250 στρεμμάτων. Τα τείχη ακολουθούν πολυγωνική διαδρομή και ενισχύονται από πύργους και προμαχώνες.

Γενικώς το πάχος των τειχών είναι 2 μέτρα, το πάχος του στηθαίου κυμαίνεται ανάμεσα στους 60 και 70 πόντους με διαδοχικά ανοίγματα ύψους περί το 1,65.

Θεωρείται ότι ήταν το πρώτο αμυντικό έργο της πόλης της Κορίνθου.

Κατά τα βυζαντινά χρόνια η άμυνά του και η οπτική του σύνδεση με άλλα φρούρια ενισχύθηκαν με το χτίσιμο πύργου δύο χλμ νοτιοανατολικά του αλλά και με

τη χρήση φυσικού φρουρίου δυτικά του, μεταξύ Αρχαίας Κορίνθου και ρέματος Ραϊζάνι.

3.1.5.2. Το Αρχαίο Λιμάνι Λεχαίου.

Το τεχνητό "χωστό" λιμάνι του Λεχαίου είναι ένα επίτευγμα της αρχαίας κορινθιακής τεχνολογίας. Το όνομά του προέρχεται από το Λέχη γιό του Ποσειδώνα και ήταν το κύριο επίνειο της Κορίνθου.

Η κατασκευή του μεγαλύτερου μέρους του λιμανιού έγινε την εποχή του Κύψελου και του Περίανδρου, οπότε επιχώθηκε μια θαλάσσια έκταση 100 στρ. και δημιουργήθηκαν 3 εσωτερικές λιμενολεκάνες και ο μεγάλος δυτικός εξωτερικός προλιμένας.

Τα χώματα της εκσκαφής σωρεύθηκαν σε δύο λόφους, ούτως ώστε να μειώνεται η ένταση των ανέμων και να προστατεύονται τα πλοία. Κατασκευάστηκαν επίσης πολλές αποθήκες και άλλες λιμενικές εγκαταστάσεις, ενώ το συνολικό μήκος των προβλητών ήταν περίπου 7 χλμ..

Το Λέχαιο ήταν ο πολεμικός ναύσταθμος της Κορίνθου όπου ναυλοχούσαν οι τριήρεις του κορινθιακού πολεμικού στόλου.

Η τριήρης το κορυφαίο κωπήλατο πολεμικό σκάφος της αρχαιότητας εφευρέθηκε στα ναυπηγεία του Λεχαίου από τον Κορίνθιο ναυπηγό Αμεινοκλή.

Ο Κορινθιακός από το Αρχαίο Λιμάνι Λεχαίου.

Το Αρχαίο Λιμάνι Λεχαίου & ψηλά ο Ακροκόρινθος.

Το λιμάνι του Λεχαίου συνδεόταν με την Κόρινθο με μακρά τείχη από όπου διερχόταν η περίφημη οδός Λεχαίου που ξεκινούσε από ένα εντυπωσιακό πρόπυλο στην αγορά της πόλης.

Σήμερα το λιμάνι έχει μετατραπεί σε έλος και φιλοξενεί πολλά είδη αποδημητικών κυρίως πτηνών, κύκνους, ερωδιούς, πάπιες κλπ.. Ενδιαφέρον παρουσιάζει και η χλωρίδα του με χαρακτηριστικό εκπρόσωπο τον κρίνο της θάλασσας.

Το Αρχαίο Λιμάνι Λεχαίου έχει μετατραπεί σ' ένα μικρό έλος!

3.1.5.3.Το Αρχαίο Λιμάνι Των Κεχριών.

Το λιμάνι των Κεγχρεών, σε απόσταση 14 χλμ. από την Κόρινθο ήταν φυσικά

σχηματισμένο από δύο ακρωτήρια, πάνω στα οποία οι Κορίνθιοι κατασκεύασαν τον 6ο αι. π.χ. μεγάλους μόλους δημιουργώντας ένα πεταλοειδές λιμάνι. Το όνομά του προέρχεται από τον Κεγχρία γιο του Ποσειδώνα και της Πειρήνης. Η έκταση του λιμανιού ήταν μεγάλη (280Χ210 μ.), η είσοδός του είχε άνοιγμα 120 μ. και προστατευόταν από τεχνητούς λόφους.

Η κεντρική προκυμαία διέθετε μεγάλα κτίρια διοικητικά, αποθήκες, τελωνεία και πολλά άλλα. Το λιμάνι των Κεγχρεών γνώρισε μεγάλη άνθηση κατά τους ρωμαϊκούς χρόνους, οπότε και ανεγέρθη ναός της Ίσιδας, πολυτελείς οικοδομές και νέες αποθήκες. Από αυτό το λιμάνι ταξίδεψε προς τη Ρώμη ο Απ. Παύλος και γι' αυτό κατασκευάστηκε εδώ αρκετά νωρίς χριστιανικός ναός (πιθανόν τον 4 αι. μ.Χ.). Οι ανασκαφές έφεραν στο φως πολλά "υαλοθετήματα", δηλαδή πίνακες από μικρά έγχρωμα γυάλινα κομμάτια, πρόδρομοι του μεσαιωνικού βιτρό.

Κίονες στις Κεγχριές.

Δυστυχώς λόγω της καθίζησης της ακτής τους Σαρωνικού και της ανύψωσης της στάθμης της θάλασσας το μεγαλύτερο τμήμα του αρχαίου λιμανιού βρίσκεται πλέον κάτω από το νερό.

Το Λιμάνι των Κεγχριών βυθισμένο στη θάλασσα.

3.1.6. ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ.

3.1.6.1. Λουτράκι.

Δυτικά του Ισθμού, σε απόσταση περίπου 4 χλμ., εκτείνεται η περιοχή του Λουτρακίου, η πιο φημισμένη και τουριστική περιοχή του Νομού Κορινθίας, κατεξοχήν κοσμοπολίτικη πόλη, η οποία έχει αναγνωριστεί από το 1925 ως λουτρόπολη.

Η πόλη του Λουτρακίου προσελκύει κάθε χρόνο χιλιάδες επισκέπτες, καθώς παρέχει πολύ καλή τουριστική υποδομή: ξενοδοχεία, εσπιατόρια και κέντρα διασκέδασης συνθέτουν την εικόνα μιας από τις πλέον κοσμοπολίτικες περιοχές της χώρας μας. Τα περίφημα ιαματικά λουτρά της (αρχαίες Θέρμες) την καθιστούν διεθνώς γνωστή, ενώ οι τεχνητοί καταρράκτες, ένας εξαιρετικού κάλλους διαμορφωμένος χώρος με τρεχούμενα νερά, εντυπωσιάζουν τον επισκέπτη. Το 1928 λειτούργησε εκεί το πρώτο Καζίνο της χώρας μας. Πριν από μερικά χρόνια το Καζίνο επαναλειτούργησε σε ένα πολυτελές περιβάλλον αποτελώντας πόλο έλξης τουριστών τόσο από το εσωτερικό όσο και από το εξωτερικό.

Η μεγάλη, φροντισμένη, ωραία πλαζ της πόλης συγκεντρώνει πλήθος τουριστών κατά τους καλοκαιρινούς μήνες, προσφέροντας θαλάσσια σπορ. Στην Περαία γη φωλιάζει και μια από τις ομορφότερες λιμνοθάλασσες του ελλαδικού χώρου, η λίμνη της Βουλιαγμένης ή Εσχατιώτις, όπως ήταν γνωστή στην αρχαιότητα, τοπίο ιδιαίτερου φυσικού κάλλους, που περιβάλλεται από φυσικό πευκόδασος. Εκεί θα ανακαλύψετε τη χάρη της αρχαίας Μάγισσας, της ήρεμης λίμνης. Σ' αυτή την περιοχή ανακαλύφθηκαν Πρωτοελλαδικοί οικισμοί που μαρτυρούν ότι κατοικείται τουλάχιστον από το 3000 π.χ.

Υπάρχουν πολλά ξενοδοχειακά συγκροτήματα ενώ, παράλληλα, λειτουργεί και οργανωμένο κάμπινγκ για όσους επιθυμούν τέτοιου είδους διαμονή. Εστιατόρια και ψαροταβέρνες προσφέρουν φρέσκο ψάρι, από τον πλούσιο ψαρότοπο της περιοχής και θαυμάσιους ντόπιους μεζέδες.

3.1.6.2. Στυμφαλία.

Για να φτάσει ο επισκέπτης στη Στυμφαλία μπορεί να ξεκινήσει από τη Νεμέα ή από το Κιάτο. Η Στυμφαλία μοιάζει με ομφάλιο λώρο που συνδέεται άρρηκτα με χώρους μυθολογικής φαντασίας και ιστορικής πραγματικότητας. Σικυώνα, Νεμέα, Φενεός, Ναύπλιο αλλά και Αρχαία Ολυμπία, παλλόμενοι ζωντανοί ιστοί της μητρικής ελληνικότητας, ενώνονται και συναντώνται σ' αυτό το σημείο αναφοράς, γεμάτο από θεϊκές παρουσίες και ανθρωπογενή χαρακτηριστικά που δεν αλλοιώθηκαν στο πέρασμα του χρόνου, όπως όλοι οι τόποι δύναμης και λατρείας. Την άνοιξη και το φθινόπωρο ο ζωικός μαγνητισμός της λίμνης γίνεται μοναδική προσφορά στον άνθρωπο.

Αρδεύει, προσφέροντας τα υδάτινα σπλάχνα της, ετοιμάζοντας την ανθρώπινη τροφή. Τους χειμωνιάτικους μήνες το τοπίο γίνεται μυστηριακά αινιγματικό. Οι "κουρτίνες της ομίχλης" προκαλούν τον επισκέπτη, που βρίσκεται σε δίλημμα. Να μείνει και να προσπαθήσει να διαπεράσει αυτά τα πέπλα του μυστηρίου, για να έρθει σε επαφή με το παρελθόν, ή να επισκεφθεί τις κορυφές των βουνών που την περιβάλλουν για να ζήσει και να χαρεί τη σημερινή πραγματικότητα.

Η γοητεία της λίμνης οφείλεται στη διχασμένη της προσωπικότητα: από τη μια μεριά προσφέρει τη γοητεία του άγνωστου παρελθόντος που βασίζεται στο μύθο και τη φαντασία, συλλέγοντας μνήμες, προσφορά σε κάθε ρομαντικό επισκέπτη, κι από την άλλη αποτελεί ένα ζωντανό οργανισμό, έναν σπάνιο υδροβιότοπο που συνεχίζει να δίνει εικόνες ομορφιάς και ζωής, εμπλουτίζοντας το βιοτικό επίπεδο των κατοίκων της ευρύτερης περιοχής της.

Από το βιότοπο της λίμνης Στυμφαλίας

Ενώ περιβάλλεται από χωριά, κρατά αυτή την ιδιαίτερη αρχοντική μοναχικότητα, που την ξεχωρίζει από το υπόλοιπο τοπίο, με μια παρουσία πλούσια σε υλικό ιστορίας, φαντασίας και πραγματικότητας. "Αρχοντοκρατεί" όλα όσα την περιβάλλουν, αλλά τα αφήνει να διατηρούν την αίγλη και την ομορφιά τους.

Αναμφίβολα είναι η "Αρχόντισσα" της περιοχής. Έχει μια παρουσία άκρως θηλυκή, σαν την πρωταρχική μητέρα.

Μπορεί ανά τους αιώνες να αλλάζει μορφή αλλά πάντα θα είναι εκεί για να προστατεύει το ανθρώπινο γένος. Ελκύει και γητεύει τον κάθε επισκέπτη μ' αυτό το "ανεξήγητο" που τροφοδοτεί με πλούτη την κάθε ανθρώπινη φαντασία. Μπορεί σήμερα να μην υπάρχουν εμφανή τα σημάδια της ιστορίας της, όμως το αποτύπωμα έχει μείνει, φτάνει να διαβάσεις λίγο τις γραμμές του για να ξαναβρεθείς στον ίδιο χωρόχρονο.

Σ' αυτόν τον μυστηριακό υδροβιότοπο ο χρόνος χάνεται και μένει ο γενεσιουργός ήχος των νερών της αρχαίας κρήνης που αναβλύζουν από τις αρχαίες κολόνες, που καταποντίζονται στις καταβόθρες, που γίνονται μικροί χείμαρροι, που προστατεύουν και ξεκουράζουν τ' αποδημητικά πουλιά χωρίς το φόβο της επίθεσης από τις Στυμφαλίδες Όρνιθες.

Είναι η μόνη ορεινή υδάτινη πολιτεία στην Πελοπόννησο με την αρχαία πόλη και ακρόπολη στο λόφο της.

3.1.6.3. Όρος Κυλλήνη (Ζήρεια).

Ο ανηφορικός ασφαλτόδρομος αφήνει πίσω τα χωριά και οικισμούς και οδηγεί στην καρδιά του δεύτερου ψηλότερου βουνού της Πελοποννήσου, στο μεγάλο οροπέδιο της Κυλλήνης ή Ζήρειας και στη χαράδρα της Φλαμπουρίτσας. Η περιοχή χαρακτηρίζεται από ορεινά μεσογειακά χέρσα εδάφη με ακανθώδεις θάμνους, απόκρημνα βράχια, σπήλαια, δάση πλατάνου και κωνοφόρων και εξαιρετικά πλούσια χλωρίδα με 100 είδη φυτών μερικά από τα οποία ενδημούν στο βουνό.

Αριστερά προς το οροπέδιο βρίσκεται το μεγάλο ορειβατικό καταφύγιο του βουνού και λίγο πιο νότια ένα μικρότερο. Ο χώρος είναι ιδανικός για τους λάτρεις της πεζοπορίας, αφού ένα μεγάλο δίκτυο μονοπατιών οδηγεί είτε προς την κοιλάδα της Φλαμπουρίτσας, ένα μοναδικό βιότοπο, που αποτελεί τον πυρήνα της ευρύτερης περιοχής, ενταγμένης στο δίκτυο NATURA 2000, είτε προς τη λίμνη του Δασίου με τα υπέροχα λιβάδια με αγριολούλουδα, είτε προς την Ψηλή Κορφή του βουνού στα 2.374 μ. από όπου η θέα είναι ορατή από τον Ταΰγετο μέχρι τον Όλυμπο.

Από το καταφύγιο, ένα άλλο μονοπάτι οδηγεί στο σπήλαιο του Ερμή, δυτικά της Φλαμπουρίτσας, που ξεχωρίζει για το βάθος του και για τους θαλάμους με πολλούς και πολύχρωμους σταλακτίτες. Εδώ, σύμφωνα με τη μυθολογία, γεννήθηκε ο ψυχοπομπός Ερμής από τη Νύμφη Μαία.

Η κατάβαση στο σπήλαιο απαιτεί ιδιαίτερη προσοχή και ο ειδικός εξοπλισμός θεωρείται χρήσιμος. Οι πλαγιές που αναπτύσσονται πάνω από το μικρό καταφύγιο και μέχρι την κορυφή του βουνού προσφέρονται για ορειβατικό σκι, κάτι που εκμεταλλεύονται οι κατά καιρούς επισκέπτες - ορειβάτες, απολαμβάνοντας το χιόνι μέχρι το τέλος του Απριλίου. Ενδιαφέρον παρουσιάζει και η ανάβαση από το χωριό Μάννα προς τις απόκρημνες κορυφές της Μικρής Ζήρειας στα 2.127 μ.

Οι πολλοί δασικοί δρόμοι στο βουνό δίνουν τη δυνατότητα στον επισκέπτη να γνωρίσει κάθε σημείο, με εξέχουσα τη διαδρομή που διασχίζει το οροπέδιο και οδηγεί στη Γκούρα, μέσα από ένα πλούσιο ελατοδάσος, στα λιβάδια του οποίου ζουν ημιάγρια άλογα.

Τα χωριά του Ξυλοκάστρου προσφέρουν όλα όσα θέλει να χαρεί το ανθρώπινο μάτι: Ποικιλόμορφα τοπία, Ιστορικά μνημεία, αλλά και αμέριστη φιλοξενία όλων των κατοίκων της ευρύτερης περιοχής.

3.1.7. ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΑ-ΕΚΚΛΗΣΙΕΣ

3.1.7.1. Κορίνθου.

Ιδρύθηκε από τον Απόστολο Παύλο γύρω στο 51/52 μ.Χ. Την επισκεφθήκανε κι άλλοι Απόστολοι ο Πέτρος, ο Ανδρέας και συναπάστολοι και συνεργοί του Απ. Παύλου. Ο Απ. Παύλος έγραψε την Πρώτη και Δεύτερη Επιστολές του προς Κορινθίους. Στην Α Επιστολή (Κεφ. 13) υπάρχει ο περίφημος Ύμνος της

Αγάπης. Από την Κόρινθο ο Απόστολος, έστειλε Ελληνικά Γραμμένη, την Προς Ρωμαίους Επιστολή.

Η Ενορία Κεχριών της Κορίνθου αναφέρεται στις Πράξεις των Αποστόλων. Είναι από τις ολίγιστες μικρές Ενορίες που υφίστανται από τότε μέχρι σήμερα. Ο Απ. Παύλος παρέμεινε διδάσκοντας στην Κόρινθο Ένα Χρόνο και έξη μήνες Χρονικό διάστημα που πουθενά αλλού δεν υπήρξε για τον Παύλο τόσο μακρύ, εκτός από τα χρονικά διάστημα φυλακισέως του στη Ρώμη.

Η Μητρόπολη και Εκκλησία της Κορίνθου, είναι γνωστή σ όλον τον Κόσμο λόγω των δύο Επιστολών του Αποστόλου προς Κορινθίους. Μεγάλη Αναφορά της Εκκλησίας Κορίνθου υπάρχει και στο Βιβλίο των Πράξεων των Αποστόλων. Στην Κόρινθο μετά τον Απ. Παύλο επισκόπησαν μέχρι σήμερα, 88 Επίσκοποι (ο σημερινός Παντελεήμων είναι από το 1965 0 Ογδοηκοστός όγδοος τον αριθμό).

Σπουδαίοι Επίσκοποι Κορίνθου υπήρξαν πολλοί. Εις το Αγιολογικό Κατάλογο των Αγίων Επισκοπευσάντων στην Κόρινθο μετά τον Απ. Παύλο είναι ο Απόστολος Σίλας, ο Απόστολος Σωσθένης, ο Πρίμος (μάρτυρα 170 μ.Χ.), ο Διονύσιος 161-180 μ.Χ., ο Αθανάσιος (10ος αιών), ο Παύλος (,10ος αιών), ο Ζαχαρίας (Νεομάρτυρας 1684), και ο Μακάριος Νοταράς (απέθανε το 1805). Τον 7ον Αιώνα υπό τον Μητροπολίτη Κορίνθου υπάγοντα όλες οι Επισκοπές της Πελοποννήσου (υπέρ τας 35) και αι Επισκοπαί των Ιονίων Νήσων.

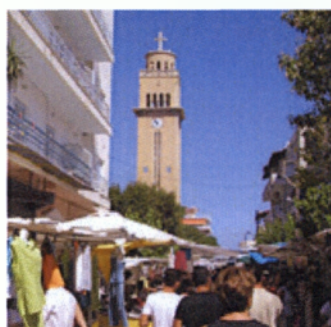
Ο Κορίνθου είχε απ αρχής το διοικητικό αξίωμα του Έξαρχου Διοικήσεως (Δικαστικά Εκκλησ. αξίωμα) το οποίο είχαν και ο Ρώμης, ο Θεσσαλονίκης, ο Κωνσταντινουπόλεως (αργότερα), ο Εφέσου και ο Καισαρείας. Υπάρχουν Κατακόμβες στην περιοχή (Αρχ. Κόρινθος και στις Κεγχρεές, όλες μέσα στο Εξαμίλιον Τείχος που περιέκλειε την σημερινή Αρχαία Κόρινθο, την περιοχή της σημερινής Νέας Κορίνθου, τις Κεγχρεές και το Λέχαιον. Στο χώρο αυτό υπάρχουν πολλές δεκάδες

Αρχαίων Ναών (Βασιλικών) Σκαμμένες ή και Άσκαφες ακόμη, με επί κεφαλής την μεγαλύτερη των Βαλκανίων Βασιλική, του Αγ. Λεωνίδου στο Λέχαιο.

Στην Αρχαία Κόρινθο υπάρχει ανασκαμμένο το Βήμα του Απ. Παύλου, όπου εσύρθη ο Απ. Παύλος από τούς Εβραίους, ενώπιον του Ανθύπατου Γαλλίωνος αδελφού φιλοσόφου Σενέκα.

Αναπαράσταση της Αρχαίας Κορίνθου θα τοποθετηθεί πολύ σύντομα σε σύγχρονη κατασκευή στο Μουσείο της Εκκλησίας, παραπλεύρως στο Προσκήνιο των Αγ. Αναργύρων Αρχ. Κορίνθου. Προσεχώς το εν λόγω Μοναδικό Μουσείο, θα συμπληρωθεί με Αναπαραστάσεις της Βασιλικής Αγ. Λεωνίδου Λεχαίου, και των Κατακομβών Κορίνθου, και Κεγχρεών.

Ο Μητροπολίτης Κορίνθου είχε μέχρι ελεύσεως του βασιλέως Όθωνος και των Βαυαρών τον τίτλο "Υπέρτιμος και Έξαρχος πάσης Πελοποννήσου, και Πρόεδρος των Μητροπολιτών Πελοποννήσου".

Για την Αποστολική Εκκλησία και Μητρόπολη Κορίνθου, έχουν εκδοθεί πολυσέλιδοι Τόμοι και υπάρχουν σε όλες τις σχετικές Εγκυκλοπαίδειες όλου του Κόσμου ανάλογα λήμματα. Εισ την Μητρόπολιν Κορίνθου σήμερα υπάγονται και οι άλλοτε Επισκοπές Νέας Σικυώνας, Ζεμενού, Ταρσού και Πολυφέγγους, και μέρος της Επισκοπής Δα μαλών.

Στο διάστημα της Φραγκοκρατίας υπήρξαν και Ρωμαιοκαθολικοί Επίσκοποι, πολύ φορτικοί και προσηλυτιστικοί, μηδέν κατορθώσαντες. Στο διάστημα της Τουρκοκρατίας λειτούργησε στο Μοναστήρι του Αγ. Γεωργίου Φενεού (Φονιά) (14^{ος} αιώνας) Κρυφό Σχολειό, το μόνο πού σώζεται στην όλη Ελλάδα αλώβητο τελευταία ανακαλυφθέν ολόκληρο. Ιστορικές Μονές στην Μητρόπολη Κορίνθου υπάρχουν η της Λέχωβας (Γυναικεία τώρα 12^{ος} αιώνας) η Αγ. Γεωργίου Φενεού Πατριαρχική Σταυροπηγιακή, η της Ζαχάλης (Προφ. Ηλίου) και η της Κοιμήσεως Θεοτόκου Βράχου Νεμέας Σκαρφαλωμένη στα Βράχια της μέσης του Όρους Πολυφέγγους.

Νέες μονές το πλείστον Γυναικείες υπάρχουν και λειτουργούν πολλοί (19 ιδρύθηκαν επί των ημερών του ήδη Μητροπολίτου Παντελεήμονος κατά την 35 θητεία της Αρχιερατείας του). Σπουδαίες Μονές Παλιές είναι της Φανερωμένης, του Στεφανίου και Άνω Τρικάλων. Έχει πολλά Εκκλησιαστικά Μνημεία, Ναούς παρεκκλήσια κ.λ.π.

Στην Ι. Μητρόπολη Κορίνθου υπάρχουν 160 Ενορίες υπηρετούμενες από 180 Ιερείς Εφημέριους, εκ των οποίων το 90% είναι Έγγαμοι. Πολιούχος της Κορίνθου είναι ο Απ. Παύλος στον οποίο έχει αφιερωθεί ο Καθεδρικός Ναός. Μοναχές και Μοναχοί συνολικά ζουν και ασκούνται στην Κορινθία 173.

Εισ την Ι. Αποστολική Μητρόπολη Κορίνθου γίνεται Ο. Κήρυγμα από 89 Κληρικούς και Λαϊκούς.

Εξομολόγηση από δεκάδες Εξομολόγων - Πνευματικών. Υπάρχουν Αίθουσες διαλέξεων και Διδασκαλίας 23.

Γίνονται Κατηχητικά Μαθήματα. Τηλεοπτικές Θρησκευτικές Εκπομπές. Υφίστανται Οργανωμένες Ομάδες Νεολαίας, επιδιδόμενες στη Διδασκαλία, στο Χριστιανικό Ορθόδοξο Βίωμα, στην εκτέλεση Εθνικών Δημοτικών Τοπικών Τραγουδιών και Ελληνικών Χορών.

Φιλανθρωπικά Ιδρύματα λειτουργούν, Γενικό Φιλόπτωχο Ταμείο. Τοπικά Φιλόπτωχα Ταμεία και από 25ετίας Ορφανοτροφείο Κοριτσιών, Γηροκομείο Ανδρών, Γηροκομείο Γυναικών. Ακόμη Ίδρυμα συλλογής Αίματος για Αιμοδοσίες, Ίδρυμα αποκαταστάσεως Κορασίδων, Χορωδία Κορίνθου, πολυβραβευμένη Παγκοσμίως.

Ίδρυμα συμπαραστάσεως Οικογενείας, Υπηρεσία Αμύνης και Διαδόσεως της Ορθοδόξου Χριστιανικής Διδασκαλίας. Υπηρεσία για τις θρησκευτικές Ανάγκες του Στρατού, Υπηρεσία Συμπαραστάσεως Ασθενών. Εκκλησιαστικό Μουσείο, Εκκλησιαστική Βιβλιοθήκη. Πανομοιότυπο Αρχαίου Χριστιανικού Ναού στο Ξυλόκαστρο.

Εικόνες μεγάλης Αρχαιολογικής Αξίας, όχι μόνο στο Εκκλησιαστικό Μουσείο και τα Παραρτήματά του, αλλά και σε Ι. Μονές και σε Ι. Ναούς καθώς, και εξαιρετικές, σε Ι. Ναούς και Μονές Τοιχογραφίες. Η Ι. Μητρόπολη Κορίνθου εκδίδει Βιβλία Εποικοδομητικά και άλλα υπό την ονομασία Εκδόσεις Π Ν Ο Η . Ήδη υφίστανται 21 εκδόσεις Βιβλίων.

3.2. ΝΟΜΟΣ ΑΡΚΑΔΙΑΣ

3.2.1. ΓΕΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΝΟΜΟΥ

Ο νομός Αρκαδίας βρίσκεται στο κέντρο της Πελοποννήσου. Συνορεύει βόρεια με τους νομούς Κορινθίας και Αχαΐας, δυτικά με τους νομούς Ηλείας και Μεσσηνίας, νότια με το νομό Λακωνίας και ανατολικά βρέχεται από τον Αργολικό κόλπο. Έχει έκταση 4.419 τετραγωνικά χιλιόμετρα και πληθυσμό 102.035 κατοίκους.

Πρωτεύουσα του νομού είναι η Τρίπολη και σημαντικές κομποπόλεις το Άστρος, η Βυτίνα, η Δημητσάνα, τα Λαγκάδια, το Λεβίδι, το Λεωνίδιο, η Μεγαλόπολη, τα Τρόπαια. Με το Νόμο 2539/97, ΦΕΚ 244/Α/4-12-97, το σχέδιο Καποδίστρια όπως είναι γνωστό, συστάθηκαν στο νομό Αρκαδίας είκοσι δύο (22) δήμοι και μία κοινότητα.

3.2.2.ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

Η Αρχαία Αρκαδία περιελάμβανε το κεντρικό ηπειρωτικό τμήμα της Πελοποννήσου και δεν είχε διέξοδο στη θάλασσα. Η έκτασή της ήταν περίπου ίση με τη σημερινή έκταση του νομού. Το τμήμα της παραλιακής Κυνουρίας και της Τσακωνιάς που δεν ανήκε στην Αρχαία Αρκαδία αναπληρωνόταν από τις εκτάσεις που είχε στους άλλους νομούς.

Τα βόρεια όριά της έφταναν στην περιοχή της Στυμφαλίας, του Φενεού, των Καλαβρύτων και στα όρη Αροάνια και Κυλλήνη που ήσαν Αρκαδικά. Δυτικά έφτανε ως την Αλιφήρα, τη Φιγαλία και τη Μέλπεια, περιοχές σήμερα της Ηλείας, αλλά και στη Μεσσηνία ως το Λύκαιον όρος. Νότια τα όρια με τη Λακωνία δεν ήταν σταθερά αλλά μεταβαλλόμενα λόγω της κατακτητικής απληστίας της Σπάρτης. Μεθοριακά "Ερμαία" έδειχναν τα όρια που βρίσκονταν στην περιοχή του Αρκαδικού Πάρνωνα και της Σκιρίτιδας. Ανατολικά τα όρια με την Αργολίδα ήταν περίπου ίδια με τα σημερινά.

Τα όρη της Αρκαδίας ήσαν αφιερωμένα σε κάποια θεότητα της. Από αυτά πηγάζουν οι ποταμοί της Πελοποννήσου. "Πολυπίδακα" την ονόμασαν γι' αυτό οι αρχαίοι συγγραφείς και ποιητές. Τα δάση της αποτελούσαν τους περίφημους δρυμούς δρυών και φυγών απ' όπου και "βαλανηφάγοι" ονομάστηκαν οι Αρκάδες. Η ειδυλλιακή εικόνα της Αρκαδίας από την πλούσια χλωρίδα και πανίδα την καθιστούσε μακάρια γη. Ευτυχής εθεωρείτο εκείνος που μπορούσε να ζήσει στην Αρκαδία. Το κλίμα, το περιβάλλον, οι δύσκολες συνθήκες ζωής, διαμόρφωσαν το χαρακτήρα των Αρκάδων.

Έγιναν λιτοδίαιτοι, ρωμαλέοι στο σώμα και την ψυχή, υπερήφανοι και φιλόξενοι, φιλελεύθεροι με απaráμιλλο ήθος, αλλά περισσότερο απ' όλα ευσεβείς προς τους θεούς και τους προγόνους τους. Οι Αρκάδες ισχυρίζονται ότι αυτοί ίδρυσαν τις πρώτες αποικίες στην Ιταλία με τον Οίνωτρο και τον Εύανδρο, στον Πόντο με τους Τραπεζούντιους, και στην Κύπρο με τον Αγαπήνορα.

Ο Πανσανίας ο περιηγητής, γοητευμένος από την ομορφιά της Αρκαδίας, έμεινε σ' αυτήν περισσότερο από κάθε άλλη περιοχή που επισκέφτηκε, περιγράφοντάς την στα "Αρκαδικά" του με κάθε λεπτομέρεια. Πρωταγωνίστησε η Αρκαδία στους αγώνες του Έθνους για την ελευθερία. Σπουδαίες μορφές ξεπήδησαν από εδώ και προσέφεραν στην Ελλάδα. Αρκάδες ήταν οι Κολοκοτρωναίοι και οι Πλαπουνταίοι, ο Παλαιών Πατρών Γερμανός και ο Γρηγόριος ο Ε΄, ο Παπαναστασίου και ο Παπαρηγόπουλος και τόσοι άλλοι.

Η σύγχρονη Αρκαδία είναι μια συνεχώς αναπτυσσόμενη περιοχή της Ελλάδος. Οι Αρκάδες διατηρώντας τις αρετές των προγόνων τους, φροντίζουν πραγματικά για την πρόοδο της γενέτειρας των. Προκόβουν δε τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό, χωρίς να ξεχνούν την Αρκαδία για την οποία είναι υπερήφανοι.

3.2.3.ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑΚΗ ΠΡΟΣΒΑΣΗ

Με λεωφορείο του ΚΤΕΛ από την Αθήνα, εκτελούνται πυκνά δρομολόγια για Τρίπολη σε 2 ώρες και 15 λεπτά, την Μεγαλόπολη και το Λεωνίδιο.

Με λεωφορείο του ΚΤΕΛ από Θεσσαλονίκη εκτελούνται καθημερινά δρομολόγια για Αρκαδία.

Με τρένο από την Αθήνα για Τρίπολη καθημερινά δρομολόγια.

Με δελφίνι από Μαρίνα Ζέας για το Λεωνίδιο σε 2,5 ώρες και το Τύρο. Πυκνότερα δρομολόγια όλο το καλοκαίρι, αραιότερα το χειμώνα.

3.2.3.1. Εσωτερική Συγκοινωνία.

Με αστικά λεωφορεία γίνονται μετακινήσεις προς τα κοντινά χωριά: Κερασίτσα, Στάδιο, Επισκοπή, Βίζες, Νεοχώρι, Αγ.βασίλειο, Ζευγολατιό.

Με λεωφορεία του ΚΤΕΛ εκτελούνται δρομολόγια καθημερινά για τα γύρω χωριά.

3.2.3.2. Σύνδεση Με Γύρω Περιοχές.

Με λεωφορεία του ΚΤΕΛ η Τρίπολη συνδέεται με αρκετές μεγάλες πόλεις, Πύργο, Πάτρα, Κόρινθο, Καλαμάτα, Θεσσαλονίκη, Μεσολόγγι, Αγρίνιο, Γιάννενα, Αθήνα.

Με τρένο η Τρίπολη συνδέεται με πολλές περιοχές της Αργολίδας, Κορίνθου, Μεσσηνίας, Αττικής.

Με δελφίνι από το Λεωνίδιο υπάρχει σύνδεση με Ζέα, Γέρακα, Κυπαρίσσι, Μονεμβασιά, Πόρτο χέλι, Κύθηρα Σπέτσες Ύδρα και Τύρο.

Τέλος με δελφίνι από τον Τύρο στις ίδιες περιοχές.

3.2.4. ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ

3.2.4.1. Αρχαία Λυκοσούρα.

Απέχει 22 περίπου χιλιόμετρα από τη Μεγαλόπολη. Βρίσκεται στις νότιες υπώρειες του Λυκαίου όρους. Σήμερα, 1 χμ. βόρεια, υπάρχει ομώνυμο χωριό που αποτελεί Δημοτικό Διαμέρισμα του Δήμου Μεγαλόπολης με πληθυσμό 65 περίπου κατοίκους. Ιστορία: Θεωρείται η αρχαιότερη πόλη στον κόσμο (10.000 - 8.000 π.χ.) Κατά την αρχαιότητα ήταν ιερή πόλη των Αρκάδων . Ήταν μια πόλη γεμάτη φως.

Άλλωστε βρίσκεται στο όρος Λυκαίο, που σημαίνει φωτεινό, και δεσπόζει στον Πελοποννησιακό χώρο προσφέροντας μοναδική θέα.

Ο Πανσανίας τη χαρακτηρίζει ως την αρχαιότερη απ όλες τις πόλεις που υπήρξαν ποτέ πάνω σε ηπειρωτική ή νησιωτική γη, ως την πρώτη πόλη που είδε το φως του ήλιου, ως την πόλη υπόδειγμα για τη δημιουργία άλλων πόλεων (Πανσανίας VIII,38,1).

Ιδρυτής της ήταν ο Λυκάων, γιος του Πελασγού και της νύμφης Κυλλήνης. Αυτός την κατέστησε έδρα των βασιλέων της Αρκαδίας. Όταν το 396 π.χ. ιδρύθηκε η Μεγαλόπολη, οι Λυκοσουρείς αρνήθηκαν να μετοικήσουν εκεί και κατέφυγαν στο Ιερό της Δέσποινας, που βρισκόταν στη Λυκόσουρα και αποτελούσε κέντρο λατρείας των Αρκάδων. Έτσι, οι υπόλοιποι Αρκάδες, σεβόμενοι το Ιερό της Δέσποινας, τους άφησαν να παραμείνουν στην πόλη τους.

Η αρχαία Λυκόσουρα περιβαλλόταν από οχυρωτικό περίβολο, χτισμένο ισοδομικά ή πολυγωνικά, χωρίς ιδιαίτερη επιμέλεια ενώ οι πολύ απόκρημνες πλαγιές της ήταν ανοχύρωτες. Ο λόφος με τα λείψανα αυτού του οχυρωτικού περιβόλου της αρχαίας Λυκόσουρας ήταν γνωστός ως "Παλιόκαστρο της Στάλας".

Οι ανασκαφές του 19ου αι. έφεραν στο φως το φημισμένο Ιερό της Δέσποινας (ανατολικά της Ακρόπολης) ερείπια των βωμών της Δέσποινας και της Δήμητρας, οικοδομικό συγκρότημα στα δυτικά του κυρίως ιερού, κρηνικό οικοδόμημα. Πρωτότυπα γλυπτών, που βρέθηκαν στο χώρο αυτό, φυλάσσονται στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο Αθηνών.

3.2.4.2.Μαντίνεια.

Αρχαία πόλη της Αρκαδίας γνωστή από τον Όμηρο, ο οποίος τη χαρακτηρίζει ερατεινή που σημαίνει ευτυχισμένη. Βρίσκεται 13 χμ. Βόρεια της Τρίπολης, Νότια του Ορχομενού και Βόρεια της Τεγέας. Καταλαμβάνει μια ευρύχωρη πεδιάδα. Αρχικά πέντε (5) κάμεις διασκορπισμένες αποτελούσαν την Αρχαία Μαντίνεια, οι οποίες αργότερα με προτροπή των Αργείων συνοίκησαν και οχύρωσαν μια πόλη.

Η πόλη ονομαζόταν Μαντινέα. Μαντινέη στην Ιωνική διάλεκτο και Μαντίνεια σύμφωνα με την Αττική. Το όνομά της ετυμολογείται από τον επώνυμο ήρωα και

πρώτο οικιστή της Μαντινέας. Από το 223 π.χ. έως το 125 μ.Χ. μετονομάστηκε σε Αντιγόχεια και οι κάτοικοι Αντιγόνοι. Το 125 μ.Χ. ο αυτοκράτορας Αδριανός επισκέφτηκε την πόλη και επανέφερε την ονομασία Μαντινεία.

Η Μαντινεία περιβαλλόταν από τείχος με λίθινο υπόβαθρο και ανωδομή από ωμές πλίνθους. Το μήκος ήταν 3.942 μ. Σ' αυτό υπήρχαν 122 πύργοι ύψους 5 μέτρων περίπου. Γύρω από το τείχος υπήρχε σκαμμένη τάφος όπου διοχέτευαν τα νερά του ποταμού Όφη και της κρήνης Άρνα, κοντά στην οποία η Ρέα έφερε στον κόσμο τον Ποσειδώνα. Μπροστά στις πύλες διακρίνονταν κατάλοιπα γεφυριών ενώ οι πύλες οδηγούσαν σε αντίστοιχα κρυφά μονοπάτια.

Εσωτερικά του τείχους υπήρχαν:

- Το αρχαίο θέατρο της Μαντινείας (Ρωμαϊκής εποχής).
- Ο ναός του Δία Σωτήρα.
- Το Ηραίο με αγάλματα του Πραξιτέλη.
- Βωμός του Ήλιου.
- Κυκλικό οικοδόμημα στο οποίο φύλασσαν την ιερή φλόγα που είχαν μεταφέρει από την Αττική και τον έφιππο ανδριάντα του Γρύλλου - γιου του Ξενοφώντα.

Το 500 π.χ. εμφανίστηκαν τα νομίσματά της τα οποία εξαφανίστηκαν μετά την καταστροφή της πόλης από τους Λακεδαιμόνιους και επανακυκλοφόρησαν μετά την επανίδρυσή της το 370 π.χ. Έξω από το τείχος και την πόλη υπήρχε άλσος αφιερωμένο στη θεά Δήμητρα καθώς και πηγή με το όνομα Άρνη. Σε ανασκαφές που έγιναν από τον αρχαιολόγο Φουζέρ (1887-1889) ανακαλύφθηκε μεγάλο μέρος των κτισμάτων και ερείπων της αρχαίας πόλης.

Από το αρχαίο θέατρο σώζεται ολόκληρη η σκηνή, ενώ έργα του Πραξιτέλη φυλάσσονται στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο της Αθήνας. Επίσης σώζονται ερείπια του ναού του Δία, του Βουλευτηρίου και της αγοράς.

3.2.5. ΦΥΣΙΚΕΣ ΟΜΟΡΦΙΕΣ

3.2.5.1. Τεχνητή Λίμνη Λάδωνα.

Η τεχνητή λίμνη του Λάδωνα, σχήματος φιδιού, βρίσκεται ανάμεσα στα Λαγκαδινά βουνά και στο Αφροδίσιο όρος. Δημιουργήθηκε το έτος 1955 με την κατασκευή του φράγματος από τη Δημόσια Επιχείρηση Ηλεκτρισμού.

Η Λίμνη, όταν βρίσκεται στη μέγιστη στάθμη λειτουργίας της (420 μέτρα υψόμετρο), έχει μήκος 15 χμ., μέγιστο πλάτος 1500 μ. ελάχιστο πλάτος 75 μ. και η χωρητικότητά της τότε είναι 49.000.000 μ³. Η ελάχιστη στάθμη λειτουργίας της είναι 400 μέτρα.

Τροφοδοτείται με τα νερά του ποταμού Λάδωνα, ο οποίος έχει τις πηγές του κοντά στη Λυκούρια και στο δρόμο του συναντά τους παραποτάμους Τράγο (Παναγίτσα) και Αροάνειο (Πλανητέρο).

Σημαντικό ρόλο έπαιξε στην περιοχή της "Κυράς το γεφύρι" που επέτρεπε το πέρασμα από τη μια όχθη της λίμνης στην άλλη. Χτίστηκε από την Αρχόντισσα της 'Ακοβας, την Κυρά, τον 13ο αιώνα. Έχει μήκος 56,60 μ. και πλάτος 2,15 μ. Το μεγαλύτερο χρονικό διάστημα η γέφυρα σκεπάζεται από τα νερά της λίμνης, γι αυτό η ΔΕΗ είχε εξασφαλίσει το πέρασμα ανθρώπων, ζώων και οχημάτων, με ένα πλωτό πορθμείο.

Σήμερα ανάμεσα στην παλιά γέφυρα και στο πορθμείο υπάρχει μια σύγχρονη, μεγάλη γέφυρα για την κάλυψη των αναγκών της περιοχής.

3.2.5.2. Το Φράγμα.

Το φράγμα κατασκευάστηκε το έτος 1955 στη θέση "Πήδημα", σε απόσταση δέκα χιλιομέτρων από τα Τρόπαια. Κατασκευαστής ήταν Ιταλική εταιρεία. Το ύψος του φράγματος είναι 50 μέτρα. Σημαντικό ρόλο παίζουν οι δυο υπερχειλιστές. Βρίσκονται πάνω στο φράγμα και σκοπό έχουν την εκφόρτιση των πλημμυρικών νερών, πάνω από τη στάθμη των 420 μέτρων.

Κοντά στο φράγμα βρίσκεται η είσοδος της σήραγγας που

μεταφέρει την απαιτούμενη ποσότητα νερών στους υδροστροβίλους, για τη λειτουργία του Υδροηλεκτρικού εργοστασίου.

3.2.5.3. Οστρακίνα Χιονοδρομικό Κέντρο

Στον ορεινό όγκο του ελατοσκέπαστου Μαινάλου και σε υψόμετρο 1981 μέτρων βρίσκεται η κορυφή της Οστρακίνας όπου λειτουργεί ένα σύγχρονο χιονοδρομικό κέντρο. Οι επισκέπτες του μπορούν να χαρούν τη φύση με την ξεχωριστή ομορφιά της και την πλούσια χλωρίδα και πανίδα.

Το Χιονοδρομικό Κέντρο Οστρακίνας διαθέτει εξαιρετική χιονοδρομική πίστα, σύγχρονο χιονοδρομικό καταφύγιο, ξενώνα, εντευκτήριο και τρεις χιονοδρομικούς αναβατήρες. Για τους λάτρεις του αθλήματος, τους σκιέρ, υπάρχουν τέσσερις πίστες

που μπορούν να χρησιμοποιήσουν. Οι εκπαιδευτές φροντίζουν για τον εξοπλισμό τους, αφού μπορεί κανείς να νοικιάσει ό,τι χρειάζεται για να κάνει σκι.

Η ξεχωριστή του θέση μέσα στα έλατα, αφού ελάχιστα χιονοδρομικά έχουν αυτό το προνόμιο, αλλά και η εύκολη πρόσβαση, απέχει μόνο δύο ώρες από την Αθήνα, το κάνουν ιδιαίτερα ελκυστικό.

Για να φτάσει κανείς στην Οστρακίνα, ξεκινώντας από την Τρίπολη, ακολουθεί το δρόμο προς Πύργο ή Πάτρα.

Στο 19ο χιλιόμετρο, στον Καρδάρα, η πινακίδα αριστερά ενημερώνει ότι ακολουθώντας αυτή τη διαδρομή, σε δέκα χιλιόμετρα φτάνεις στο χιονοδρομικό κέντρο της Οστρακίνας. Συνεχίζοντας, αυτός ο δρόμος οδηγεί στη Βυτίνα μέσα από μια μαγευτική διαδρομή στο όμορφο βουνό του τραγοπόδαρου Αρκαδικού θεού Πάνα.

Από το χειμώνα του 2004 η εκμετάλλευση του χιονοδρομικού κέντρου γίνεται πλέον από ιδιωτική εταιρεία, μετά από σύμβαση που υπόγραψε ο ΕΟΣ, η οποία και θα πραγματοποιήσει αρκετές επενδύσεις σε διάστημα τριών ετών.

3.2.5.4. Παραλιακή Κυνουρία.

Μια ιδιόμορφη και συναρπαστική περιοχή που συνδυάζει την άγρια ομορφιά του βουνού και τη γαλήνη της πεντακάθαρης θάλασσας, για την οποία υπερηφανεύεται και καμαρώνει η Αρκαδία μας, είναι η ιστορική Κυνουρία.

Τι να πρωτοθαυμάσει κανείς από το Κιβέρι μέχρι το Λεωνίδιο! Το Ξεροπήγαδο, το πρώτο χωριό της παραλιακής Κυνουρίας, προσφέρει απλόχερα τη φιλοξενία του με την καταγάλανη θάλασσα αγναντεύοντας απ' την άλλη μεριά του Αργολικού κόλπου το όμορφο Ναύπλιο.

Συνεχίζοντας τη διαδρομή νότια συναντάμε το όμορφο Παράλιο 'Αστρος. Πήρε το όνομά του από το αστεροειδές σχήμα της χερσονήσου πάνω στην οποία είναι χτισμένο και είναι πράγματι στολίδι για την περιοχή. Λόγω της πεντακάθαρης θάλασσάς του έχει αναδειχτεί πανελλαδικά, σαν τόπος παραθερισμού και θαλασσινών σπορ.

Το Μεσόγειο 'Αστρος βρίσκεται μέσα σε ελαιώνες και άλλες φυτείες ενώ το ξηρό και υγιεινό κλίμα του το κάνει πολύ ελκυστικό τόπο διαμονής. Έχει πλούσια ιστορία. Στο 'Αστρος συνήλθε η Δεύτερη Εθνοσυνέλευση των Ελλήνων το 1823, όπου 128 αντιπρόσωποι του Έθνους συνέταξαν τη διακήρυξη της Εθνοσυνέλευσης για συνέχιση του Αγώνα.

Ακολουθώντας τον αυτοκινητόδρομο προς Λεωνίδιο μέσα στο καταπράσινο περιβάλλον συναντάμε τη Μελιγού, το Κορακοβούνι, τον 'Αγιο Ανδρέα με τις όμορφες παραλίες και το σπουδαίο υδροβιότοπο της λίμνης του Μουστού. Δεν είναι τυχαίο ότι οι Αρκάδες ξενιτεμένοι μας διάλεξαν σαν τόπο διακοπών τους την παραλιακή Κυνουρία και έφτιαξαν μόνιμες κατοικίες στα πανέμορφα ακρογιάλιά της και ειδικότερα στη χερσόνησο που σήμερα είναι χτισμένο το Αρκαδικό χωριό.

Ακολουθεί ο Τυρός και η βοτσαλωτή αμμουδιά με την πεντακάθαρη θάλασσα. Είναι ένα συνεχώς αναπτυσσόμενο τουριστικά ψαροχώρι με κοσμοπολίτικη φινέτσα, που όλο και περισσότεροι παραθεριστές το προτιμούν για να περάσουν λίγες μέρες ξεγνοιασιάς.

Έπειτα τα Σαπουνακείικα, τα Πέρα Μέλανα και η Πραματευτή με τις όμορφες παραλίες στο Λιβάδι και στη Σαμπατική, πραγματική απόλαυση. Και εδώ δεν πρέπει να παραλείψουμε την ιστορική και χλιοτραγουδισμένη Τσακωνιά. Το Λεωνίδιο (Λενίδι), χτισμένο στη θέση της αρχαίας πόλης των Πρασιών, βρίσκεται στην εύφορη μικρή κοιλάδα, χωμένο μέσα στους θεόρατους κοκκινόβραχους. Σπουδαία η ιστορία του αλλά και της ευρύτερης περιοχής. Ομιλούν και την Τσακωνική διάλεκτο, που είναι υπόλειμμα της δωρικής γλώσσας.

Οι τσακωνικές φορεσιές είναι σπουδαία καλλιτεχνικά δημιουργήματα της παραδοσιακής τέχνης των Τσακωνών, ενώ ο πυρρίχιος χορός τους, Τσακωνικός, έχει δωρική προέλευση. Η Τσακωνιά ανέπτυξε δικό της πολιτισμό. Ακόμα και σήμερα μπορεί ο επισκέπτης να θαυμάσει την αρχιτεκτονική στα αρχοντόσπιτα του Λεωνιδίου. Ο Λάκκος και η Πλάκα είναι οι πεντακάθαρες παραλίες της περιοχής με το χαρακτηριστικό βότσαλο.

Συνεχίζοντας τη διαδρομή νοτιότερα συναντάμε τα Πούλιθρα, σύγχρονο ψαροχώρι με όμορφη παραλία και τα Φωκιανά που λες και πεισματικά θέλει να βρίσκεται εκεί απομονωμένο στη γαλήνη της μοναξιάς του. Σε ολόκληρη τη διαδρομή της παραλιακής Κυνουρίας μπορεί κανείς να απολαύσει στιγμές ηρεμίας και να κολυμπήσει στις ερημικές παραλίες με τα κρυστάλλινα νερά.

3.2.5.5. Υδροβιότοπος Μούστου.

Πολύ κοντά στο Άστρος βρίσκεται ο υδροβιότοπος του Μουστού. Λένε πως εκεί ήταν το παλιό λιμάνι του Παραλίου Άστρους απ' όπου γινόταν η φόρτωση του μούστου, αφού η περιοχή της Θηρέας την παλιά εποχή φημιζόταν για τους αμπελώνες της. Έτσι πήρε το όνομα Μουστός (μούστος - Μουστός).

Ο υδροβιότοπος έχει πολύ μεγάλη περιβαλλοντική σημασία. Τόσο η χλωρίδα (βούρλα, καλάμια, ψαθιά κλπ) όσο και η πανίδα (ψάρια, χέλια, υδρόβια πουλιά κλπ) είναι πλούσια στην περιοχή. Πέρα από τους μόνιμους κατοίκους της λίμνης, κάθε χρόνο ξεχειμωνιάζουν πλήθος υδρόβιων πουλιών (κύκνοι, ερωδιοί, αγριόπαπιες κλπ) απολαμβάνοντας τις άριστες κλιματολογικές συνθήκες αλλά και τη φιλοξενία των κατοίκων - επισκεπτών της περιοχής.

Ένας υγροβιότοπος επηρεάζει το κλίμα μιας περιοχής. Έτσι και ο Μουστός εξασφαλίζει δροσιά τους καλοκαιρινούς μήνες.

Στο παρελθόν τέτοιοι τόποι ήσαν πηγή ασθενειών (ελονοσία), σήμερα όμως όλο και πιο πολλοί το επισκεπτόμαστε για να το θαυμάσουμε. Υποχρέωσή μας είναι να το διατηρούμε καθαρό αποφεύγοντας τη ρύπανση από κάθε είδους απορρίμματα.

3.2.5.6. Σπήλαιο Κάψια.

Ένας θησαυρός βγήκε στο φως. Το σπήλαιο του Κάψια. Βρίσκεται 15 χιλιόμετρα από την Τρίπολη και 1,5 χμ βόρεια του χωριού Κάψια Μαντινείας.

Ο πλούσιος εσωτερικός φυσικός διάκοσμος από πολύχρωμους σταλαγμίτες και σταλακτίτες εντυπωσιάζουν τον επισκέπτη. Είχε δηλώσει την παρουσία του από το 1887 όταν πρώτος το είχε επισκεφτεί ο Γάλλος αρχαιολόγος Γουσταύος Φουζέρ που έκανε ανασκαφές στην Αρχαία Μαντινεία. Στο σπήλαιο βρέθηκαν ανθρώπινα οστά και πήλινα αντικείμενα. Οι ειδικοί το κατατάσσουν μεταξύ των δέκα πιο αξιόλογων σπηλαίων της Ελλάδας. Δεν έχει ακόμη αποδοθεί στο κοινό. Ελπίζουμε σύντομα να αποτελέσει πόλο έλξης επισκεπτών όχι μόνο από την Ελλάδα αλλά από ολόκληρο τον κόσμο.

3.2.5.7. Ιαματικές Πηγές.

Στο κέντρο του χωριού λειτουργεί σύγχρονο υδροθεραπευτήριο με αυτεπιστασία του Δήμου, από τις 15 Ιουνίου έως και τις 15 Οκτωβρίου. Το υδροθεραπευτήριο διαθέτει είκοσι (20) υπερπολυτελείς καμπίνες με αντίστοιχες μπανιέρες από τις οποίες οι τρεις είναι για υδρομασάζ. Τα θειούχα και σιδηρούχα νερά των πηγών είναι τα πλέον ενδεδειγμένα ιατρικά, με αποδεδειγμένες θεραπευτικές ιδιότητες για:

αρθρίτιδες, αυχενικό σύνδρομο, γυναικολογικά, κυκλοφορικό και νευρικό σύστημα, οστεοπόρωση, ρευματισμούς και ίσως τα καλύτερα για τη θεραπεία ήπατος και χολής.

Στο χωριό υπάρχουν ενοικιαζόμενα δωμάτια, καφενεία, εστιατόρια και ταβέρνες που μπορούν να καλύψουν τις ανάγκες των λουομένων.

3.2.6. ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ

3.2.6.1. Το Σπίτι του Κολοκοτρώνη.

Στην καρδιά του πολύκορφου και ελατοσκέπαστου Μαινάλου, όπου η μουσική από το σουραύλι του Πάνα μπερδεύεται με το βουητό του έλατου και το κελάρυσμα των νερών του ξεροπόταμου που κατεβαίνει από το Αρκουδόρεμα σμίγει με την απέραντη γαλήνη της φύσης, εκεί σε μια γωνιά βρίσκεται κουρνιασμένο το χωριό της Ελλάδας, το χωριό του Κολοκοτρώνη, το όμορφο Λιμποβίσι.

Είναι το χωριό που έθρεψε την απροσκύνητη και αδούλωτη γενιά των σταυραετών, των Κολοκοτρωναίων. Είναι το χωριό του ελευθερωτή του γένους, Θεόδωρου Κολοκοτρώνη. Σήμερα είναι ακατοίκητο. Όμως ο ιστορικός ναός του Αγίου Ιωάννου και το ανακαινισθέν σπίτι του Κολοκοτρώνη από τον αείμνηστο Π. Αγγελόπουλο μαρτυρούν την ύπαρξή του.

Σαν τόπος προσκυνήματος προσελκύει πλήθος επισκεπτών καθημερινά. Υπάρχει πηγή με άφθονο νερό και αρκετός χώρος. Ο Δήμος Φαλάνθου, με απόλυτο σεβασμό στο περιβάλλον και την τοπική αρχιτεκτονική, κατασκεύασε αναψυκτήριο, που

λειτουργεί από τον Ιούνιο του 2006, προφέροντας ντόπια προϊόντα (μέλι, τσάι, κ.λ.π.), παραδοσιακά γλυκά και αναψυκτικά. Η κύρια διαδρομή για το Λιμποβίσι, με αφετηρία την Τρίπολη, είναι μέσω του Δήμου Φαλάνθου. Μετά το Παναρκαδικό νοσοκομείο ακολουθούμε το δρόμο για τα χωριά, Τσελεπάκου, Χρυσοβίτσι, Στεμνίτσα.

3.2.7. ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΑ - ΕΚΚΛΗΣΙΕΣ

3.2.7.1. Ιερά Μονή Φιλόσοφου - Κρυφό Σχολείο.

Νότια της Δημητσάνας σε κοίλωμα βράχου της χαράδρας που διαρρέει ο Λούσιος ποταμός βρίσκεται ερειπωμένη μια από τις αρχαιότερες και ιστορικότερες μονές της Ελλάδας, η παλιά Μονή της Παναγίας Φιλοσόφου. (Είναι κτίσμα του 963 μ.Χ. και ιδρύθηκε από τον Ιωάννη Λαμπαρδόπουλο - Φιλόσοφο και Πρωτοκρίτη του Νικηφόρου Φωκά. Είχε χαρακτηριστεί σταυροπηγική. Σήμερα διατηρείται αυτό το μικρό εκκλησάκι της Βυζαντινής

τεχνοτροπίας του 10ου αιώνα με τις τοιχογραφίες του.

Κοντά στα ερείπια της παλιάς μονής βρίσκεται η Νέα Μονή Φιλοσόφου που υπήρχε προ του 1691. Σώζεται μόνο η εκκλησία της βυζαντινής τεχνοτροπίας με πλούσια εικονογράφηση. Στη μονόπορη, έτσι λέγεται η περιοχή της παλιάς μονής, και σε όλο το νότιο μήκος της χαράδρας του Λουσίου υπήρχαν σπηλιές και σειρά ασκητηρίων που καταστράφηκαν από τις επιδρομές των Σλάβων τον 7ο και 8ο αιώνα. Η περιοχή αναδείχτηκε σαν κέντρο παιδείας και πνευματικής καλλιέργειας την περίοδο της τουρκοκρατίας όπου λειτουργούσε Κρυφό Σχολείο. Εβδομήντα (70) αρχιερείς και επτά (7) Πατριάρχες μαθήτευσαν στο "Κρυφό Σχολείο" της Δημητσάνας. Από τη Δημητσάνα υπάρχουν δυο διαδρομές για τη Μονή Φιλοσόφου και το Κρυφό Σχολείο.

Η πρώτη, νότια της Δημητσάνας περνώντας από το Παλιοχώρι, μετά το μικρό γεφύρι του Λουσίου φτάνει ο επισκέπτης στη νέα Μονή Φιλοσόφου στην οποία μένει μόνιμα ένας καλόγηρος. Η δεύτερη, ακολουθώντας το δρόμο νοτιοδυτικά μετά τη Ζάτουνα περνώντας το χωριό Μάρκου φτάνει στη νέα Μονή Φιλοσόφου. Μέρος των δυο διαδρομών είναι χωματόδρομος σε καλή κατάσταση.

Η επίσκεψη στην ευρύτερη περιοχή αποζημιώνει τον επισκέπτη αφού του δίνεται η ευκαιρία να περπατήσει στα καλντερίμια της Δημητσάνας, να επισκεφτεί τη βιβλιοθήκη και το κάστρο της.

3.3 ΝΟΜΟΣ ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ.

3.3.1. ΓΕΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ.

Αργολίς, ή Αργολίδα είναι νομός της Ανατολικής Πελοποννήσου και βρέχεται στα νότια από τον Αργολικό Κόλπο και στα ανατολικά από τον Σαρωνικό κόλπο. Συνορεύει στα βόρεια με το νομό Κορινθίας και στα δυτικά και νότια με το νομό Αρκαδίας. Πρωτεύουσα του νομού είναι το Ναύπλιο.

Διαιρείται σε τρεις επαρχίες. Ο νομός Αργολίδος υποδέχεται τον επισκέπτη σε μια από τις ωραιότερες και γραφικές πόλεις τις Ελλάδας :το Ναύπλιο για αφετηρία και με αυτό αφετηρία μπορούμε να γνωρίσουμε τους σημαντικούς αρχαιολογικούς χώρους των Μυκηνών, της Τίρυνθας, του Άργους και της Επιδαύρου. Κάθε καλοκαίρι στην Επίδαυρο πραγματοποιούνται σημαντικές θεατρικές παραστάσεις και πολιτιστικές εκδηλώσεις που τραβούν σαν μαγνήτης Έλληνες και ξένους επισκέπτες.

Επιπλέον τα θέλγητρα του Ναυπλίου, οι όμορφες παραλίες και τα γραφικά χωριά συντελούν στην ανάπτυξη του νομού, που είναι ένας από τους πιο τουριστικούς της Ελλάδας.

3.3.2. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

Ο Αργολικός χώρος καλύπτει σελίδες ένδοξης ιστορίας όλων των εποχών. Ελάχιστες περιοχές της γης μπορούν να επιδείξουν 4.000 χρόνια συνεχούς ιστορίας. Αρχαιότεροι κάτοικοι της Αργολίδας είναι σύμφωνα με τις μυθικές παραδόσεις οι Πελαργοί.

Ήρωες του Προελληνικού παρελθόντος της Αργολίδας αναφέρονται οι Ιναχίδες. Ιδρυτής της δυναστείας ήταν ο Ίναχος και απόγονοί του οι Πανόπτης, Άργος, Πελασγός, Μυκήνη (από το όνομα της οποίας προέρχεται κατά μια άποψη και το όνομα των Μυκηνών), ο περίφημος Φορωναύς ιδρυτής των πρώτων πόλεων του Άργους και η ακόμη περισσότερο περίφημη Ιώ.

Στις αρχές της Β' χιλιετηρίδας π.χ. τοποθετείται η κάθοδος των Ελληνικών φύλων - των Αχαιών - στις Ελληνικές Χώρες, που με τους παλαιούς κατοίκους που είχανε υποταγεί ιδρύθηκαν διάφορα κράτη. Από τα ισχυρότερα ιδρυθέντα Αχαϊκά κράτη ήταν οι ηγεμονίες της Τίρυνθας και των Μυκηνών.

Η περί το 1.000 π.χ. κάθοδος των Δωριέων είχε σαν αποτέλεσμα την καταστροφή του Μυκηναϊκού Πολιτισμού.

Από τον 6ο π.χ. αιώνα το Άργος εξακολουθεί να αποτελεί δύναμη που ρυθμίζει τα πράγματα στην Πελοπόννησο. Τούτο μαρτυρούν τα ερείπια του Ηραίου, μεγαλοπρεπή ναού προς τιμήν της Ήρας. Μετά την υποταγή της Ελλάδας στους Ρωμαίους, κύρια κατά την Βυζαντινή εποχή, η ιστορία του Άργους συμπλέκεται με την ιστορία του Ναυπλίου.

Η Ναυπλία όπως είναι το αρχαίο όνομα του Ναυπλίου, ήταν πόλη αυτόνομη μέχρι το 676 π.χ. οπότε έγινε επίνειο του Άργους. Από το 589 π.χ. η πόλη είναι γνωστή σα Ναύπλιο.

Η ακμή της πόλης αυτής τοποθετείται το 120 μ.Χ. αιώνα. Για 100 έτη παρέμεινε το Ναύπλιο υπό την διοίκηση των Φράγκων Δουκών των Αθηνών Ντε Λα Ρος. Κατόπιν εκχωρήθηκε στους Ενετούς μέχρις ότου το 1540, παραχωρήθηκε με συνθήκη στους Τούρκους. Κατά την α' περίοδο της Τουρκοκρατίας στο Ναύπλιο μαρτύρησε ο Νεομάρτυρας Άγιος Αναστάσιος ο Ναυπλιεύς, η μνήμη του οποίου εορτάζεται την 1η Φεβρουαρίου.

Η α' περίοδος της Τουρκοκρατίας τερματίστηκε στις 22 Αυγούστου 1686, όταν ο αρχιστράτηγος των Ενετικών δυνάμεων Φραγκίσκος Μοροζίνης, μετά από μακριά πολιορκία, κατέλαβε το Ναύπλιο και διέταξε να γίνουν μελέτες πλήρους οχυρωματικού συγκροτήματος, σύμφωνα με τους κανόνες της πολεμικής τέχνης, του όρους Παλαμηδίου σε συνδυασμό με τα οχυρωματικά έργα της Ακροναυπλίας.

Οι εργασίες της κατασκευής προστατευτικών προμαχώνων και γενικά της οχύρωσης του Παλαμηδίου άρχισαν το έτος 1687 με την αυτοπρόσωπη επίβλεψη του Μοροζίνη, ο οποίος μετά την κατάκτηση της Πελοποννήσου, όρισε το Ναύπλιο, πρωτεύουσα του Βασιλείου του Μωρέα, έδρα του Γενικού Προβλεπτή, έδρα του Αρχιστράτηγου της Ανατολής και Πρωτεύουσα του Νομού Ρωμανίας. Τότε το Ναύπλιο ονομάστηκε "Νάπολι ντι Ρομάνια".

Την συμπλήρωση της οχύρωσης του Παλαμηδίου και κύρια της νησίδας "Μπούρτζι" επελήφθησαν ο Αυγουστίνος Σαγρέδος, Αρχιστράτηγος και Ιερώνυμος Σελφίνος, Γενικός Προβλεπτής του Βασιλείου του Μωρέα.

Η β' περίοδος της Τουρκοκρατίας άρχισε για το Ναύπλιο το 1715 όταν περιήλθε στον Πολιορκητή του Λαούτ Πασσά και τερματίστηκε στις 30 Νοεμβρίου 1822, όταν ο Στάϊκος Σταϊκόπουλος με 350 άνδρες κατέλαβε το Παλαμήδι, μετά από επανειλημμένες, αλλά αποτυχημένες πολιορκίες της πόλης από τους Έλληνες.

Από τότε το Ναύπλιο έπαιξε ρόλο πρωταγωνιστή σε όλες τις φάσεις του αγώνα για την ανεξαρτησία. Αλλά και το Άργος διαδραμάτισε σημαντικότερο ρόλο. Σε αυτό συνήλθε η Α' Εθνοσυνέλευση το 1821, μετά δε μεταφέρθηκε η έδρα αυτής στην Νέα Επίδαυρο.

Το παλαιό κάστρο του Άργους, η Λάρισα, έπαιξε σημαντικό ρόλο στην καταστροφή του Δράμαλη, γιατί σε αυτό κλείστηκε ο Υψηλάντης με 700 άνδρες και καταπόντισε τους επιδρομείς, μέχρις ότου ο Κολοκοτρώνης συγκεντρώσει στρατό και συντρίψει τους Τούρκους στα Δερβενάκια.

Στις 7 Ιανουαρίου 1828, αποβιβάστηκε στο Ναύπλιο ο Ιωάννης Καποδίστριας πρώτος Κυβερνήτης της Ελλάδας, στον οποίο οφείλονται πολλά έργα, όπως η πρώτη Σχολή Ευελπίδων, η Γεωργική Σχολή στην Τίρυνθα κλπ και ο οποίος όπως είναι γνωστό φονεύθηκε στις 27 Σεπτεμβρίου 1831 όταν έμπαινε στην εκκλησία του Αγίου Σπυρίδωνα.

Στις 25 Ιανουαρίου 1833 αποβιβάστηκε στο Ναύπλιο ο πρώτος Βασιλιάς των Ελλήνων Όθωνας. Το Ναύπλιο έπαυσε να είναι Πρωτεύουσα της Ελλάδας με το Β.Δ. 18/30 Σεπτεμβρίου 1834, που υπογράφηκε από την Αντιβασιλεία Αρμανσμπέργκ Κόμπελ και Εύδεκ, με αποτέλεσμα ο Βασιλιάς Όθωνας να εγκατασταθεί στη νέα Πρωτεύουσα την Αθήνα.

3.3.3. ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑΚΗ ΠΡΟΣΒΑΣΗ

Με λεωφορείο του ΚΤΕΛ Αργολίδος από την Αθήνα εκτελούνται καθημερινά δρομολόγια για το Ναύπλιο, το Άργος, την Επίδαυρο, τις Μυκήνες, το Κρανίδι και το Ασκληπιό (Λυγουριό).

Με τρένο από την Αθήνα εκτελούνται δρομολόγια για το Ναύπλιο και το Άργος.

Με πλοίο από τον Πειραιά εκτελούνται όλο το έτος δρομολόγια για Επίδαυρο και Ερμιόνη.

3.3.3.1. Εσωτερική συγκοινωνία.

Από το Ναύπλιο γίνονται συχνά δρομολόγια λεωφορείων προς τις 4 επαρχίες του νομού Αργολίδος: την επαρχία Ερμιονίδος, την επαρχία Άργους και την επαρχία Τροιζηνίας μαζί με τον Πόρο, τις Σπέτσες και την Ύδρα. Επίσης θα βρείτε ταξί και ενοικιάσεως αυτοκινήτων και μηχανών.

Από το Άργος ξεκινούν λεωφορεία για νέα Κίο, Μύλους, Κυβέρι, Φίχτια - Μυκήνες και Μοναστηράκι. Συνδέεται για την Αθήνα μέσω Κορίνθου και με την Τρίπολη σιδηροδρομικώς.

3.3.3.2. Σύνδεση με γύρω περιοχές.

Με λεωφορεία του ΚΤΕΛ το Ναύπλιο συνδέεται με άλλες μεγάλες πόλεις: Κόρινθο, Τρίπολη, Γαλατά και Αθήνα.

Με λεωφορεία του ΚΤΕΛ το Άργος συνδέεται με Κόρινθο, Τρίπολη, Αθήνα, Μέθανα και Γαλατά.

Με τρένο το Άργος συνδέεται με τις περιοχές της Κορίνθου, Αρκαδίας, Μεσσηνίας, Αττικής και με το Άργος.

Με τρένο το Ναύπλιο συνδέεται με περιοχές της Κορίνθου, Αρκαδίας, Μεσσηνίας, Αττικής και με το Άργος.

Με πλοίο η Ερμιόνη συνδέεται όλο το έτος με τα νησιά του Αργοσαρωνικού, Αίγινα, Αγκίστρι, Μέθανα, Πόρο, Σπέτσες και Ύδρα.

Με δελφίνι από Επίδαυρο γίνονται δρομολόγια για Αίγινα και Πειραιά. Επίσης με δελφίνι από Ερμιόνη θα φτάσετε στα Μέθανα, Πόρο, Πόρτο Χέλι Σπέτσες, Ύδρα, Ζέα και Πειραιά. Τέλος από Πόρτο Χέλι με δελφίνι υπάρχουν δρομολόγια για Τύρο και Λεωνίδιο.

3.3.4. ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ.

Η πολιτιστική κληρονομιά του Νομού είναι καταπληκτική.

Έχουν αναγνωρισθεί επίσημα 110 αρχαιολογικοί χώροι & μνημεία εξαιρετικού ενδιαφέροντος. Στο Νομό υπάρχουν τρία παγκοσμίου φήμης θέατρα (Επίδαυρος, μικρό θέατρο Αρχαίας Επιδαύρου, Αρχαίο Θέατρο Άργους), δύο Μουσεία (Ναύπλιο και Άργος), μεγάλης ακτινοβολίας αρχαιολογικοί χώροι (Μυκήνες - Τίρυνθα) αλλά και μικρότεροι (π.χ. Αρχαίο Ηραίο - Δενδρά - Κάστρο Μιδέας - Πυραμίδα Ελληνικού - Αρχαία γέφυρα Αρκαδικού - Προσύμνη κλπ), Βυζαντινά μνημεία (Αγία Τριάδα - Νέο Ηραίο - Ανυφί - Αγία Μονή - Λυγουριό - Αδάμι - Μονή Αυγού κλπ) και άλλα πολλά.

3.3.4.1.Μυκήνες.

Καταμεσής ενός ονειρικού μα και συνάμα σκληρού τοπίου -που μαλακώνει όμως νότια, προς τον κόλπο του Άργους- η μυθική ακρόπολη των Μυκηνών ξεπροβάλλει σαν προκατακλυσμαίος βράχος.

Τ' άγριο θέαμα που προσφέρει στον ταξιδιώτη, το κωνικό υψωμάτων Μυκηνών, με τα βαθιά κι απότομα φαράγγια να το περιτριγυρίζουν, χωρίζοντάς το απ' τα

τεράστια βράχια που η φύση έσπειρε ολόγυρα στην περιοχή, μοιάζει με το ιδανικότερο σκηνικό για το σκοτεινό αιματοβαμμένο δράμα της φοβερής οικογένειας των Ατρείδων.

Όταν ο Θεός των Θεών Δίας, επισκέφθηκε μεταμορφωμένος σε χρυσή βροχή, την όμορφη τρισέγγονη του Δαναού, Δανάη γεννήθηκε ο ιδρυτής των Μυκηνών, ο Περσέας, π' αποκεφάλισε τη φριχτή Μέδουσα κι απελευθέρωσε την μετέπειτα γυναίκα του, Ανδρομέδα.

Όταν ο γιός του Περσέα Σθέναλος, βασίλευσε στις Μυκήνες, οι διωγμένοι από τον Πέλοπα -πατέρα τους- Πελοπίδες, Ατρέας και Ορέστης, πήραν το θρόνο των Μυκηνών που θα περάσει στα χέρια, του υιού του Ατρέα, Αγαμέμνονα. Κι είναι αυτός, που θα ηγηθεί της εκστρατείας των Ελλήνων ενάντια στην Τροία? εκστρατείας που θ' αποτελέσει τροφή ζώσα για τα συγκλονιστικά έπη του Ομήρου.

Αυτά ακριβώς τα έπη, θα χρησιμοποιήσει, μετά από χιλιάδες χρόνια, ως οδηγό για τις ανασκαφές του, ο Γερμανός αρχαιολόγος Ερρίκος Σλήμαν, αποδεικνύοντας ότι πίσω από τους ευφάνταστους πανάρχαιους μύθους κρυβόταν ένας μεγαλειώδης και σημαντικός -άγνωστος μέχρι τότε- πολιτισμός.

Σήμερα, πολύ κοντά στο σύγχρονο χωριό των Μυκηνών και όχι μακριά από τον δρόμο Κορίνθου - Άργους οι μεγαλόπρεπες Μυκήνες στέκουν ανάμεσα στα δύο φαράγγια του Χάβου και της Κοκορέτσας, έτοιμες να δεχτούν το σύγχρονο επισκέπτη και να τον μυήσουν σ' έναν κόσμο μαγικό.

Η μοναδική Πύλη των Λεόντων και ο Ταφικός Κύκλος Α' -που αποτέλεσε το νεκροταφείο της Μυκηναϊκής περιόδου- το Μυκηναϊκό μέγαρο με τα συνεχόμενα διαμερίσματα και το πλήθος των οικιών με τα πλούσια ευρήματα, ο Ταφικός Κύκλος Β' με τους 24 συνολικά τάφους, εκ των οποίων οι 14 βασιλικοί, ο περίφημος θησαυρός του Ατρέα ή Τάφος του Αγαμέμνονα αλλά και πλήθος άλλων κτισμάτων, αγκαλιάζουν τον επισκέπτη και τον ταξιδεύουν χιλιάδες χρόνια πίσω, στην εποχή που

‘οι θεοί περπατούσαν στη γη’, καθιστώντας το ‘προσκύνημα’ στις Μυκήνες, μια μοναδική εμπειρία ζωής .

3.3.4.2. Άργος.

Ο Ίναχος γέννησε τον Φορωνέα, ο Φορωνέας τον Άργο, ο Άργος τον Πείρασο και τον Φόρβαντα, ο Φόρβαντας τον Τρίοπα, ο Τρίοπας τον Ίασο και τον Αγήνορα, ο Αγήνορας τον Κρότωπο, ο Κρότωπος τον Σθενέλα και ο Σθενέλας τον Γελάνορα, που διαδέχτηκε ο Δαναός που τον διαδέχτηκε ο Λυγκέας, που γέννησε τον Άβα που γέννησε τον Ακρίσιο και τον Προίτο.

Και μόνον διαβάζοντας κανείς, αυτή την χωρίς τελειωμό σειρά των ονομάτων των βασιλιάδων της, μπορεί να καταλάβει πόσο παλιά είναι τούτη εδώ η πόλη που κατάφερε να επιζήσει ως τις μέρες μας εδώ και 5000 χρόνια, αφού σύμφωνα με την μυθολογία, ο γιός του βασιλιά των Πελασγών Ινάχου, Φορωνεύς ίδρυσε το ‘Φορωνικόν Άστυ’ γνωστότερο σε εμάς με το όνομα του γιού του: Άργος!

Σε χαρισματική θέση ευρισκόμενο, με την αργολική πεδιάδα στα πόδια του και την προστατευτική κάλυψη των λόφων της Λάρισας και της Δειράδας (γνωστότερης ως Ασπίδας), το βασίλειο του Άργους θα παίζει σπουδαίο ρόλο στην ευρύτερη περιοχή της Αργολίδας.

Το Άργος, θα γνωρίσει τη μεγαλύτερη ακμή του στο τέλος του 7ου αι. π.χ. επεκτείνοντας την επιρροή του σε όλη την ανατολική Πελοπόννησο, αλλά και αναδεικνύοντας στη συνέχεια κορυφαίους καλλιτέχνες σαν τους γλύπτες Αγελάδα και Πολύκλειτο αποκτώντας μια ευρύτερη πολιτισμική ακτινοβολία. Στη συνέχεια θα δεχθεί διαδοχικά χτυπήματα από Έλληνες, Ρωμαίους, Ενετούς, Γότθους, Οστρογότθους, Σλάβους και Βυζαντινούς.

Σημαντικό αγροτικό κέντρο της Βυζαντινής περιόδου, το Άργος θα περιέλθει στην κυριαρχία των Φράγκων (1212), των Ενετών (1388-1463 και 1687-1715) και των Τούρκων ως το 1821.

Σήμερα, γνωρίζοντας μια νέα ακμή ως αγροτικό, βιομηχανικό και εμπορικό κέντρο της Αργολίδας, το Άργος καλωσορίζει τον επισκέπτη παρέχοντας του τη μοναδική, ιστορική του προίκα: την Ακρόπολη της Λάρισας, το Ιερό του Πυθίου Απόλλωνα και της Αθηνάς Οξυδερκούς, το Μυκηναϊκό νεκροταφείο της Δειράδας, την χτισμένη πάνω στο αρχαίο ιερό της Ήρας Ακράϊας ‘Παναγία του Βράχου’ το Νυμφαίο, το 20.000 θέσεων λαξευτό Αρχαίο Θέατρο (όπου έλαβε χώρα η Δ’ Εθνοσυνέλευση), τις

Ρωμαϊκές Θέρμες, την Αρχαία Αγορά, το Ωδείο, το Ιερό της Αφροδίτης αλλά και μνημεία της νεώτερης ιστορίας: τις Εκκλησίες του Πολιούχου Αγίου Πέτρου και του Αγίου Ιωάννη, τους Στρατώνες του Καποδίστρια και τα πολλά και αξιόλογα Νεοκλασικά, ένα εκ των οποίων αυτό του Καλλέργη στεγάζει σήμερα και με τη βοήθεια ενός σύγχρονου κτιρίου ένα από τα σημαντικότερα μουσεία της Ελλάδας, το Μουσείο του Άργους.

Στο Άργος, εξάλλου, ο ταξιδιώτης θα έχει την ευκαιρία να δοκιμάσει τους φυσικούς καρπούς της Αργολικής γης, με την ιδιαίτερη γεύση, όπως τα περίφημα εσπεριδοειδή, τα νόστιμα βερίκοκα, τα εξαιρετικής ποιότητας λαχανικά.

3.3.4.3. Τίρυνθα.

Στον δρόμο που συνδέει το Άργος με το Ναύπλιο, βρίσκεται χτισμένη πάνω σε βραχώδες ύψωμα, η αρχαία ακρόπολη της Τίρυνθας, μιας από τις σημαντικότερες μυκηναϊκές πόλεις, που συνέδεσε το όνομά της με τον μυθικό κύκλο του Ηρακλή.

Η πόλη, ιδρύθηκε από τον ομώνυμο ήρωα Τίρυνθα, γιο του Άργου κι εγγονό του Δία, που σύμφωνα με τη μυθολογία, έχτισε τα απόρθητα τείχη με την βοήθεια των Κυκλώπων.

Κατοικημένη ήδη από την Πρωτοελλαδική εποχή, η πολιτεία της Τίρυνθας, γνώρισε μεγάλη ακμή μέχρι και την κάθοδο των Δωριέων, ενώ καταστράφηκε το 460 π.χ. από τους Αργείους.

Σήμερα, ο επισκέπτης θα θαυμάσει τα μυθικά κυκλώπεια τείχη, τις μοναδικές σήραγγες, καθώς και το διακοσμημένο με υπέροχες παραστάσεις μέγαρο των ανακτόρων με την αίθουσα, τον πρόδρομο και το κυρίως μέγαρο.

3.3.4.4. Ναύπλιο.

Η παραπάνω φράση δείχνει να συνοψίζει με τον πιο απλό τρόπο την επικρατούσα ανά την Ελλάδα αλλά και το εξωτερικό άποψη, που θέλει την πολιτεία τ' Αναπλίου να θεωρείται ως μια από τις ομορφότερες πόλεις της Ηπειρωτικής Ελλάδας.

'Απ' όλα αυτά τα αραξοβόλια της Ελλάδας γράφει στο βιβλίο του 'Μεσόγειος, θάλασσα των εκπλήξεων' ο Πωλ Μοράν το Ναύπλιο εξακολουθεί να είναι το πιο βαθύ, το πιο γραφικό, αφού πρώτα υπήρξε το πιο ένδοξο, το πιο περιζήτητο απ' όλους τους κατακτητές που ήρθαν από την Ανατολή ή τη Δύση'.

Αυτές ακριβώς τις κατακτήσεις 'έδειχνε' με άρθρο του ο Ναυπλιώτης Άγγελος Τερζάκης όταν έγραφε: '... στο Ναύπλιον ο χρόνος έχει εξαγιάσει το αίμα και το θάνατο, τα μετουσίωσε σε μνημείο της ομορφιάς, μιας αυστηρής κρυφής ομορφιάς, που απαιτεί προετοιμασία ψυχής, μύηση, για να την προσεγγίσεις. Κι ευλάβεια'.

Με μια τέτοια ευλάβεια αποχαιρετούσε τ' Ανάπλι ο περίφημος Γάλλος περιηγητής Rouquerville στο βιβλίο του 'Ταξίδι στον Μωρέα': 'Ήμουν λυπημένος για πρώτη φορά... και στύλωνα με θλίψη τα μάτια μου στην πόλη που φαινόταν ότι μας έφευγε... Χαιρετούσα την αρχαία αυτή πολιτεία, τους χώρους τους τόσο υμνημένους, τον όμορφο αυτόν τόπο...'.

Σ' αυτόν τον όμορφο τόπο πρωτοείδε ο Θεός Ποσειδώνας την πανέμορφη κόρη του Δαναού Αμυμώνη και την ερωτεύθηκε. Από την ένωση τους γεννήθηκε σε κάποια ακτή της Εύβοιας, ο Ναύπλιος που σαν ανδρώθηκε, έφτασε με το καράβι του στο μυχό του Αργολικού κόλπου και ίδρυσε εκεί την φέρουσα τ' όνομα του αρχαία πόλη της Ναυπλίας.

Η καίρια, για τις θαλάσσιες επικοινωνίες, θέση του αλλά και η φυσική προστασία που του προσέφερε ο σχεδόν ολόγυρα βρεχόμενος από την θάλασσα απότομος βράχος της Ακροναυπλίας, θα χρήσουν το Ναύπλιο -από την Νεώτερη κιάλας Νεολιθική εποχή- ως ιδανικό τόπο κατοίκησης αλλά και ιδανικό τόπο κατάκτησης, καθώς θα γνωρίσει τη μια πίσω απ' την άλλη- τις εισβολές Αργείων, Αβαρών, Γότθων, Οστρογότθων, Σλάβων και Αλβανών, Βυζαντινών, Φράγκων, Ενετών, Τούρκων ως το 1822 που οι εξεγερμένοι Έλληνες, υπό την διοίκηση του ικανού Σταΐκου Σταϊκόπουλου, θα αλώσουν το Παλαμήδι, ελευθερώνοντας τ' Ανάπλι.

Τον Ιανουάριο του 1823, το Ναύπλιο θα ορισθεί ως έδρα της Προσωρινής Κυβέρνησης του μαχόμενου Ελληνικού Έθνους. Εδώ θ' αποβιβαστεί τον Ιανουάριο του 1828 ο πρώτος Κυβερνήτης της Ελλάδας, που θα βρει όμως τραγικό θάνατο στις 27 Σεπτεμβρίου του 1831, θύμα δολοφονίας έξω από την εκκλησία του Αγίου Σπυρίδωνα. Μετά από δύο έτη αβεβαιότητας κι αναρχίας, το Γενάρη του 1833 αφικνείται στο λιμάνι του Ναυπλίου ο βασιλιάς Όθωνας με συνοδεία 36 ξένων πλοίων και πολυμελή ακολουθία. Τον επόμενο χρόνο θα μεταφέρει την πρωτεύουσα της Ελλάδας στην πόλη των Αθηνών.

Ολάκερη ένα μουσείο σήμερα κι όμως τόσο ζωντανή, η υπέροχη παλιά πόλη τ' Αναπλιού ξεκουράζεται -θαρρείς- απ' τις χιλιόχρονες περιπέτειές της, ξαπλωμένη νωχελικά κάτω απ' τη σκιά του κάστρου και της Ακροναυπλίας, ατενίζοντας απ' το λιμάνι της τον Αργολικό κόλπο.

Αρχιτεκτονικό σύμπλεγμα, από κτίρια φράγκικα, ενετικά και τουρκικά, λαϊκά και νεοκλασικά, διάσπαρτο με φαρδιούς δρόμους μικρές και μεγάλες πλατείες, οθωμανικές κρήνες, κανόνια, μνημεία, αγάλματα κι όμορφα πάρκα, το Ναύπλιο, κατακτά τον επισκέπτη, πριν το κατακτήσει εκείνος.

Με τις βουκαμβίλιες του να λάμπουν στο πρωινό φως, το Ναύπλιο ξυπνά, ήρεμο και δυνατό συνάμα καθώς πίσω από την περιρρέουσα γαλήνη του πρωινού κρύβεται μια ενέργεια μοναδική.

Κατοικημένος ήδη από τους προϊστορικούς χρόνους, ο βράχος της Ακροναυπλίας, προσφέρει θέα, κυριολεκτικά πανοραμική: 360 μοιρών! Απ' τη μια η παλιά πόλη με τις αμέτρητες κεραμοσκεπές να διακόπτονται εδώ κι εκεί απ' τις κορφές δένδρων υπεραιώνόβιων και τα καμπαναριά των εκκλησιών και με το μοναδικό Μπούρτζι, να στέκεται σαν καράβι ακίνητο καταμεσής των νεράν του ακυμάτιστου λιμανιού και από την άλλη μεριά -την φορτωμένη φραγκόσυκα που κρέμονται βαριά απ' τα βράχια- η μαγευτική θέα στον κόλπο του Ναυπλίου και την παραλία Αρβανιτιά να λουφάζει κάτω από τον επιβλητικό όγκο του Παλαμηδιού.

Με τον ήλιο του μεσημεριού η πόλη γεμίζει μ' ένα πολύχρωμο ανθρώπινο μελίσσι, καθώς εκτός από τους τουρίστες, Έλληνες και Ξένους, ακόμη και οι μόνιμοι κάτοικοι είναι, απ' όλον τον κόσμο, αφού παλιότεροι ταξιδιώτες, αποφάσισαν να εγκατασταθούν εδώ μόνιμα, κάνοντας την ομορφιά πατρίδα τους.

Από την βάση του Παλαμηδιού με το πάρκο του Σταϊκόπουλου, την Πύλη της Ξηράς, το σπίτι του αντιβασιλέα Άρμανσπεργκ, το Δικαστικό Μέγαρο, το άγαλμα του Καποδίστρια και την πλατεία των Τριών Ναυάρχων, με το πρώτο εν Ελλάδι φαρμακείο, το πρώτο Γυμνάσιο (σήμερα Δημαρχείο), τη Σχολή Ευελπίδων και το άγαλμα του Όθωνα μέχρι την πλατεία Συντάγματος με το σπίτι του Κολοκοτρώνη, το παλαιό Βουλευτικό, το Τζαμί, τις φυλακές του Λεονάρδου και το στεγασμένο σε παλιά ενετική αποθήκη Αρχαιολογικό Μουσείο, ο επισκέπτης ταξιδεύει σ' ένα μοναδικό για την Ελλάδα, χώρο ιστορικής μνήμης.

Τα πάμπολλα μαγαζιά της παλιάς πόλης, με είδη τέχνης και δώρων, παλαιά αντικείμενα, κοσμήματα, μουσικά όργανα, φιγούρες του καραγκιόζη, παραδοσιακά γλυκά κ.α. ομολογουμένως υψηλής αισθητικής και ποιότητας θα σας οδηγήσουν στο

λιμάνι με τις ονομαστές ψαροταβέρνες αλλά και τα απέναντι από το φωτισμένο Μπούρτζι εδράζονταν, καφενεία και μπαρ.

Με τα νυχτολούλουδα, να δημιουργούν μια ατμόσφαιρα ερωτική που όμοιά της δεν θα συναντήσετε πουθενά αλλού το Ναύπλιο, παραδίνεται ολόφωτο στην νυχτερινή διασκέδαση μέχρι πρωίας. Επίσης προσφέρει μια μεγάλη γκάμα επιλογών, από σύγχρονα πολυτελή ξενοδοχεία, μέχρι μικρά υπέροχα ανακαινισμένα και αναπαλαιωμένα αρχοντικά που φημίζονται για την ησυχία αλλά και την καθαριότητά τους.

3.3.4.5. Τόλο.

Συνηθισμένος περίπατος ανθρώπων απ' όλον τον κόσμο, σήμερα, το μαγευτικό Τολό αποτελεί ένα από τα γνωστότερα τουριστικά θέρετρα όλης της Ελλάδας. Βοηθητικό λιμάνι του Ναυπλίου -από τους βυζαντινούς κιόλας χρόνους- το Τολό ακολούθησε την τύχη του, περνώντας απ' τα χέρια των Φράγκων, Ενετών και Οθωμανών.

Ο καλά προστατευμένος κόλπος του με το ασφαλές λιμάνι, θα αποτελέσουν το ορμητήριο της εκστρατείας του αρχηγού των συμμαχικών δυνάμεων -Ενετών, Γερμανών και Πολωνών- αντιναυάρχου Μοροζίνη, για την κατάληψη του τουρκοκρατούμενου Ναυπλίου. Μετά την επιτυχή έκβαση της εκστρατείας και μέχρι το 1718 που η περιοχή έπεσε ξανά στα χέρια των Τούρκων, το Τολό θα χρησιμοποιηθεί ως υποσταθμός του Ενετικού Στόλου. Με την απελευθέρωση από τους Τούρκους και με ψήφισμα του Κυβερνήτη Καποδίστρια, τμήματα γης στον κόλπο του Τολού θα παραχωρηθούν σε Κρήτες αγωνιστές π' αναγκάστηκαν ν' αφήσουν το νησί τους και να βρουν καταφύγιο στην Ελεύθερη Ελλάδα.

Η φυσική ομορφιά του κόλπου και η ηρεμία με την οποία γεμίζει τον επισκέπτη το υπέροχο περιβάλλον τοπίο, θα μετατρέψουν το κάποτε γραφικό ψαροχώρι σ' ένα υπερσύγχρονο τουριστικό θέρετρο με περίπου σαράντα ξενοδοχεία συνολικής δυναμικότητας 7.000 κλινών!

Χτισμένο, σχεδόν πάνω στην παραλία, το Τολό, με τις παραδοσιακές ψαροταβέρνες και τα διεθνή restaurants, τα μικρά μπαράκια και τα μεγάλα clubs, τα άνετα ξενοδοχεία και τα σκιερά campings αλλά και με μια ιδιαίτερη ανεπτυγμένη αγορά, προσφέρεται τόσο για οικογενειακές διακοπές, όσο και για νεανικό

ξεφάντωμα, αφού εδώ θα βρει κανείς, μια από τις πιο καλά οργανωμένες για θαλάσσια σπορ παραλίες.

Για τους ρομαντικούς, μια βόλτα στο παρακείμενο Καστράκι που ενέπνευσε τον Γ. Σεφέρη, με τα ανεσκαμμένα από Σουηδούς αρχαιολόγους ερείπια της Αρχαίας Ασίνης κρίνεται απαραίτητη ενώ οι "οικολόγοι" θα βρουν τον Παράδεισό τους, στο νησάκι Ψιλή με τα αμέτρητα γλαροπούλια.

3.3.4.6. Κράνιδι.

Σκαρφαλωμένη στους βραχώδεις λόφους και στεφανωμένη με το ειδυλλιακό, καταπράσινο πευκοδάσος της Αγ. Άννης, η πολιτεία του Κρανιδίου επιβλέπει από ψηλά ολόκερη την χερσόνησο της Ερμιονίδας.

Σε χαρισματική θέση, καταμεσής των πεδινών της χερσονήσου, το σημερινό Κρανίδι, πρωτεύουσα της Ερμιονίδος, είναι χτισμένο στα όρια της Αρχαίας πολιτείας του Μάσητος, που περιελάμβανε επίσης, την περιοχή της σημερινής Κοιλιάδας καθώς και τμήμα της κοντινής κοινότητας των Φούρνων.

Γνωστό, μέχρι και την περίοδο της τουρκοκρατίας, με το όνομα 'Κάτω Ναχαγιέ' κάτω επαρχία δηλαδή, σε αντίθεση με την Άνω Ναχαγιέ της Κορίνθου το Κρανίδι εμφανίζεται με το σημερινό του όνομα, μόλις στις αρχές του 16ου αι.

Σύμφωνα με μία εκδοχή, το όνομά του προέρχεται από το επίθετο Κραναός που σημαίνει τραχύς, δύσβατος αν και πιθανότερο είναι να οφείλεται σε παραφθορά της λέξης Κορωνίδα, απ' το όνομα του μικρού νησιού στην Κοιλιάδα.

Με τους κατοίκους του να ασχολούνται με την γεωργία και την κτηνοτροφία αλλά και με την ναυτιλία και το εμπόριο, το Κρανίδι αρχίζει να αναπτύσσεται γύρω από το εκκλησάκι του Αγ. Ιωάννη του Προδρόμου σημερινή Μητρόπολη του Κρανιδίου φτάνοντας σε μεγάλη οικονομική ακμή, που θα του επιτρέψει να πρωτοστατήσει στην εθνική προσπάθεια για ανεξαρτησία, διαθέτοντας στον Αγώνα, μέρος του στόλου του, υλικούς πόρους αλλά και έμπυχο υλικό, καθώς εδώ γεννήθηκε ο περίφημος ιερομόναχος και αγωνιστής του '21, Παπαρσένης Κρέστας, που επικεφαλής του τάγματος των κρανιδιωτών συμμετείχε στην άλωση του Παλαμηδίου.

Κατά την περίοδο του εμφυλίου πολέμου του 1823, το Κρανίδι θα γίνει έδρα του Εκτελεστικού Σώματος. Μετά την Επανάσταση και μέχρι και τις αρχές ακόμα του 20ου αι., το Κρανίδι, αριθμούσε μεγάλο εμπορικό στόλο η αδυναμία όμως των κρανιδιωτών, να ανταποκριθούν στις προκλήσεις των καιρών, αντικαθιστώντας τα σκάφη τους με ατμοκίνητα, οδήγησε τις σχετικές με την ναυτιλία και το θαλάσσιο εμπόριο δραστηριότητες, σε μααρασμό.

Αδιάψευστος μάρτυρας της οικονομικής ακμής του Κρανιδίου, ο παραδοσιακός και χαρακτηρισμένος διατηρητέος οικισμός του, με τα πανέμορφα αρχοντικά του, να θυμίζουν τα αντίστοιχα των Σπετσών και της Ύδρας.

Οι μυρωδάτες αυλές, με τις ασβεστωμένες μάντρες, οι στέρνες και τα χαγιάτια, οι καμάρες και τα παλιά μπαλκόνια, ταξιδεύουν τον επισκέπτη σε καιρούς αλλοτινούς.

Τα χαρακτηριστικά για την τοπική αρχιτεκτονική κτήρια, του Δημαρχείου και της βιβλιοθήκης, οι πέντε μεγάλες εκκλησίες του 19ου αι. με σημαντικότερη τη Μητρόπολη του Αγ. Ιωάννη, το μοναδικό για την αρχιτεκτονική του καλντερίμι, στο πηγάδι του Πύργου, οι τρεις πλήρως ανακαινισμένοι ανεμόμυλοι, τα παραδοσιακά λιοτρίβια με τις μεγάλες πέτρες, το ησυχαστήριο και ο λόφος της Αγίας Άννης με το υπέροχο πράσινο και την όμορφη πανοραμική θέα, καθώς και τα πολλά ξωκλήσια με πιο σημαντικά απ' αυτά, το Βυζαντινό της Αγ. Τριάδας στην περιοχή της Πικροδάφνης, του Αγίου Ιωάννη του Θεολόγου στο Αρτίκι και του Προφήτη Ελισαίου στον περιφερειακό δρόμο- θα συμπληρώσουν την εικόνα μιας πολιτείας πανέμορφης, που ο ταξιδιώτης δεν θα ξεχάσει ποτέ.

3.3.4.7. ΕΡΜΙΟΝΗ-ΠΟΡΤΟΧΕΛΙ

Ιδρυμένη από τον Ερμιώνα, εγγονό του βασιλιά του Άργους, Φωρωνέα η αρχαία Ερμιόνη, γνώρισε την ακμή από τους ομηρικούς κιόλας χρόνους. Οι κάτοικοί της, φίλειρηνικοί από την φύση τους, αξιοποίησαν την πορφύρα, ανέπτυξαν το εμπόριο, ανέδειξαν ποιητές και μουσικούς. Χτισμένη στην ανατολική πλαγιά του αρχαίου λόφου Πρώνα, η σημερινή Ερμιόνη υποδέχεται τον επισκέπτη με σύγχρονες εγκαταστάσεις αλλά και μια φιλοξενία μοναδική. Ιδιαίτερα γραφική και με έντονο νησιωτικό χρώμα, προσφέρεται για ξεκούραση, μπάνια και αναψυχή.

Εδώ, στην προεξέχουσα χερσόνησο Μπίστι, ο επισκέπτης θα θαυμάσει τα ερείπια της αρχαίας πολιτείας και θα περιηγηθεί στην σημερινή πόλη με τον Μητροπολιτικό Ναό των Ταξιαρχών όπου δίπλα του έλαβε χώρα η 3η Εθνοσυνέλευση το Καποδιστριακό, τον Ναό της Αγίας Ερμιόνης με την πανοραμική θέα και τα μοναδικά Μαντράκια με τις υπέροχες ταβέρνες και τα μπαράκια.

Με βάση του την Ερμιόνη, ο ταξιδιώτης, θα περιηγηθεί στο χτισμένο πάνω σε ερείπια αρχαίου Ασκληπείου Μοναστήρι των Αγίων Αναργύρων με τις μοναδικές τοιχογραφίες, την πλούσια βιβλιοθήκη και το περίφημο ιαματικό νερό στο χωριό Ηλιόκαστρο οι αρχαίοι Εύλεοί με το όμορφο παραδοσιακό χρώμα και τις πολύ καλές ταβέρνες και τέλος, στο παραθαλάσσιο τουριστικό θέρετρο της Θερμησίας με τις μεγάλες ξενοδοχειακές μονάδες και τις όμορφες παραλίες.

Πορτοχέλι

Δίπλα στα ερείπια των Αλιέων, το Πορτοχέλι χρωστά το όνομά του σε παραφθορά του ονόματος της αρχαίας πολιτείας. Προάστιο εξάρτημα της Ερμιόνης οι αρχαίοι Αλιείς, όφειλαν το όνομά τους στην κύρια δραστηριότητα των κατοίκων τους, που ήταν αλιείς πορφύρας και τεχνίτες στην επεξεργασία της. Στο πέρασμα του χρόνου, το Αλιείς έγινε Χαλιείς, Χέλι και τελικά Πόρτο-Χέλι καθώς και η πόλη ήταν - και είναι - χτισμένη σε φυσικό λιμάνι.

Με τα ερείπια της αρχαίας πολιτείας να σώζονται ακόμη και σήμερα -τόσο στην ξηρά με την Ακρόπολη των Αλιέων, όσο και στον πυθμένα της θάλασσας με τα τείχη του αρχαίου λιμανιού και τον ναό του Απόλλωνα- αλλά και καταμεσής ενός τοπίου αξεπέραστου φυσικού κάλους, το Πορτοχέλι, είναι σήμερα ένας τόπος μαγευτικός.

Αυτό ακριβώς το μοναδικό τοπίο, σε συνδυασμό με το υπέροχο κλίμα και την ανοιχτή -κι όμως τόσο ήρεμη- θάλασσα, οδήγησαν εδώ ένα πλήθος επωνύμων καθώς μεγαλοβιομήχανοι, εφοπλιστές και καλλιτέχνες επέλεξαν το Πορτοχέλι, ως τόπο μόνιμης κατοικίας τους.

Τόπος με ιδιαίτερα ανεπτυγμένη υποδομή, το Πορτοχέλι προσφέρεται για τουρισμό υψηλών απαιτήσεων καθώς εδώ, ο επισκέπτης θα βρει ότι θέλει: πολυτελείς

ξενοδοχειακές μονάδες, ιδανικές για θαλάσσια σπορ παραλίες, πολυτελή εστιατόρια, γραφικά ταβερνάκια, μοναδικά συζομεζεδοπωλεία, όμορφα καφέ, μπαρ και νυχτερινά κλαμπ.

3.3.4.8. Αρχαία Επίδαυρος.

Απ' όπου κι αν προσεγγίσει κανείς την περιοχή της Επιδαύρου, είτε από βορρά με την μαγευτική παραθαλάσσια διαδρομή από την Κόρινθο, είτε από το Ναύπλιο μέσω του Λυγουριού, δεν μπορεί παρά να θαυμάσει την χαρισματική φυσική καλλονή που τράβηξε σε τούτον δώ τον τόπο θεούς κι ανθρώπους.

Στις ράχες του βουνού Άκρα και με τα πεύκα να κατεβαίνουν απ' τις πλαγιές μέχρι τα νερά του ομώνυμου κόλπου της Επιδαύρου, η Αρχαία Επίδαυρος είναι χτισμένη στη θέση όπου αναπτύχθηκε ο αρχαίος πολιτισμός της Επιδαύρου, όχι μακριά από το ιερό του Ασκληπιού και το γνωστό σε όλους, αρχαίο θέατρο.

Περνώντας, διαδοχικά από τους Κάρες, τους Ίωνες και τους Δωριείς, έγινε σπουδαίο εμπορικό κέντρο διατηρώντας δικές του αποικίες. Εδώ, υπήρχε ιερό του Ασκληπιού, ναός αφιερωμένος στο Διόνυσο, άλσος αφιερωμένο στην θεά Άρτεμη και ιερό της Αφροδίτης, ενώ στην περιοχή της χερσονήσου που αγκαλιάζει προστατευτικά τα νερά του λιμανιού, με το ιερό της Ήρας, αποκαλύφθηκαν θαλαμοειδείς μυκηναϊκοί τάφοι, νεκροταφείο με επιτύμβιες πλάκες και μια πληθώρα αγαλμάτων και επιγραφών.

Στην ίδια περιοχή της χερσονήσου ανακαλύφθηκε το θαυμάσιο διατηρημένο και μόλις πρόσφατα παραδομένο στο κοινό, μικρό θέατρο της Επιδαύρου με τις 6.000 θέσεις που μοιάζουν λίγες για τα υψηλής καλλιτεχνικής αξίας δρώμενα που φιλοξενεί σήμερα.

Σήμερα όλα αυτά τα μοναδικά ευρήματα, σε συνδυασμό με τις φυσικές καλλονές της περιοχής αλλά και το θαυμάσιο κλίμα, έχουν μετατρέψει την Αρχαία Επίδαυρο σε μαγευτικό θέρετρο που προσφέρει ιδανική διαμονή στη θάλασσα, με δυνατότητες για κάθε είδους αναψυχή και διασκέδαση, καθώς έχει αναπτύξει σημαντική τουριστική υποδομή, διαθέτοντας ξενοδοχεία, διαμερίσματα, ενοικιαζόμενα δωμάτια, campings,

ταβέρνες με φρέσκα θαλασσινά, καφέ, bars και clubs ενώ προσφέρεται ιδανικά γι' αυτούς που αγαπούν τα θαλάσσια σπορ και το trekking.

3.3.4.8.1. Γύρω Από την Αρχαία Επίδαυρο

Με κέντρο διαμονής την Αρχαία Επίδαυρο, ο ταξιδιώτης θα επισκεφτεί την επίσης παραθαλάσσια και όμορφη κωμόπολη της Νέας Επιδαύρου με το σπίτι όπου στεγάστηκαν οι πληρεξούσιοι της Πρώτης Εθνοσυνέλευσης που έλαβε χώρα, εδώ, από τις 20 Δεκεμβρίου 1821 έως τις 15 Ιανουαρίου του 1822 και στο πλαίσιο των εργασιών της οποίας διακηρύχτηκε η ανεξαρτησία της Ελλάδας καθώς και την πλατεία όπου έλαβαν χώρα οι εργασίες της, το κάστρο της Νέας Επιδαύρου με τον χρονολογούμενο από το 1710 ιερό ναό του Αγίου Ιωάννη του Θεολόγου όπου και φυλάσσεται η κέρα του Οσίου Λεωνίδα, προστάτη της Νέας Επιδαύρου, τους μυκηναϊκούς τάφους στο Παλαιοχώρι, στην Αγία Μαρίνα, την Καθολική και τις Λίμνες, το πανέμορφο τοπίο της Ποταμιάς του Γάλλου με την -φέρουσα Κυκλώπεια Τείχη- ακρόπολη και βέβαια το Λυγουριό του Δήμου Ασκληπιείου με το καταπληκτικό Μουσείο Φυσικής Ιστορίας, τα υπολείμματα της Πυραμίδας του Λυγουριού, την Μυκηναϊκή Γέφυρα του Αρκαδικού και το σημαντικό αρχαιολογικό χώρο του Ασκληπιείου.

Σε απόσταση μόλις οκτώ χιλιομέτρων από την Αρχαία Επίδαυρο, καταμεσής ενός τοπίου μαγευτικού, βρίσκεται ένας από τους σημαντικότερους αρχαιολογικούς χώρους της Ελλάδας, που περιλαμβάνει το Ιερό του Ασκληπιού, το Αρχαίο Θέατρο της Επιδαύρου και τον ναό του Απόλλωνα Μαλεάτα.

Μεγάλο επίσημο ιερό, της πόλης - κράτους της Επιδαύρου, αλλά και το σημαντικότερο απ' όλα τα ιερά που είχαν αφιερωθεί στον θεό της υγείας, το ιερό του Ασκληπιού, γνώρισε μεγάλη ακμή κατά τον 4ο π.χ. αι., διατηρώντας μian ιδιαίτερη σημασία για χίλια περίπου χρόνια.

Ο ταξιδιώτης, μπορεί να πάρει μια γεύση του αλλοτινού μεγαλείου, περιδιαβαίνοντας ανάμεσα στον Ναό του Ασκληπιού, το Γυμνάσιο, τη Στοά Κότυος, την Μικρή Παλαιστρά, τους Ναούς της Θέμιδος και της Άρτεμης, το Άβατο και βέβαια το πρωτότυπο κτίριο της Θόλου που προκαλεί το θαυμασμό, ενώ στο μουσείο που βρίσκεται στην είσοδο του χώρου, θα θαυμάσει ένα πλήθος σημαντικών ευρημάτων που θα συμπληρώσουν την γενική εικόνα με τρόπο ιδανικό.

Πολύ κοντά στο χώρο του Ασκληπείου, στην πλαγιά του Κυνόρτιου όρους, ο επισκέπτης θα γνωρίσει από κοντά, ένα θέατρο - μύθο. Το Αρχαίο Θέατρο της Επιδαύρου. Χτισμένο τον 4ο αι. π.χ. από τον Αργίτη αρχιτέκτονα και γλύπτη, Πολύκλειτο τον νεότερο, το θέατρο είναι το πιο φημισμένο αλλά και το πιο καλοδιατηρημένο απ' όλα τα θέατρα της αρχαιότητας. 'Μάτι ορθάνοιχτο προς τον ουρανό με κόρη από πέτρα στη μέση του την αρχαία θυμέλη - το βωμό του Διονύσου', ονομάζει το θέατρο της Επιδαύρου ο Lacarriere.

Το θέατρο, που -κατά τον Heidegger- 'δεν είναι τυχαίο ότι. υψώνεται κοντά στους ναούς και στα λουτρά, οπού οι οδοιπόροι έρχονταν από μακριά, για να θεραπευθούν από τα παθήματά τους αλλά ίσως και για να βιώσουν το πάθημα της εξαφάνισης των θεών', γεννά ακόμη και σήμερα, συναισθήματα ψυχικής ανάτασης, θαυμασμού αλλά και μιας μοναδικής ηρεμίας.

3.4. ΝΟΜΟΣ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ

3.4.1.ΓΕΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΝΟΜΟΥ

Η Μεσσηνία είναι νομός της Ελλάδας που βρίσκεται στη νοτιοδυτική Πελοπόννησο. Περικλείεται στα βόρεια από τον ποταμό Νέδα και τα Αρκαδικά Όρη, στα ανατολικά από το όρος Ταΰγετος, στα νότια από τον Μεσσηνιακό Κόλπο και στα δυτικά από το Ιόνιο Πέλαγος. Συνορεύει στα βόρεια με το νομό Ηλείας, στα βορειοανατολικά με το νομό Αρκαδίας και στα ανατολικά με το νομό Λακωνίας.

3.4.2. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

Η Μεσσηνία ήταν κατοικημένη από τα προϊστορικά χρόνια, κυρίως λόγω των εύφορων πεδιάδων της. Υπάρχει συνέχεια ευρημάτων από τη Νεολιθική Εποχή. Κοντά στη Χώρα βρίσκεται τα απομεινάρια του μυκηναϊκού Ανακτόρου του Νέστορα, του μυθικού βασιλιά που αναφέρεται στα Ομηρικά Έπη. Η κάθοδος των Δωριέων τον 12ο αιώνα π.χ. έθεσε τέλος στον Μυκηναϊκό Πολιτισμό.

Από τον 8ο ως τον 5ο αιώνα π.χ. οι Σπαρτιάτες υποδούλωσαν τη Μεσσηνία με τους Μεσσηνιακούς Πολέμους. Οι Θηβαίοι την απελευθέρωσαν το 369 π.χ., αλλά τελικά κατακτήθηκε από τους Ρωμαίους το 183 π.χ..Ακολούθησε η Βυζαντινή Εποχή τον 13ο αιώνα κατακτήθηκε από τους Φράγκους, για να περάσει το 1498 ολοκληρωτικά στα χέρια των Τούρκων.

Ο Γρηγόριος Παπαφλέσσας κήρυξε την επανάσταση κατά των Τούρκων στις 23 Μαρτίου 1821 και μετά τις καταστροφές που προκάλεσε ο τουρκοαιγυπτιακός στρατός του Ιμπραήμ, η Ναυμαχία του Ναυαρίνου (20 Οκτωβρίου 1827) οδήγησε στην απελευθέρωση της Πελοποννήσου και στη δημιουργία του νέου ελληνικού κράτους.

3.4.3. ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑΚΗ ΠΡΟΣΒΑΣΗ

Με λεωφορείο του κτελ από την Αθήνα εκτελούνται δρομολόγια καθημερινά για Καλαμάτα, Μεσσήνη, Κορώνη, Πύλο, Γαργαλιάνους και Κυπαρισσία.

Με τρένο από την Αθήνα εκτελούνται καθημερινά δρομολόγια όλο το χρόνο.

Με αεροπλάνο από την Αθήνα για την Καλαμάτα σε 50 λεπτά εκτελούνται καθημερινές πτήσεις. Το αεροδρόμιο απέχει από την πόλη 8 χλμ. Η μεταφορά γίνεται με λεωφορεία της ΟΑ και ταξί.

3.4.3.1. Εσωτερική Συγκοινωνία.

Από την Καλαμάτα ξεκινούν λεωφορεία του κτελ προς όλες τις κατευθύνσεις του νομού χάρη στο σύγχρονο οδικό δίκτυο. Θα μπορέσετε επίσης να νοικιάσετε μεταφορικό μέσο ή να κινηθείτε με ταξί.

3.4.3.2. Σύνδεση Με Γύρω Περιοχές.

Με λεωφορεία του ΚΤΕΛ το Ναύπλιο η Καλαμάτα συνδέεται με την Σπάρτη, Πάτρα Αθήνα, Θεσσαλονίκη.

Με τρένο η Καλαμάτα συνδέεται με τις περιοχές της Αρκαδίας, Αργολίδας, Αχαΐας, Ηλείας, Κορίνθου και της Αττικής.

Με αεροπλάνο η Καλαμάτα συνδέεται όλο το έτος με Αθήνα και Κρήτη.

3.4.4. ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ

3.4.4.1. Αρχαία Μεσσήνη.

Η Αρχαία Μεσσήνη είναι μια από τις σημαντικές σε μέγεθος, μορφή και διατήρηση πόλεις της αρχαιότητας, που έχει ακόμη πολλά να προσφέρει. Δεν διαθέτει μόνον ιερά και δημόσια οικοδομήματα, αλλά και οχυρώσεις επιβλητικές και κατοικίες και ταφικά μνημεία. Διαθέτει, εκτός των άλλων, το σπάνιο προνόμιο να μην έχει καταστραφεί ή καλυφθεί από νεότερους οικισμούς και να βρίσκεται σε ένα κατ' εξοχήν μεσογειακό αλώβητο φυσικό περιβάλλον. Είναι αναμφισβήτητο το πρώτο

σημείο που πρέπει να επισκεφθεί κανείς στη Μεσσηνία.

3.4.4.2. Ο Ναός του Επίκουρου Απόλλωνα.

Νοτιοδυτικά της Ανδρίτσαινας, διασχίζοντας τη Μεσσηνία στα όριά της, σε ένα επιβλητικό και άγριο ορεινό τοπίο, βρίσκεται ο μεγαλοπρεπής ναός του Επικούρου Απόλλωνα, ένας από τους μεγαλύτερους ναούς της Αρχαιότητας. Ο ναός βρίσκεται σε απόσταση 14 χλμ. νότια της Ανδρίτσαινας, σε υψόμετρο 1.130 μ., επάνω στο όρος Κωτίλιο.

3.4.4.3. Το Ανάκτορο του Νέστορος.

Το ανάκτορο του Νέστορος αποτελεί ένα από τα κορυφαία μνημεία του Νομού Μεσσηνίας. Είναι ένα συγκρότημα από διάφορα κτήρια. Το κεντρικό Κτήριο, περισσότερο από 50 μ. μήκος και 32 μ. πλάτος, ήταν σίγουρα η βασιλική κατοικία. Στα νοτιοδυτικά, μια άλλη κτηριακή εγκατάσταση, μικρότερη απ' το Κεντρικό Κτήριο αλλά αρκετά μεγάλη, είναι ίσως ο παλαιότερος πυρήνας του συγκροτήματος, σύμφωνα με τη χρονολόγηση που δίνει η κατασκευή του, αλλά

οπωσδήποτε, και τα δύο χρησίμευσαν ως χώρος κατοικήσιμος τον 13ον αιώνα, ώσπου καταστράφηκαν γύρω στα 1200 π.χ.

3.4.5. ΚΑΣΤΡΑ

3.4.5.1. Κάστρο Κορώνης.

Η πολιτεία της Κορώνης στη νοτιοδυτική άκρη της Πελοποννήσου διατηρεί όλη της τη γραφικότητα, που οφείλεται όχι μόνον στη γεωγραφική της θέση αλλά και στην αρχιτεκτονική της σύνθεση.

3.4.5.2. Κάστρο Μεθώνης.

Στο νοτιότερο άκρο της δυτικής ακτής της Πελοποννήσου βρίσκεται το απέραντο φρούριο της Μεθώνης. Στη μικρή χερσόνησο, που ήταν ήδη οχυρωμένη από την αρχαιότητα, υπήρχε πάντοτε μια πόλη, φημισμένη για το λιμάνι της.

3.4.5.3. Κάστρο Πύλου.

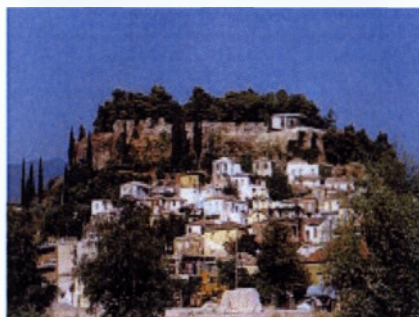

Το φρούριο της Πύλου (Νιόκαστρο) άρχισε να κτίζεται από τους Οθωμανούς το 1573, λίγο μετά την ήττα τους στη ναυμαχία της Ναυπάκτου (1571). Σκοπός της κατασκευής του ήταν ο έλεγχος της νότιας εισόδου στον όρμο του Ναβαρίνου, αφού πλέον η βόρεια πρόσβαση (Στενό Συκιάς ή Φάλτσα Μπούκα) και το εκεί λιμάνι, στη λιμνοθάλασσα της περιοχής Διβάρι ή Ριβάρι, δεν μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν λόγω προσχώσεων.

Ονομάστηκε "Νιόκαστρο" σε

αντιδιαστολή με το προγενέστερο φρούριο του Κυρυφασίου (Παλιόκαστρο ή Παλιό Ναβαρίνο), που ήλεγχε τη βόρεια είσοδο και το παλιό λιμάνι.

3.4.5.4. Κάστρο Καλαμάτας.

Σήμερα, το κάστρο αποτελεί μία τοποθεσία όπου μπορεί κανείς να απολαύσει την ηρεμία που προσφέρει το πευκόφυτο τοπίο του, και η υπέροχη πανοραμική θέα του ιστορικού κέντρου της Καλαμάτας. Λόγω επικινδυνότητας, η πόρτα που οδηγεί στο κέντρο του κάστρου είναι κλειδωμένη, και ο επισκέπτης μπορεί να κινηθεί μόνο περιμετρικά εντός του κάστρου.

3.4.5.5. Κάστρο Μούρτζινου Τρούπακη.

Ο Πύργος του Τρούπακη Μούρτζινου χτίστηκε το 1807, και αποτελείται από ένα σύμπλεγμα κτισμάτων, μέσα στο οποίο περικλείεται και ο πολύ παλαιότερος ναός του Αγίου Σπυρίδωνα. Στις 6 Γενάρη 1821 ήρθε από τη Ζάκυνθο ο Κολοκοτρώνης και φιλοξενήθηκε εδώ σε αυτόν τον πύργο κάπου δυόμιση μήνες, ώσπου μαζί με τους αγωνιστές της Ανδρουβίστας και τους άλλους αρχηγούς έγινε η εξόρμηση και ξεκίνησαν για την κατάκτηση της Καλαμάτας.

3.4.6. ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΑ - ΕΚΚΛΗΣΙΕΣ

3.4.6.1. Μονή Δήμοβας.

Η Μονή Δήμοβας κατέχει μια ιδιαίτερη θέση στην ευλάβεια των κατοίκων της Καλαμάτας και της περιοχής της Αβίας. Ακόμη και στις πρώτες δεκαετίες του 20ου αιώνα, πλήθη προσκυνητών ανέβαιναν τα φαράγγια και τα πρόβουνα αυτά του Ταυγέτου, την παραμονή της Παναγίας για να προσκυνήσουν τη θαυματουργή εικόνα της Παναγίας.

3.4.6.2. Μονή Βουλκάνο.

Το μοναστήρι του Βουλκάνο ή Βουρκάνο κατέχει την πρώτη θέση ανάμεσα στα μυθικά και ιστορικά ονόματα στη Μεσσηνία, αφού βρίσκεται στον ιερότερο χώρο και της προϊστορικής και της αρχαίας χώρας, στην καρδιά του τόπου. Και είναι ακριβώς αυτή η θέση της Ιθώμης, στη μέση του μεγάλου κάμπου, που χωρίς μεγάλο ύψος (802μ), δίνει στο ύψωμα μία υπεροχή, σα να είναι το ψηλότερο όρος του Μεσσηνιακού χώρου.

3.4.7. ΜΟΥΣΕΙΑ

3.4.7.1. Μπενάκειο.

Το Μπενάκειο Αρχαιολογικό Μουσείο βρίσκεται στην καρδιά του ιστορικού κέντρου της Καλαμάτας, στη συμβολή των οδών Μπενάκη και Παπάζογλου. Αυτή η ενετικού τύπου οικία, ένα από τα αξιολογότερα κτήρια της πόλης, στεγάζει μια πλούσια συλλογή αρχαιοτήτων, που προέρχονται από διάφορες θέσεις του νομού Μεσσηνίας και χρονολογούνται από την Εποχή του Χαλκού έως τους Ρωμαϊκούς χρόνους.

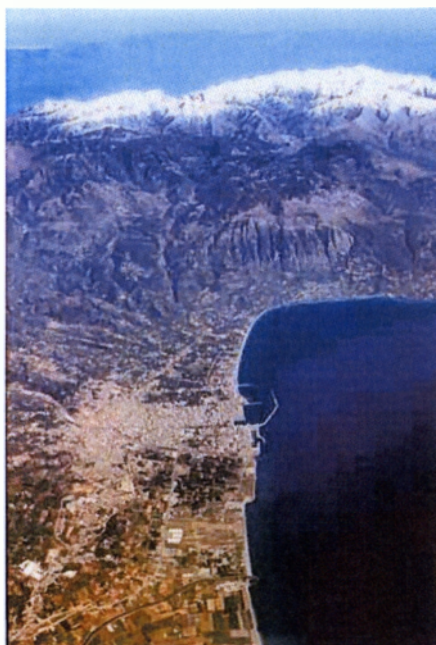
3.4.7.2. Ιστορικό και Λαογραφικό Μουσείο Καλαμάτας.

Το Ιστορικό και Λαογραφικό Μουσείο Καλαμάτας δημιούργημα του "Συλλόγου προς Διάδοσιν των Γραμμάτων" είναι μια αύρα συγκίνησης, ένα παιχνίδι μνήμης και φαντασίας προκειμένου να διατηρηθεί η ιστορία και η παράδοση της τοπικής κοινωνίας.

3.4.8. ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ

3.4.8.1. Καλαμάτα.

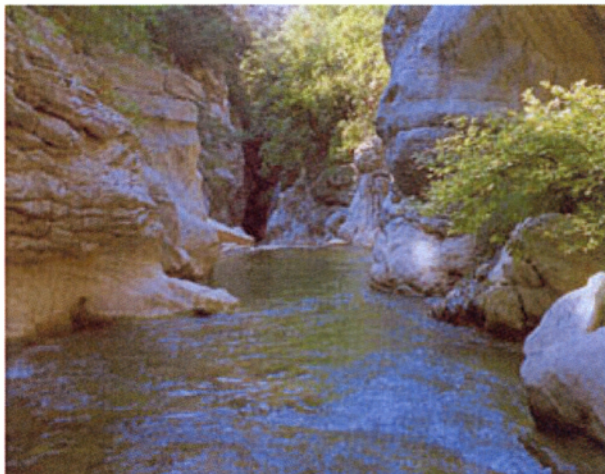

Η Καλαμάτα αποτελεί μία από τις πιο χαρισματικές πόλεις της Ελλάδας, κυρίως λόγω της γεωγραφικής της θέσης. Όντας στην καρδιά του καταγάλανου Μεσσηνιακού κόλπου, και στους πρόποδες του επιβλητικού βουνού Ταΰγέτου, αποτελεί ένα παραδεισένιο τόπο για όσους μένουν εκεί. Η Καλαμάτα αποτελεί επίσης άριστο ορμητήριο για όσους θέλουν να ανακαλύψουν τα μυστικά του Νομού Μεσσηνίας, αφού βρίσκεται σε κεντρικό σημείο του Νομού, και όλοι οι ταξιδιωτικοί και πολιτιστικοί προορισμοί απέχουν το πολύ μία ώρα με το αυτοκίνητο. **Ιστορικό κέντρο**
Το καλύτερο μέρος για να ξεκινήσει κανείς την περιήγησή του στην Καλαμάτα, είναι το ιστορικό κέντρο της πόλης. Εκεί θα βρείτε το ιστορικό εκκλησάκι των Αγίων Αποστόλων, όπου στις 23 Μαρτίου του 1821 κηρύχθηκε η ελληνική επανάσταση απέναντι στην μακρόχρονη κατοχή της

Ελλάδας από τους Τούρκους. Το εκκλησάκι αυτό χτίστηκε το 1317 από τον Αυτοκράτορα Ανδρόνικο, και η παρουσία του εκπέμπει μία μαγική δύναμη σε αυτόν που γνωρίζει την ιστορία του.

Μία περιπλάνηση στα δρομάκια του ιστορικού κέντρου θα σας παραπέμψει σε εικόνες του παρελθόντος, και θα ανακαλύψετε κτίρια που άντεξαν στο πέρασμα του χρόνου. Εδώ είναι ευκαιρία να γνωρίσετε και τα τοπικά προϊόντα της Μεσσηνίας, αφού είναι πολλά τα μαγαζάκια που εμπορεύονται αποκλειστικά προϊόντα από τοπικούς παραγωγούς.

3.4.8.2. Ποταμός Νέδα.

Ανάμεσα στις κορυφές του όρους Τετράζιο, στη βορινή άκρη της Μεσσηνίας, κυλάει τα νερά της προς τον Κυπαρισσιακό κόλπο η Νέδα, το μοναδικό "θηλυκό" ποτάμι της Ελλάδας. Η Νέδα αποτελεί το φυσικό σύνορο ανάμεσα στη Μεσσηνία και την Ηλεία αιώνες τώρα, από τότε που οι Δωριείς, οι απόγονοι του Ηρακλή, κατέκτησαν την Πελοπόννησο με τα σιδερένια τους όπλα. Τα νερά της Νέδας ξεκινούν από τις πάμπολλες πηγές στους πρόποδες του Λυκαίου όρους, κοντά στο χωριό Πέτρα,

συναντούν χειμάρρους και παραπόταμους από τα γύρω βουνά, ακολουθούν μια εκπληκτική, μαιανδρική πορεία μέσα από στενά φαράγγια, δροσερά πλατώματα και χαράδρες πνιγμένες στη βλάστηση, περνούν κάτω από πέτρινα τοξωτά γεφύρια και μέσα από σκοτεινές σπηλιές και καταρράκτες, για να καταλήξουν στα εύφορα λιβάδια του Κυπαρισσιακού κόλπου, καλύπτοντας μια διαδρομή 32 χιλιομέτρων. Όμορφα και γραφικά χωριά στις πλαγιές της κοιλάδας έχουν συνδέσει την ιστορία τους με τα γάργαρα νερά του ποταμού.

Οι παλαιοί κάτοικοι αυτής της περιοχής, οι Φιγαλείς, έκοψαν νομίσματα που εμφάνιζαν τη Νέδα με τη μορφή θεού που κρατάει στα χέρια του υδρία από όπου χύνεται νερό. Αν περπατήσει κανείς σήμερα δίπλα στο τείχος της αρχαίας Φιγαλείας,

στην περιοχή όπου κάποτε υπήρχαν τα αμπέλια των Φιγαλέων με το κατακόκκινο άγαλμα του Διονύσου στη μέση, θα φτάσει κάτω στη Νέδα, στην περιοχή του Στομίου, όπου υπάρχουν δύο μικροί καταρράκτες και ένας μεγάλος λίγο πιο πέρα, ο οποίος πέφτει μέσα σε μια λίμνη

Τόποι που φιλοξένησαν σπουδαίους πολιτισμούς, λαμπρά μνημεία και ιερά, ένδοξες μάχες και ανδραγαθήματα, τόποι γόνιμοι, φιλόξενοι και αγαπητοί, που τους ομόρφυνε πολύ ο ανθρώπινος μόχθος. Η Νέδα και τα χωριά της διατηρούν μια σπάνια, εξωτική ομορφιά, δίνοντας στη λέξη αναψυχή νόημα και ουσία, λαμπερά διαμάντια της Ελληνικής φύσης στις καλύτερες στιγμές της.

3.4.8.3.Στούπα

Η Στούπα είναι ένα παραθαλάσσιο χωριό της Μεσσηνιακής Μάνης που μπορεί να γοητεύσει τον επισκέπτη του όλες τις εποχές του χρόνου. Είναι το πιο ανεπτυγμένο τουριστικά χωριό όχι μόνο στο Δήμο Λεύκτρου αλλά και σε ολόκληρο το νομό Μεσσηνίας. Ανατολικά του χωριού υψώνεται το κάστρο που υπήρξε ακρόπολη της παλιάς πολιτείας του Λεύκτρου.

Κατά τον Πανσανία εκεί υπήρχε ο ναός της Αθηνάς με το άγαλμα της. Την περίοδο της Φραγκοκρατίας [1204 - 1259] το κάστρο ανοικοδομήθηκε και ονομάστηκε Μποφόρ. Στη Στούπα έζησε ο Νίκος Καζαντζάκης και ο Αλέξης Ζορμπάς, δουλεύοντας στα ορυχεία της Πραστοβάς στο Νέο Προάστιο. Εδώ επίσης εμπνεύστηκε και έγραψε το έργο "Βίος και Πολιτεία του Αλέξη Ζορμπά".

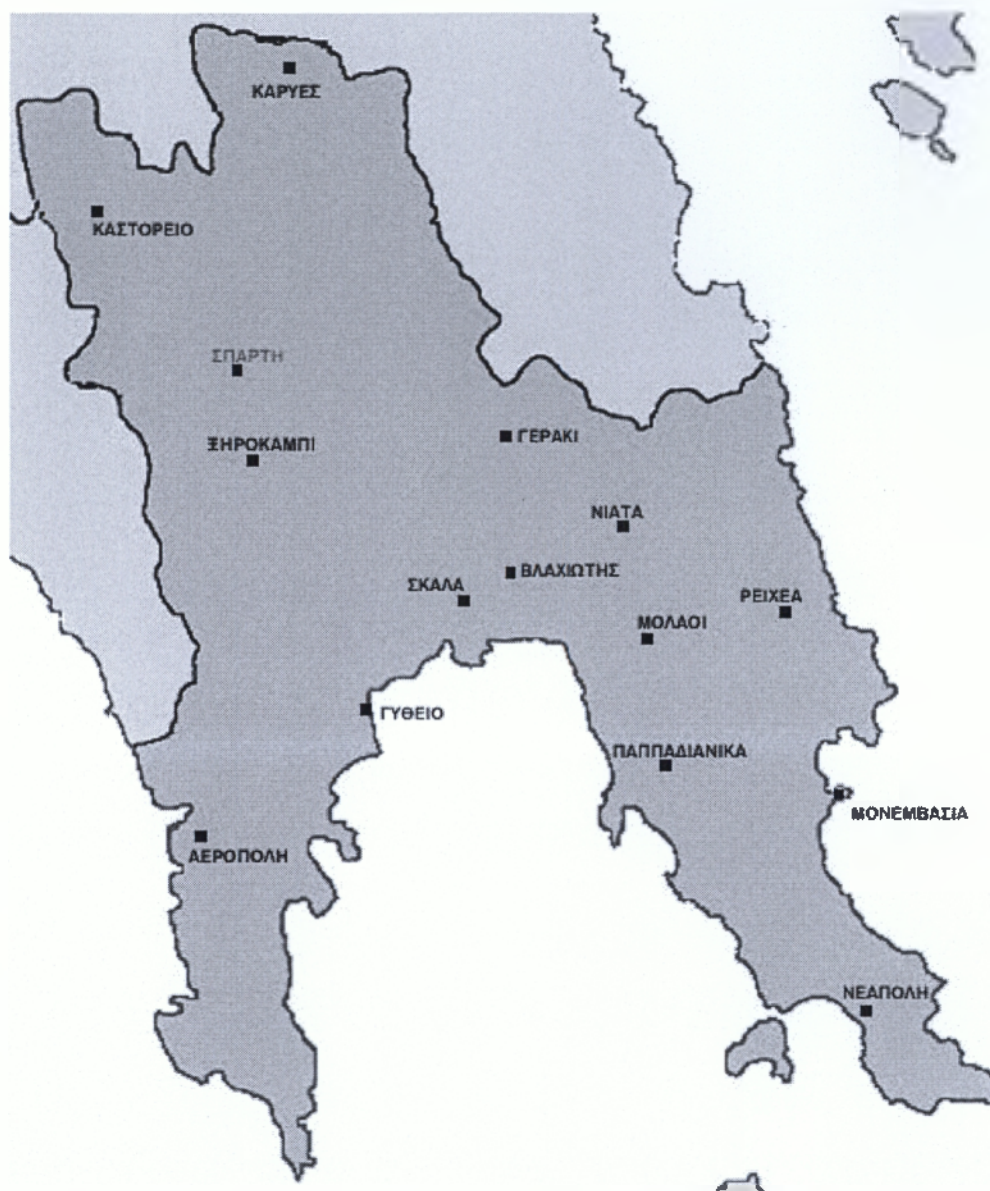
Το καλοκαίρι η θάλασσα και η καθαρή αμμουδιά είναι πρόκληση για τους λάτρεις του υγρού στοιχείου. Το χωριό έχει δυο παραλίες με άμμο, η μια βρίσκεται μέσα στο χωριό και είναι γνωστή ως η παραλία της Στούπας και η άλλη είναι η πασίγνωστη παραλία της Καλόγριας.

Σε επίπεδο τουριστικών υπηρεσιών στη Στούπα μπορεί να βρει κανείς τα πάντα. Καλαίσθητα και άνετα ενοικιαζόμενα διαμερίσματα και ξενοδοχεία, καλής ποιότητας φαγητό, καφετέριες και μπαρ για βραδινή διασκέδαση και το σημαντικότερο από όλα ανθρώπους πρόθυμους να σε εξυπηρετήσουν σε οτιδήποτε χρειαστείς.

Εκτός από τις πανέμορφες παραλίες αξίζει τον κόπο να απολαύσει κανείς τα μαγευτικά ηλιοβασιλέματα από οποιοδήποτε σημείο του χωριού.

3.5. ΝΟΜΟΣ ΛΑΚΩΝΙΑΣ

3.5.1. ΓΕΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΝΟΜΟΥ

Ο νοτιότερος νομός της Πελοποννήσου και της ηπειρωτικής Ελλάδας και η νοτιότερη ηπειρωτική εσχατιά της Ευρώπης. Βρέχεται από το Αιγαίο Πέλαγος (Μυρτώο Πέλαγος), το Μεσσηνιακό κόλπο και το Λακωνικό κόλπο. Έχει δύο κύριες οροσειρές, του Ταΰγету που είναι και η υψηλότερη κορυφή της Πελοποννήσου (2.407 μέτρα) και του Πάρνωνα (1.961 μέτρα). Ανάμεσα τους βρίσκεται η κοιλάδα του ποταμού Ευρώτα, και η πρωτεύουσα του νομού, Σπάρτη. Ο νομός έχει έκταση 3.636 τ. χλμ. και πληθυσμό 99.637 κάτοικους κατά την απογραφή του 2001 (118.660 το 1961). Συνορεύει στα βόρεια με το νομό Αρκαδίας, και στα δυτικά με το νομό

Μεσσηνίας. Στον νομό Λακωνίας ανήκει και το μοναδικό κατοικημένο νησί της Πελοποννήσου, η Ελαφόνησος.

Ο Νομός Λακωνίας προήλθε από τη συγχώνευση των δύο αρχικά νομών της Λακεδαίμονας και της Λακωνικής που η δεύτερη περιελάμβανε όλη την άλλοτε Μάνη.

3.5.2. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

Ανάμεσα στην Αρκαδία και τη Μεσσηνία βρίσκεται η Λακωνία ή Λακωνική, ή "κοίλη Λακεδαίμων", όπως ονομαζόταν από τον Όμηρο, μια περιοχή που διασχίζεται από τις οροσειρές του Ταΰγετου και του Πάρνωνα και βρέχεται προς τα νότια από το Λακωνικό κόλπο και προς τα δυτικά από το Μεσσηνιακό κόλπο.

Στα αρχαία χρόνια, ονομαζόταν "Εκατόμπολις", για τις πολυάριθμες πόλεις της η Λακωνία, που σπουδαιότερες ήταν η Σπάρτη, οι Αμύκλες, οι Βρυσεές, οι Αυγειές, η Σελλασία, η Οίτυλος και η Καρδαμύλη.

Η ζωή της Λακωνίας, πριν από την εγκατάσταση των Δωριέων, είναι άγνωστη και χαμένη στην ομίχλη του παρελθόντος. Το μόνο που ξέρουμε γι' αυτήν είναι οι διάφορες μυθικές παραδόσεις που σώθηκαν και που, σύμφωνα μ' αυτές, ο Ευρώτας, ο γιος του αρχηγού των Λελέγων, ήταν ο πατέρας της Σπάρτης. Τη Σπάρτη την παντρεύτηκε ο Λακεδαίμονας, γιος του Δία και της Νύμφης Ταϋγέτης και έδωσε το όνομά του στη χώρα του, ενώ η γυναίκα του έδωσε το όνομά της στην πρωτεύουσα της Λακωνίας, τη Σπάρτη.

Αργότερα, βασιλιάς της Λακωνίας έγινε ο θρυλικός Τυνδάρεως, ο πατέρας των Διόσκουρων και της ωραίας Ελένης, και από αυτόν πήρε το θρόνο ύστερα ο Μενέλαος, ο αδελφός του Αγαμέμνονα, αφού παντρεύτηκε την Ελένη. Από τους μύθους αυτούς φαίνεται ότι οι Λέλεγες θα ήταν α αρχαιότεροι κάτοικοι της Λακωνικής, ενώ οι κάτοικοι της εποχής του Λακεδαίμονα, ήταν Αχαιοί, αιολικής καταγωγής.

Ο οίκος του Τυνδάρεω εκπροσωπεί τους Λακεδαίμονες, Δωριείς που επικράτησαν και ίδρυσαν εκεί το δυνατό και ακμαίο στρατιωτικό κράτος της Σπάρτης.

Η Σπάρτη άρχισε να παρακμάζει στα 221 π.χ., μετά από την ήττα της στη μάχη της Σελλασίας και διαλύθηκε στα 146 π.χ. μετά από τη ρωμαϊκή κατάκτηση. Στα βυζαντινά χρόνια η Λακωνία, μαζί με ολόκληρη την Ελλάδα, έγινε επαρχία του Βυζαντίου και ανήκε στο θέμα της Πελοποννήσου.

Κάποια ακμή παρουσίασε η Λακωνική στο 10ο - 13ο μ.Χ. αιώνα παρόλο που ήταν υποταγμένη στους Φράγκους. Από τα τέλη του 13ου αιώνα γνωρίζει κι αυτή λάμψη με τη μεγάλη ακμή του Μυστρά, που γίνεται το ακτινοβόλο πνευματικό κέντρο του Ελληνισμού και συντηρεί για τρεις ακόμη αιώνες τη λάμψη του ελληνικού πνεύματος. Όταν στα 1462 ξέσπασε ο πόλεμος ανάμεσα στους Τούρκους και τους Ενετούς οι Λάκωνες πήγαν με το μέρος των τελευταίων. Αλλά οι Ενετοί τους πρόδωσαν και έτσι όλη η Λακωνική υπέκυψε στους Τούρκους, εκτός από τη Μάνη.

3.5.3. ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑΚΗ ΠΡΟΣΒΑΣΗ.

Με λεωφορείο του ΚΤΕΛ από την Αθήνα εκτελούνται εκτελούνται πυκνά δρομολόγια για την Σπάρτη σε 3 ώρες και 30 λεπτά ,για το Γύθειο σε 4 ώρες καθώς και για Αρεόπολη, Νεάπολη, Γερολιμένα και Μονεμβασιά.

Με δελφίνι από την Μαρίνα Ζέας για Μονεμβασιά, Γέρακα, Νεάπολη και Κυπαρίσσι πραγματοποιούνται δρομολόγια όλο το χρόνο.

3.5.3.1. Εσωτερική Συγκοινωνία.

Η Σπάρτη είναι το κέντρο του οδικού δικτύου του νομού Λακωνίας. Από εδώ ξεκινούν λεωφορεία του κτελ για τα περισσότερα χωριά και πόλεις του νομού. Αναλυτικά από την Σπάρτη πραγματοποιούνται δρομολόγια για Γύθειο Οίτυλο Αρεόπολη, Κρόκες, Σκάλα, Βλαχιώτη, Μυστρά και πολλά άλλα. Στη Σπάρτη θα μπορέσετε να νοικιάσετε μεταφορικό μέσο και βέβαια στις περισσότερες μπορείτε να μετακινηθείτε με ταξί. Αναπτυγμένη είναι και η επικοινωνία μέσω θάλασσας μια και ορισμένες περιοχές είναι δυσπρόσιτες οδικώς.

3.5.3.2. Σύνδεση με Γύρω Περιοχές.

Με λεωφορεία του ΚΤΕΛ η Σπάρτη έχει καθημερινή σύνδεση με Τρίπολη, Κόρινθο, Θεσσαλονίκη, Καλαμάτα και Αθήνα.

Με φέριμποτ το Γύθειο συνδέεται όλο το έτος με Νεάπολη, Κύθηρα, Αντικύθηρα και Καστέλλι Κρήτης.

Με φέριμποτ από Νεάπολη υπάρχει σύνδεση όλο το έτος με Γύθειο, Κύθηρα καθώς και Ελαφόνησο.

Τέλος η Λακωνία συνδέεται με δελφίνι από τον Γέρακα με Ζέα, Κύθηρα, Μονεμβασιά, Σπέτσες, Ύδρα, Τύρο, Λεωνίδιο και πολλά άλλα.

3.5.4. ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ.

3.5.4.1. Σπάρτη.

Στις όχθες του ποταμού Ευρώτα , κάτω από το άγρυπνο βλέμμα του Ταϋγέτου, η Σπάρτη απλώνεται στην άνω κοιλάδα του μυθικού ποταμού, απλή, καθημερινή και πάντα φιλόξενη, έτοιμη να προσφέρει τις υπηρεσίες στους ταξιδιώτες όλες τις εποχές του έτους, αφού τα αξιοθέατα γύρω της, αλλά και σ' ολόκληρη τη Λακωνία, είναι τόσα και τέτοια, ώστε να προσελκύουν το τουριστικό ενδιαφέρον όλο το χρόνο.

Πρωτεύουσα του Νομού Λακωνίας , σε απόσταση 220 χιλίόμετρα από την Αθήνα, με 14.000 κατοίκους, σύγχρονη και με καλή ρυμοτομία - χτισμένη, άλλωστε με κανονικό πολεοδομικό σχέδιο του 1834, στην αφετηρία του νέου ελληνικού κράτους - η Σπάρτη διαθέτει την κατάλληλη υποδομή για καλή διαμονή, αλλά και για οργάνωση των περιηγήσεων στο νομό, αποτελώντας όχι μόνο το διοικητικό, αλλά και το συγκοινωνιακό κέντρο του.

3.5.4.1.1.Το Αρχαιολογικό Μουσείο Σπάρτης.

Το Αρχαιολογικό Μουσείο Σπάρτης είναι το πρώτο Ελληνικό Μουσείο που χτίστηκε σε επαρχιακή πόλη (1874-76) και είναι έργο του αρχιτέκτονα Γ. Κατσαρού. Περιλαμβάνει έξι αίθουσες κι έναν προθάλαμο , όπου εκτίθενται ευρήματα από τα δύο μεγάλα ιερά της Ορθίας Αρτέμιδος (πήλινες αναθηματικές επιγραφές των νικητών των αγώνων προς τιμήν της θεάς) και της Χαλκιοίκου Αθηνάς (χάλκινα αγαλματίδια , αγγεία κλπ) ευρήματα από τις ανασκαφές του Αμυκλαίου , ένα μικρό δείγμα από τα ψηφιδωτά , που έχουν βρεθεί στην πόλη της Σπάρτης και διακοσμούσαν τις βίλλες της ελληνιστικής και ρωμαϊκής εποχής.

Επίσης υπάρχουν δύο αίθουσες με γλυπτά μεταξύ των οποίων και ο σε αποσπασματική μορφή σωζόμενος ανδριάντας πολεμιστή -ο και επονομαζόμενος Λεωνίδας - και μια αίθουσα με ευρήματα από τις προϊστορικές ανασκαφές της Πελλάνας και των Αμυκλών.

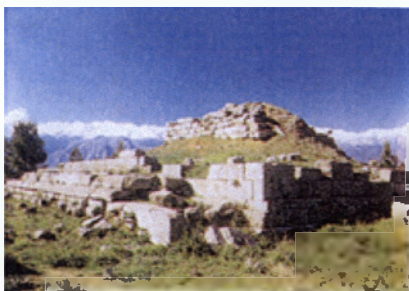
3.5.4.1.2. Το Θέατρο.

Στη Νοτιοδυτική πλευρά του λόφου της Ακρόπολης κάτω από το ιερό της Αθηνάς, βρίσκεται το Αρχαίο Θέατρο της Σπάρτης. Έχει μεσημβρινό προσανατολισμό, όπως συνήθως συμβαίνει στα αρχαία θέατρα, αλλά και λόγω του φυσικού ανάγλυφου αποκλίνει ελαφρά προς το νότο.

Είναι ένα από τα μεγαλύτερα αρχαία θέατρα, με εξωτερική διάμετρο 140μ. και φυσικό έδαφος, αλλά με τις εργασίες για τους αναλημματικούς τοίχους σχεδόν τριπλασιάστηκε ο διαθέσιμος χώρος. Η σημερινή μορφή του θεάτρου είναι της Ρωμαϊκής περιόδου και μάλιστα της τελευταίας μετασκευής του κατά τα χρόνια του αυτοκράτορα Θεοδοσίου.

3.5.4.1.3. Το Μενελαίο.

Στη Θεράπνη, νοτιοανατολικά από τη Σπάρτη, στην άλλη όχθη του Ευρώτα. Το ιερό του Μενέλαου και της Ελένης. Μικρός ναός - ηρώο πάνω σε ψηλό βάθρο σαν πυραμίδα. Η μορφή, που πρέπει να διασώζεται σήμερα, ανάγεται στην κλασική εποχή. Πρέπει όμως να υπήρχε τουλάχιστον από τα γεωμετρικά χρόνια. Ανατολικά του έχουν ανασκαφεί εγκαταστάσεις της εποχής του χαλκού. Η πρωϊμότερη φάση στα μεσοελλαδικά χρόνια.

3.5.4.1.4. Το Λεωνιδαίον.

Στη βόρεια πλευρά της σημερινής πόλης. Κενοτάφιο, που πιθανολογείται ότι ανήκει στον 5ο αιώνα π.χ. Μικρό ναόμορφο οικοδόμημα με μήκος 12,50μ. και πλάτος 8,30μ. χτισμένο με μεγάλους πωρόλιθους και χωρισμένο σε δύο θαλάμους. Κατά την παράδοση σ' αυτό μεταφέρθηκαν και τάφηκαν τα οστά του Λεωνίδα. Βρισκόταν δυτικά από την αγορά, απέναντι από το θέατρο. Κάθε χρόνο οι Σπαρτιάτες τελούσαν εδώ αγώνες.

3.5.4.1.5. Το Ιερό της Ορθίας Αρτέμιδος.

Ένας μεγάλος χτιστός βωμός με 24μ. μήκος και 7μ. πλάτος εκατό μέτρα ανατολικά από τη γέφυρα του Ευρώτα και ένα μικρό τετράγωνο ιερό προσδιορίζουν τη σημασία της περιοχής όπου βρισκόταν ο συνοικισμός των Λιμνών. Αλλά ο σημαντικότερος χώρος είναι το ιερό της Αρτέμιδος Ορθίας, που από την περιοχή ονομάστηκε και Λιμναίον και Λιμνάτις η θεά που λατρεύτηκε ιδιαίτερα στην Πελοπόννησο και μάλιστα στη Λακωνία και τη Σπάρτη.

Οι πρώτοι Δωριείς που εγκαταστάθηκαν εδώ δημιούργησαν ένα υπαίθριο τέμενος με μικρό βωμό. Ο πρώτος ναός αναγέρθηκε στα μέσα του 8ου αιώνα. Καταστράφηκε από πλημμύρα το 600. Στη θέση του χτίστηκε μεγαλύτερος που ανακαινίστηκε τον 5ο και τον 2ο αιώνα π.χ. αλλά και τον 3ο αιώνα μ.Χ. Σύμφωνα με τις επιγραφές, το ιερό της Αρτέμιδος Ορθίας που ήταν η θεά της αύξησης και της γονιμότητας και προστάτευε την παιδική και την πρώτη εφηβική ηλικία, αποτελούσε το χώρο για ένα μεγάλο μέρος από την αγωγή των παιδιών. Γεγονός που τονίζει τη σπουδαιότητά του, αφού είναι γνωστό πόση σημασία απέδιδαν οι Σπαρτιάτες στην εκπαίδευση των νέων.

3.5.4.1.6. Το Ιερό της Αθηνάς Πολιούχου Ἡ Χαλκιοίκου.

Μεγάλο ιερό της Σπάρτης στην κορυφή του λόφου της ακρόπολης , πάνω από το θέατρο. Από τα παλιά χρόνια είχε δημιουργηθεί τέμενος με βωμό. Τον 6ο αιώνα π.χ. ένας μικρός ναός με περίβολο στέγαζε το άγαλμα της Πολιούχου Αθηνάς. Στο ναό υπήρχε επένδυση από χάλκινα ελάσματα με ανάγλυφες παραστάσεις. Απ' αυτά πήρε το άλλο όνομά της η Αθηνά. Ήταν το σημαντικότερο ιερό της αρχαίας Σπάρτης. Στο χώρο του γίνονταν δημόσιες συγκεντρώσεις , παρελάσεις και ιππικοί αγώνες για το απαραβίαστο του.

Σ' αυτό κατέφυγαν μεταξύ άλλων , ζητώντας άσυλο , ο Λυκούργος , ο Πausanίας και ο Άγις Δ'. Στα ρωμαϊκά χρόνια μεγαλύτερη σημασία απέκτησε το ιερό της Αρτέμιδος. Τον 4ο αιώνα μ.Χ άρχισαν να χτίζονται σπίτια μέσα στο περίβολό του. Τον 7ο αιώνα στα ανατολικά του χτίστηκε μεγάλη βασιλική του Χριστού Σωτήρα.

3.5.4.1.7. Ο Θολωτός Τάφος του Βαφειού.

Μία από τις σημαντικότερες αρχαιολογικές ανακαλύψεις στην ελληνική γη. Στο Βαφειό κοντά στις Αμύκλες. Η αρχαιολογική σκαπάνη έφερε στο φως ένα θολωτό τάφο και σε αυτόν δύο χρυσά κύπελλα. Ευρήματα που επισημαίνουν με πανηγυρικό τρόπο πόσο σπουδαία ήταν η περιοχή κατά τα υστεροελλαδικά, τα μυκηναϊκά χρόνια.

Ο μυκηναϊκός θολωτός τάφος του Βαφειού, κατασκευασμένος με μικρές λαξεμένες πέτρες , έχει αποτελέσει αντικείμενο πολλών αρχαιολογικών μελετών, αποκτώντας διεθνή φήμη ακριβώς για τα δύο χρυσά κύπελλα, που βρέθηκαν στο χώρο του. Τα περίφημα αυτά κύπελλα, με παραστάσεις από κυνήγι άγριων ταύρων, βρίσκονται στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο της Αθήνας και παρά το ότι οι έρευνες δεν έχουν προσδιορίσει τη θέση του ανακτόρου της μυκηναϊκής Σπάρτης αποδεικνύουν τον

πλούτο και την ανάπτυξη της περιοχής πολύ πριν από το 1000π.Χ. Η σημασία της επιβεβαιώνεται, άλλωστε και από τους μυκηναϊκούς τάφους , που έχουν εντοπιστεί στη θέση "Σπηλάκια".

3.5.4.2. Γ ΥΘΕΙΟ

3.5.4.2.1.Το Λιμάνι της Λακωνίας.

Στο βάθος του Λακωνικού κόλπου στο δυτικό μυχό του, το Γύθειο, 40 χιλιόμετρα νότια από τη Σπάρτη, απλώνει τα θαλασσινά χρώματά του στο καταπράσινο τοπίο των λόφων και της πεδιάδας του, στη στεριανή πολιτεία με νησιώτικο χαρακτήρα, λιμάνι αιώνες τώρα της Λακωνίας, παραδοσιακό με τα διώροφα και τριώροφα νεοκλασικά του κτήρια και τις ψαροταβέρνες του αλλά και ταυτόχρονα σύγχρονο κέντρο μιας ευρύτατης τουριστικής περιοχής με απέραντες παραλίες και πολλά αξιοθέατα.

Το Γύθειο που το όνομα του κατά μία άποψη ετυμολογείται ως "γη των θεών" μετρά τη μακραίωνη ζωή του στους πρόποδες του χαμηλού βουνού Κουμάρος από την προϊστορική εποχή. Κτήτορες κατά τη μυθολογία ο Ηρακλής και ο Απόλλωνας. Οι πρώτοι κάτοικοί του ανέπτυξαν εμπορικές σχέσεις με τους Φοίνικες που αξιοποιούσαν τα κοχύλια της πορφύρας από τις παραλίες της Λακωνίας και είχαν τον εμπορικό σταθμό τους απέναντι στο νησάκι Κρανάη , όπου πέρασαν την νύχτα τους ο Πάρις και η Ελένη.

Επίνειο και ο πολεμικός ναύσταθμος της Σπάρτης στους ιστορικούς χρόνους καταστράφηκε το 455 πχ από τους Αθηναίους. Οι Σπαρτιάτες όμως το οχύρωσαν και πάλι. Διατήρησε την ισχύ και την οικονομική σημασία του και τη ρωμαϊκή εποχή έγινε σημαντικό εξαγωγικό λιμάνι και μεγάλο εμπορικό και πολιτιστικό κέντρο του Κοινού των Ελευθερολακωνών, με χιλιάδες κατοίκους. Είχε αξιόλογη βιοτεχνία κυρίως περιζήτητων πορφυρών υφασμάτων και ορυχεία ερυθρού μαρμάρου.

Βασικός οικισμός της βορειοανατολικής Μάνης , με το όνομα Μαραθονήσι στην Τουρκοκρατία περιήλθε τον 18ο αιώνα στην οικογένεια Γρηγοράκη. Ο Τζαναμπέτης Γρηγοράκης ήταν ο σπουδαιότερος μπέης της Μάνης .

Κυβέρνησε 16 χρόνια , οδηγώντας την περιοχή σε μεγάλη ακμή. Υπό τη διοίκησή του η Μάνη γνώρισε στρατιωτικές και

οικονομικές επιτυχίες , προετοιμάστηκε ο Απελευθερωτικός Αγώνας αλλά αναγεννήθηκε το Γύθειο, που μετά το 1821 πήρε πάλι το όνομα του.

3.5.4.2.2. Διακοπές στο Γύθειο.

Θαυμάσιος τόπος διακοπών το Γύθειο αλλά και κέντρο μιας άριστα οργανωμένης τουριστικά περιοχής , που απλώνεται από τη μια και την άλλη πλευρά του. Εξαιρετική η υποδομή για όλες τις υπηρεσίες , που χρειάζεται ο σύγχρονος τουρίστας και άπειρες οι δυνατότητες στις απέραντες παραλίες για θαλάσσια αναψυχή, που δεν αντιστρατεύεται το περιβάλλον- απόδειξη ότι οι χελώνες καρέτα- καρέτα έρχονται πάντα στην παραλία του να γεννήσουν.

Στο Γύθειο καταλήγει η εθνική οδός από τη Σπάρτη και ο παραλιακός δρόμος από τη Σκάλα. Από εδώ συνεχίζει ο δρόμος για την Αρεόπολη και η γνωριμία με τη Μάνη. Στο λιμάνι του πάνει το φέριμποτ από τον Πειραιά, που συνδέει τη Νότια Πελοπόννησο με τα Κύθηρα και το Καστέλι Κρήτης, και το τοπικό φέριμποτ από τη Νεάπολη, την Ελαφόνησο και τα Κύθηρα , ενώ λειτουργεί σταθμός με νερό και καύσιμα για τα σκάφη αναψυχής και στο καρνάγιο γίνονται επισκευές.

Ο περίπατος στον παραλιακό δρόμο προσφέρει τη γεύση της θάλασσας και τη μαγευτική θέα προς τον ορίζοντα του Λακωνικού Κόλπου. Στο Λιμάνι όμως επιπλέον υπάρχει σειρά από ψαροταβέρνες και εστιατόρια, αλλά και ουζερί με χταποδάκι ψητό στα κάρβουνα και θαλασσινές ποικιλίες. Υπάρχουν ακόμη καφετέριες και καταστήματα για γρήγορο φαγητό αλλά το φρέσκο ψάρι και τα θαλασσινά έχουν χωρίς αμφιβολία την τιμητική τους. Δε λείπουν φυσικά, στο Γύθειο οι δυνατότητες για διασκέδαση, ενώ στην αγορά της πόλης και στα καταστήματα προς το εσωτερικό της μπορεί ο τουρίστας να καλύψει όλες τις ανάγκες του. Καταστήματα εξυπηρετούν και σε όλη την παραλιακή ζώνη από το Βαλτάκι μέχρι το Βαθύ.

Όλες τις δυνατότητες προσφέρει και η υποδομή στον τομέα της διαμονής. Στο Γύθειο , το Μαυροβούνι και το Βαθύ λειτουργούν μεγάλες ξενοδοχειακές μονάδες, ενώ προσφέρονται και διαμερίσματα και επαύλεις. Και στον Κάμπο του Μαυροβουνίου αλλά και στο Βαθύ και στον Αγερανό προσφέρουν τις υπηρεσίες τους καλά οργανωμένα

μεγάλα κάμπινγκ. Βρίσκεται, άλλωστε αναπτυγμένη η υποδομή αυτή σε μία από τις ωραιότερες παραλιακές περιοχές.

Μπορεί να απολαύσει κανείς τις χαρές της θάλασσας σχεδόν παντού κατά μήκος της ακτογραμμής του Γυθείου. Βόρεια προς το Βαλτάκι και νότια στο Βαθύ, τον Αγέρανο και πιο κάτω, στο θαυμάσιο όρμο του Σκουταριού, στο Σκουτάρι, τα Καλύβια και την Παγανέα. Μπορεί όμως να μην απομακρυνθεί από το Γύθειο. Δεν είναι μόνο η δημοτική παραλία στην πόλη. Κυρίως είναι οι καταπληκτικές παραλίες στο Μαυροβούνι και τη Σελινίτσα, με τις θαυμάσιες αμμουδιές, από τις ωραιότερες της Μεσογείου και τις εξαιρετικές δυνατότητες για σερφινγκ και άλλα θαλάσσια σπορ.

3.5.4.3. Μυστράς "Η Βυζαντινή Πολιτεία"

Μεγαλόπρεπη και εντυπωσιακή, μακρινή και ταυτόχρονα τόσο κοντινή. Ακίνητη στο χρόνο, η νεκρή πολιτεία απλώνεται στην πλαγιά του απότομου παράξενου υψώματος με το κάστρο στη κορυφή του.

Μόλις 5 χιλιόμετρα βορειοδυτικά από τη Σπάρτη ο χρόνος έχει σταματήσει, αλλά σε χρυσές σελίδες της ιστορίας.

Ο Μυστράς η "θεοφρούρητος χώρα του Μυζηθρά" η έδρα του Δεσποτάτου του Μορέως, το τελευταίο λίκνο της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας, εξακολουθεί να ζει στην ιστορική μνήμη και στη συνείδηση των ανθρώπων.

Με τις οχυρώσεις και τις εκκλησίες του με τα παλάτια τα αρχοντικά και τα σπίτια του, με τους δρόμους και τις κρήνες του, προκαλεί καθημερινά το θαυμασμό σε χιλιάδες επισκέπτες, αλλά και προσφέρει πολύτιμες γνώσεις για την εξέλιξη και τον πολιτισμό του Βυζαντίου. Δύο αιώνες στο προσκήνιο της ιστορίας, συνέθεσε μια ανεπανάληπτη διαδρομή δόξας, λαμπρότητας και προσφοράς - πολιτικής κοινωνικής και πολιτιστικής.

Η αφετηρία στα μέσα του 13ου αιώνα, όταν οι Φράγκοι είχαν κυριαρχήσει στην Πελοπόννησο. Το 1249 ο Βύλαρδουίνος Β' έχτισε απόρθητο κάστρο στην κορυφή υψώματος με το όνομα Μυστράς ή Μυζηθράς. Δέκα χρόνια αργότερα πιάστηκε αιχμάλωτος του αυτοκράτορα του Βυζαντίου Μιχαήλ Παλαιολόγου, εξαγόρασε την ελευθερία του, δίνοντας τα κάστρα του Μυστρά της Μονεμβασίας και της Μάνης. Ο Μυστράς πρόσφερε ασφάλεια, με αποτέλεσμα οι κάτοικοι της γειτονικής

Λακεδαιμονίας, όπως λεγόταν τότε η Σπάρτη, να χτίσουν τα σπίτια τους στην πλαγιά γύρω από το κάστρο.

Ο συνοικισμός η Χώρα, προστατεύτηκε με τείχος, αλλά τα νέα σπίτια χτίστηκαν απ' έξω. Άλλο τείχος προστάτευε τη νέα

συνοικία, την Κάτω Χώρα. Με τους στρατηγούς μόνιμους διοικητές από το 1308 και με την έδρα της Μητρόπολης να έχει μεταφερθεί από τη Λακεδαίμονα, ο Μυστράς έγινε στα μέσα του 13ου αιώνα πρωτεύουσα της Πελοποννήσου, η έδρα του Δεσποτάτου του Μορέως με ισόβιο Άρχοντα.

Πρώτος Δεσπότης το 1348 ο Μανουήλ δευτερότοκος γιος του Αυτοκράτορα Ιωάννη Καντακουζηνού και δεύτερος ο Ματθαίος το 1380. Τότε ήρθε η ώρα των Παλαιολόγων, με δεσπότη τον Θεόδωρο Α', γιο του αυτοκράτορα Ιωάννη Παλαιολόγου και διαδόχους του τον Θεόδωρο Β' το 1407 και τον Κωνσταντίνο Παλαιολόγο το 1443. Όλα αυτά τα χρόνια ο

Μυστράς γνώρισε μέρες δόξας παρά τους εξωτερικούς κινδύνους. Η κυριαρχία του απλώθηκε σχεδόν σε όλη την Πελοπόννησο και έγινε κέντρο της πολιτικής και πνευματικής ζωής, πεδίο για να αναγεννηθούν τα γράμματα και οι τέχνες. Εδώ ίδρυσε την περίφημη φιλοσοφική σχολή του ο Γεώργιος Γεμιστός ή Πλήθων.

Στις 6 Ιανουαρίου Ιανουαρίου 1449 στη Μητρόπολη του Μυστρά, τον Άγιο Δημήτριο, ο Κωνσταντίνος Παλαιολόγος στέφθηκε αυτοκράτορας και έφυγε για την Κωνσταντινούπολη, για το θάνατο και τη δόξα στην άλωση του 1453. Αλλά ο Μυστράς έπεσε άδοξα. Ο νέος δεσπότης Δημήτριος παρέδωσε χωρίς μάχη το άπαρτο κάστρο στον Μωάμεθ Β'. Κατά την τουρκοκρατία η πόλη παρέμενε ακμαία, με 42.000 κατοίκους. Μετά την αποτυχία της εξέγερσης του 1770 έμειναν 8.000. Φτωχός, αλλά θαρραλέος και ο Μυστράς πρόσφερε στον Αγώνα του 1821, αλλά το 1825 οι

Αιγύπτιοι του Ιμπραήμ έκαψαν την κάτω Χώρα.

Οι κάτοικοι άρχισαν να φεύγουν. Άλλοι εγκαταστάθηκαν χαμηλότερα στο Νέο Μυστρά. Κι άλλοι επέστρεψαν στις όχθες του Ευρώτα για να δημιουργήσουν τη νέα Σπάρτη. Στη Βυζαντινή Πολιτεία η εγκατάλειψη έδωσε τη θέση της στη φθορά του χρόνου.

Το βυζαντινό μουσείο του Μυστρά στεγάζεται στη μητρόπολη, τον Άγιο Δημήτριο. Στα εκθέματά του περιλαμβάνονται τοιχογραφίες, εικόνες, επιγραφές και γλυπτά από τον αρχαιολογικό χώρο της νεκρής πολιτείας.

3.5.4.4. Η Αγέρωχη Μάνη.

Γη από πέτρα και από ήλιο, λιτή, αλλά απέραντα γοητευτική, σκληρά ορεινά τοπία πάνω από όρμους που μάχονται νικηφόρα τους ανέμους, μικροί οικισμοί με πύργους αξεπέραστης λαϊκής αρχιτεκτονικής, αμέτρητες βυζαντινές εκκλησιές, σπήλαια λίκνα της ύπαρξης και του πολιτισμού. Και άνθρωποι σκληροτράχηλοι και ολιγαρκείς, με βαθιές ρίζες σε ήθη και έθιμα, φιλότιμοι και φιλόξενοι. Η Μάνη.

Αγέρωχη και ανυπότακτη, ιστορική και παραδοσιακή, μοναδική σε κάθε βήμα του τυχερού επισκέπτη, που αναρωτιέται πώς τα

καταφέρνουν και βρίσκουν χώμα στο άνυδρο έδαφος οι φραγκοσυκιές και τα μικρά λιόδεντρα, που δίνουν, όμως, περίφημο λάδι.

Κατεβαίνει από τον Ταΰγετο, δυτικά στις ακτές του Μεσσηνιακού κόλπου, ανατολικά στο μυχό του Λακωνικού κόλπου και νότια στη μεγάλη χερσόνησο, το δυτικό πόδι της Λακωνίας.

Ο Ταΰγετος, που γλυκαίνει στον αυχένα μεταξύ του Γυθείου και της Αρεόπολης, ορθώνεται πάλι με το όνομα Σαγιάς ως τη νότια αιχμή της χερσονήσου, στο ακρωτήριο Ταίναρο, και δημιουργεί τη Νότια Μάνη, χωρίζοντάς την ταυτόχρονα σε ανατολική και δυτική. Στην ανατολική, νότια από το Γύθειο, οι πλαγιές του πέφτουν απότομα στο Λακωνικό κόλπο. Στη δυτική, νότια από την Αρεόπολη, τη Μέσα Μάνη, σχηματίζει το ίσιωμα, χαμηλή εξέδρα με ασβεστολιθική σύνθεση, που αποχετεύει το νερό στο Μεσσηνιακό κόλπο κυρίως υπογείως μέσω καρστικών σχηματισμών και φτάνει ξερή και άγονη απότομα στη θάλασσα. Διαβρωμένη μ' αυτόν τον τρόπο η δυτική ακτή είναι γεμάτη σπήλαια. Ανάμεσά τους, τα περίφημα σπήλαια του Δυρού - η Βλιχάδα, το Καταφύγι και η Αλεπότρυπα.

Στην Αλεπότρυπα, αλλά και σε μερικά ακόμη παραλιακά σπήλαια, βρέθηκαν ίχνη, που σηματοδοτούν την ανθρώπινη παρουσία στην περιοχή από την Παλαιολιθική εποχή. Στην Αλεπότρυπα η αρχαιολογική έρευνα έφερε στο φως εξαιρετικά ευρήματα από τη Νεολιθική περίοδο (4500 - 2700 πχ). Και σε διάφορα σημεία εντοπίστηκαν οικισμοί από την πρωτοελλαδική, μεσοελλαδική και υστεροελλαδική - μυκηναϊκή περίοδο, που δείχνουν ότι η εξέλιξη συνεχίστηκε αδιάσπαστη. Πόλεις της περιοχής αναφέρει ο Όμηρος - Μέσση, Οίτυλο και άλλες. Με την επικράτηση των Δωριέων η

ιστορία της ακολούθησε την πορεία της Σπάρτης. Και με την παρακμή της ηγετίδας - πόλης η εξέλιξή της συνδέθηκε με την αυτονομία και την ανάπτυξη των παραλιακών πόλεων της Λακωνικής, που δημιούργησαν στα Ρωμαϊκά χρόνια το Κοινόν των Ελευθερολακώνων.

Κατά τους πρώτους αιώνες της Βυζαντινής εποχής ενισχύθηκε σταδιακά η άμυνα. Τον 9ο αιώνα ένα τμήμα στο νότο αποτελούσε χωριστή διοίκηση με επίκεντρο το κάστρο της Μάνης. Αρχικά το όνομα αφορούσε περιορισμένη έκταση και η πρώτη αναφορά του έγινε από τον Λέοντα ΣΤ' τον Σοφό (886 - 912) για την έδρα του επισκόπου της Μάνης. Από τότε, με την αναδιοργάνωση των Βυζαντινών επαρχιών, όλη η χερσόνησος πέρασε στο θέμα της Πελοποννήσου με το όνομα Μαΐνη ή Μάνη, που κατά την πιθανότερη εκδοχή προέρχεται από το επίθετο "μανός", που σημαίνει "αραιός" - "μανή χώρα": αραιή γη, άρα άνυδρη, ξερή και άδεντρη.

Κατά τη Φραγκοκρατία η Μάνη βρέθηκε για λίγο (1249 - 1462) στα χέρια των Φράγκων, που την έκαναν μια από τις δώδεκα βαρωνίες του Πριγκιπάτου του Μωριά και έχτισαν τα κάστρα του Πασσαβά, της Γιστέρνας (Μπωφόρ) και της Μεγάλης Μαΐνης, που παραδόθηκε μαζί με το Μυστρά και τη Μονεμβασιά στο Μιχαήλ Παλαιολόγο από τον Γουλιέλμο Βιλεαρδουίνο μετά την ήττα του στην Πελαγονία. Τους επόμενους δυο αιώνες η Μάνη ανήκε στο δεσποτάτο του Μορέως, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι έπαψε να είναι ατίθαση. Το 1415 οι Παλαιολόγοι έστειλαν το στρατό τους να γκρεμίσει τις μεσαιωνικές οχυρώσεις της.

Το 1460 έπεσε και ο Μυστράς στα χέρια των Τούρκων. Οι Μανιάτες αντιστάθηκαν, όμως, αποτελεσματικά. Η Μάνη δεν υποτάχθηκε, αποκτώντας ειδικά προνόμια - εσωτερική αυτονομία με άδεια οπλοφορίας και καταβολή ετήσιου φόρου. Η Μάνη όχι μόνο δεν έχασε τους κατοίκους της, αλλά άρχισε να δέχεται όλο και περισσότερους φυγάδες από άλλες περιοχές. Η αύξηση του πληθυσμού δημιούργησε την ανάγκη για ζωτικό χώρο και έφερε συγκρούσεις.

Η πολεμική ετοιμότητα έγινε τρόπος ζωής και οι ένοπλες ομάδες με συγγένεια αίματος, με τις οχυρωμένες εγκαταστάσεις τους γύρω από την πατρογονική εστία,

επικράτησαν ως ένα ιδιόρρυθμο σύστημα κοινωνικής και οικονομικής οργάνωσης. Παράλληλα, η στρατηγική της θέση έκανε τη χερσόνησο να βρίσκεται στο επίκεντρο των διεθνών συμφερόντων της εποχής, οι δυνάμεις της δύσης αναζητούσαν μισθοφόρους στους ετοιμοπόλεμους Μανιάτες και τα πειρατικά πλοία όργωναν τις θάλασσες.

Τον 17ο αιώνα η Μάνη έζησε ανάλογα με την έκβαση κάθε φορά των ενετοτουρκικών πολέμων. Το 18ο αιώνα οι Τούρκοι, μετά την επικράτησή τους το 1715, υποδαύλισαν τις αντιθέσεις. Στα μέσα του αιώνα, πάντως, η βόρεια Μάνη με επικεφαλής τους καπετάνιους της συμμετείχε στην κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη, που σημειωνόταν στον ευρύτερο πελοποννησιακό, αλλά και Ελληνικό χώρο, ενώ στη νότια Μάνη, με το άγονο έδαφος, η ανάγκη για ζωτικό χώρο ενέτεινε τις συγκρούσεις.

Το 1776, μετά τα ορλωφικά του 1770, οι Τούρκοι έδωσαν ημιαυτονομία στην περιοχή, διορίζοντας "μανιαταμπέη" από τους ισχυρούς καπετάνιους. Οκτώ μπάηδες κυβέρνησαν τη Μάνη ως το 1821. Μεγάλη ήταν η ακμή της υπό τον Τζαναμπέτη Γρηγοράκη(1782-1797).

Εξοντώθηκε η Τουρκική φρουρά του Πασσαβά, επεκτάθηκε η βορειοανατολική Μάνη, κατασκευάστηκαν οχυρώσεις, αναγεννήθηκε το Γύθειο, αναπτύχθηκε το εμπόριο και άρχισε η προετοιμασία για τον Απελευθερωτικό Αγώνα της Ελλάδας.

Στις ηγετικές θέσεις του αγώνα βρέθηκε ο τελευταίος, από το 1815, Μπέης της Μάνης, ο Πετρόμπεης Μαυρομιχάλης, που κήρυξε την Επανάσταση στην Αρεόπολη στις 17 Μαρτίου 1821. Παλικάρια και εμπειροπόλεμοι οι Μανιάτες προσέφεραν τα μέγιστα στον Αγώνα, αλλά μετά την ανεξαρτησία δύσκολα αφομοιώθηκαν στο νεοελληνικό κράτος.

Στα χρόνια του Όθωνα αντιστάθηκαν στους Βαυαρούς. Σταδιακά, παρά τις κατά καιρούς ταραχές, επικράτησε μετά το 1870 η ειρήνη.

Η τοπική αυτονομία μειώθηκε, η οικονομική ζωή άλλαξε, η μετανάστευση άρχισε να ερημώνει τον τόπο. Όπου και αν πήγαν εκείνοι που έφυγαν, κράτησαν, όπως και αυτοί που έμειναν, συνήθειες και παραδόσεις. Αυτές που συντροφεύουν το σημερινό επισκέπτη της Μάνης στους πύργους και τα πυργόσπιτά της, στις εκκλησιές και τα κάστρα της, στους παραθαλάσσιους οικισμούς στο βάθος των όρμων και στα εγκαταλελειμμένα οικιστικά συγκροτήματα στα ορεινά του εσωτερικού. Στη γη από πέτρα και ήλιο, αλλά απέραντα γοητευτική.

3.5.4.5. ΠΕΛΛΑΝΑ

Η σημερινή Πελλάνα είναι κτισμένη σε λόφο που σχηματίζουν οι προεκτάσεις της οροσειράς του Ταϋγέτου και έχει εύφορο κάμπο με πολλά νερά. Παλιότερα ονομαζόταν Γεωργιτσιάνικα Καλύβια και από το 1912 Καλύβια. Το 1932 μετονομάστηκε σε Πελλάνα.

Η περιοχή κατοικήθηκε και διαδραμάτισε σημαντικό ιστορικό ρόλο ήδη από τη Μυκηναϊκή εποχή καθώς η πορεία και ανάπτυξη της αρχαίας Πελλάνας συμβαδίζει με της Σπάρτης. Στην περιοχή συνεχώς αποκαλύπτονται πλήθος αρχαιολογικών ευρημάτων, όστρακα, νομίσματα, αρχιτεκτονικά μέλη κ.λ.π.

Στην αρχαιότητα η στρατηγική θέση της περιοχής είχε ως αποτέλεσμα την οχύρωσή της από τους Σπαρτιάτες και χρησιμοποιήθηκε, τον 4ο αιώνα, ως ορμητήριο από τον Αγησίλαο εναντίον του Επαμεινώνδα. Ο Ξενοφών και ο Πλούταρχος την ονομάζουν "Πελλήνη" και αναφέρεται στα "Λακωνικά" του Πανυσανία. Η αρχαία πόλη βρισκόταν ανατολικά του σημερινού χωριού, όπου διακρίνονται λείψανα τείχους των Ελληνιστικών χρόνων και της Φραγκοκρατίας.

3.5.4.5.1. Ο Πύργος των Γκουζιουλαίων.

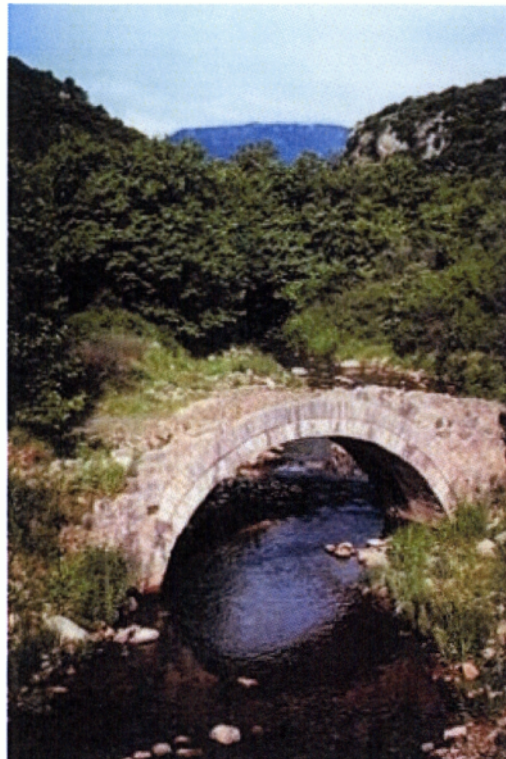
Οχυρός πύργος, 200 περίπου χρόνων, με πολεμότρυνες ικανού οπτικού πεδίου. Στη γύρω περιοχή ο επισκέπτης μπορεί να δει: Τους μεγαλοπρεπείς βασιλικούς Μυκηναϊκούς τάφους. Σε απόσταση 1 χλμ. βόρεια του χωριού, στη θέση "Πελεκητή" βρίσκεται το Μυκηναϊκό νεκροταφείο με τους λαξευτούς θολωτούς τάφους. Ένας από αυτούς είναι από τους μεγαλύτερους στον Ελλαδικό χώρο. Τελευταία προστατεύθηκε με ειδικό στέγαστρο από την Αρχαιολογική Υπηρεσία.

Την ακρόπολη της αρχαίας Πελλάνας. Βορειοανατολικά του σημερινού χωριού, από την πηγή "Άσπρη βρύση" μέχρι το "Παλαιόκαστρο" σώζονται ίχνη οικισμού των πρωτοελλαδικών χρόνων (2500 πχ περίπου) καθώς και η ακρόπολη της αρχαίας Πελλάνας, στην κορυφή του του λόφου. Εκεί αποκαλύφθηκε τύμβος, ο οποίος ανήκει σε ομάδα τύμβων της πρωτοελλαδικής περιόδου που περιβάλλεται από λίθινη κρηπίδα.

Στη νότια πλαγιά του λόφου αποκαλύφθηκε τμήμα οικισμού των μυκηναϊκών και ελληνιστικών χρόνων. Εδώ η αρχαιολογική σκαπάνη αναζητεί την Ομηρική Λακεδαίμονα, στην οποία είχαν τα ανάκτορά τους ο Μενέλαος και η Ωραία Ελένη.

Πολλά και σημαντικά ευρήματα έχουν έλθει στο φως, όπως ταινίες από χρυσά

φύλλα, χρυσά ελάσματα, κοσμήματα, φυλαχτά, αλάβαστρα, αμφορείς ανακτορικού ρυθμού, κεραμικά που καλύπτουν ολόκληρη τη μυκηναϊκή περίοδο (16ος-αρχές 12ου αιώνα π.χ.),σπάνιος θησαυρός χάλκινων νομισμάτων κα.

Έχουμε εδώ με βεβαιότητα μια εξακολουθητική χρήση του σημαντικού νεκροταφείου της Πελλάνας, από το 1500-1200 π.χ., δηλαδή καθ' όλη τη διάρκεια ακμής του Μυκηναϊκού πολιτισμού. Συμπεραίνει κανείς ότι η Πελλάνα υπήρξε ένα ακμαίο Μυκηναϊκό κέντρο με συνεχή κατοίκηση, που αυτό έχει άμεσες επιπτώσεις στην ανασύνθεση της ιστορικής εικόνας της υστερομυκηναϊκής Λακωνίας, της εποχής των ομηρικών επών και του τρωικού πολέμου, της εποχής του Τυνδάρεω, του Μενελάου και της Ελένης.

Το ιερό του Ασκληπιού. Νοτιοανατολικά του χωριού και σε απόσταση λίγων μέτρων από την "Πελλανίδα πηγή" ήταν το ιερό του Ασκληπιού, που αναφέρει και ο Πανσανίας. Σώζονται μόνο κίονες κλασικής και ρωμαϊκής εποχής. Το Ναό της Ζωοδόχου Πηγής. Ξωκκλήσι έξω από το χωριό. Περιβόλια μέσα

σε σπηλιά.

3.5.4.6. Ο Βράχος της Μονεμβασιάς.

Μοναδική, αξεπέραστη στο διάβα του χρόνου, ανεπανάληπτη εικόνα στη γοητευτική σύνθεση της ανατολικής ακτής της Λακωνίας με το θαλασσινό στοιχείο του Μυρτώου Πελάγους η Μονεμβασιά, η μεσαιωνική, βυζαντινή και ενετική καστροπολιτεία, σκαρφαλωμένη στον αποκομμένο βράχο της προσφέρει απλόχερα την ομορφιά της

στους χιλιάδες κάθε χρόνο επισκέπτες της. Από όποια πλευρά κι αν την προσεγγίσει κανείς.

Είτε από τη στεριά, ακολουθώντας προς τα νοτιοανατολικά την εθνική οδό Σπάρτης - Μολάων, είτε από τη θάλασσα με το πλοίο της γραμμής Πειραιά - Νότιας Πελοποννήσου - Κυθήρων - Καστελίου Κρήτης ή με ιπτάμενο δελφίνι, ή βέβαια με σκάφος αναψυχής, αφού το λιμάνι της είναι από τα ασφαλέστερα καταφύγια.

Από τότε για χίλια και περισσότερα χρόνια η Μονεμβασιά γνώρισε μέρες ακμής και δόξας, αλλά και πολιορκίες και κατοχές. Λίγες είναι οι πληροφορίες για τους πρώτους αιώνες της ζωής της. Η γεωγραφική της θέση πάντως την έκανε σημαντικό σταθμό στα ταξίδια της εποχής. Στα μέσα του 12ου αιώνα όμως η ιστορία έχει

καταγράψει τη γενναία αντίστασή της σε επίθεση των Νορμανδών. Έναν αιώνα μετά η γενναιότητα των κατοίκων της και η φυσική οχυρωματική θέση του Κάστρου της σταμάτησαν τις προσπάθειες του Γουλιέλμου Βιλεαρδουίνου να την κατακτήσει. Η πόλη έπεσε το 1249 λόγω της πείνας ύστερα από ασφυκτική πολιορκία τριών ετών.

Δέκα χρόνια μετά ο Γουλιέλμος αιχμαλωτίστηκε από τον Μιχαήλ Παλαιολόγο. Και σε αντάλλαγμα της ελευθερίας του έδωσε στον αυτοκράτορα το κάστρο της Μονεμβασιάς μαζί με τα κάστρα του Μυστρά και της Μάνης.

Η Μονεμβασιά απέχει 95 χιλιόμετρα από τη Σπάρτη. Ο βράχος ύψους 300 μέτρων, στον οποίο είναι χτισμένη, συνδέεται με χαμηλή γέφυρα με την ακτή. Γέφυρα είναι και το άλλο όνομα της Νέας Μονεμβασιάς της νέας Πόλης, που απλώνεται απέναντι από την καστροπολιτεία σύγχρονη και ολοζώντανη όλες τις εποχές του χρόνου, προσφέροντας κάθε είδους τουριστικές υπηρεσίες δίπλα στη θάλασσα.

Βυζαντινή και πάλι η Μονεμβασιά έγινε ναυτική και στρατιωτική βάση και άρχισε να αναπτύσσεται οικονομικά γνωρίζοντας ταυτόχρονα μεγάλη πνευματική άνθηση. Έγινε όμως και διαρκής στόχος των πειρατών. Έχει μείνει στην ιστορία η τρομερή επίθεση που δέχτηκε από τους Καταλανούς το 1292. Αλλά η απόκρουση των πειρατικών επιδρομών έκανε

και τους ίδιους τους κατοίκους της Μονεμβασιάς σπουδαίους στον πόλεμο στη θάλασσα.

Η στενή λωρίδα που ένωνε πάντα την ακτή με τον βράχο, έδωσε και το όνομα στη Μονεμβασιά. Ήταν το μοναδικό πέρασμα, η μοναδική είσοδος. Η μόνη έμβασις όπως είπαν οι πρώτοι Λάκωνες που ήρθαν εδώ προς το τέλος του 6ου αιώνα μ.Χ να βρουν καταφύγιο από τους επιδρομείς της εποχής.

Σε παλιό κείμενο "περί κτίσεως της Μονεμβασιάς" αναφέρεται ότι Λάκωνες "δύσβατων τόπον παρά τον της θαλάσσης αιγιαλών ευρόντες και πόλιν οχυράν οικοδομήσαντες και Μονεμβασίαν ταύτην ονομάσαντες δια το μίαν έχειν την εν αυτώ εισπορευόμενην την είσοδον. Εν αυτή τη πόλει κατωκήσαν μετά

του ιδίου αυτών επισκόπου".

Το 1419 πέρασε για πρώτη φορά, αλλά για μικρό χρονικό διάστημα στα χέρια των Ενετών, μετά πάλι στους Βυζαντινούς και όταν το 1460 παραδόθηκε και ο Μυστράς στους Τούρκους η Μονεμβασιά έμεινε η μόνη ελεύθερη ελληνική πόλη. Ήταν για λίγο υπό την προστασία του Πάπα, ο οποίος το 1464 την παρέδωσε στους Ενετούς. Από τότε βρέθηκε στο επίκεντρο των μακροχρόνιων ενετοτουρκικών πολέμων. Οι Ενετοί την ονόμασαν Νεάπολη της Μαλβαζίας από το όνομα του εκλεκτού μυρωδάτου κρασιού Μαλβαζία, που μεταφερόταν στη Δύση μέσω της Μονεμβασιάς. Το 1540 την κατέλαβαν οι Τούρκοι ύστερα από τριετή πολιορκία και την ονόμασαν Μενεξεδένιο Κάστρο.

Το 1690 ήρθαν πάλι οι Ενετοί που το 1715 την πούλησαν στους αντιπάλους τους. Λίγο αργότερα μετά την αποτυχημένη εξέγερση του 1770, άρχισε σιγά σιγά η παρακμή. Η πόλη απελευθερώθηκε από τους Έλληνες στις 23 Ιουλίου του 1821.

3.5.4.7. Γεράκι Λακωνίας.

Το Γεράκι, κωμόπολη της Λακωνίας, βρίσκεται 39 χιλιόμετρα νοτιοανατολικά της Σπάρτης με συντεταγμένες: N36 59.663 E22 42.226 και σε υψόμετρο 300 μέτρων από την θάλασσα και είναι ίσως από τις ελάχιστες περιοχές της Ελλάδος, που παρουσιάζουν ιστορικό βίο σχεδόν 2.500 χρόνων, χωρίς διακοπή. Σήμερα ο Δήμος Γερονθρώων με έδρα το Γεράκι, περιλαμβάνει επίσης και τα χωριά Αλεποχώρι, Καλλιθέα, Καρίτσα καθώς και τον οικισμό Βελωτά. Σύμφωνα με την απογραφή του 2001, ο συνολικός πληθυσμός του Δήμου είναι 1.961 κάτοικοι.

Ο επισκέπτης μπορεί να σεργιανίσει στα στενά δρομάκια του με τα πέτρινα αρχοντικά και τις θολωτές αυλόπορτες, να ξεκουραστεί στην πλακόστρωτη πλατεία με τα παραδοσιακά καφενεία και τις ταβέρνες, να αγναντέψει ολόκληρη τη Λακωνία (θέαμα μοναδικό), να καμαρώσει το ψηλό ανάστημα του Ταΰγétου και το Λακωνικό κόλπο. Μπορεί να επισκεφθεί την ακρόπολη, να ανηφορίσει στο μεσαιωνικό κάστρο και να αφουγκραστεί τους θρύλους και τις παραδόσεις μέσα από τα ευρήματα και τα χαλάσματα. Μπορεί να σπουδάσει την αρχιτεκτονική των 30 βυζαντινών ναών του (12ου-15ου αιώνα) και μέσα από τις σπάνιες τοιχογραφίες να αγγίξει τη σφαίρα της θρησκευτικής ανάτασης της εποχής εκείνης.

Ο επισκέπτης μπορεί ακόμα σε 20 λεπτά να φτάσει σε υψόμετρο 1.200 μ. (στον Κοσμά) και σε 30 λεπτά στα λιμανάκια του Λακωνικού κόλπου.

Οι αρχαιολογικές ανασκαφές, έχουν φέρει στο φως αρκετά αντικείμενα της

προϊστορικής εποχής. Επίσης αγγεία της Μυκηναϊκής και γλυπτά της Δωρικής περιόδου, μερικά από τα οποία είναι εκτεθειμένα στο Μουσείο της Σπάρτης. Τέλος, διατηρούνται ακόμη λείψανα υδραγωγείου και βαλανείου της Ρωμαϊκής εποχής, τέσσερις Ναοί από την πρώτη βυζαντινή περίοδο, το μέχρι σήμερα σωζόμενο Κάστρο από τη Φραγκοκρατία, τουλάχιστον 20 ναοί από τη δεύτερη βυζαντινή περίοδο και 6 ναοί – μεταξύ των οποίων και ο σημερινός καθεδρικός της κωμοπόλεως – από την εποχή της Τουρκοκρατίας.

Οι Γερακίτες, δραστήριοι και δημιουργικοί γόνοι πανάρχαιας κληρονομιάς είναι από τους πρώτους έλληνες που μετανάστευσαν στην Αμερική σε μεγαλύτερο, συγκριτικά με άλλες περιοχές βαθμό, πριν το 1880 και ίδρυσαν τους πρώτους πυρήνες της διασποράς, οι οποίοι αργότερα σχημάτισαν τις ανθούσες σήμερα εκεί ελληνικές παροικίες.

Σήμερα το Γεράκι, χάρις στην εργατικότητα και φιλοπονία των κατοίκων του, είναι από τις πλέον ανθηρές οικονομικά και φιλοπρόοδες κοινότητες της Λακωνίας. Η κυριότερη ενασχόληση των κατοίκων του Δήμου είναι η καλλιέργεια της ελιάς με ετήσια παραγωγή βρώσιμης ελιάς και ελαιολάδου 1.100 και 1.500 τόνων αντιστοίχως.

Ο Αγροτικός Συνεταιρισμός Γερακίου, εκτός από το εργοστάσιο παραγωγής ελαιολάδου, διαθέτει και μονάδα τυποποίησης της βρώσιμης ελιάς τύπου "Καλαμών". Με την κτηνοτροφία, η οποία αριθμεί περίπου 25.000 αιγοπρόβατα ασχολούνται αρκετές οικογένειες του Δήμου, ιδιαίτερος στα μικρότερα χωριά.

3.5.5. ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΑ - ΕΚΚΛΗΣΙΕΣ

3.5.5.1. Ιερά Μονή Αγίων Αναργύρων.

Η Μονή των Αγίων Αναργύρων είναι χτισμένη αρχαιοθέν εντός της περιοχής των Βεροίων, γι αυτό και ή ονομασία της συναντάται ανάμεσα στα τοπωνύμια της νοτιοανατολικής περιοχής του οικισμού: Ποδήμα-Κάρτσια-Πλατανίτσα-Μοναστήρι-Σταματήρα κ.λπ.

Με την ιστορία της Μονής έχουν ασχοληθεί κατά το παρελθόν διάφοροι μελετητές και ιστορικοί, εκ των οποίων οι κυριότεροι —κατά χρονολογική σειρά ενασχόλησης και συγγραφής τους- είναι: Ε.Ι. Δράκος, Ίσιλαος Γ. Σγουρίτσας, Μελέτιος Γαλανόπουλος, Φαίδων Ι. Κουκούλες και Τάσος Αθ. Γριτσόπουλος.

Εκείνος όμως πού πραγματοποίησε μια ολική εξέταση (τοπογραφική, ιστορική, αισθητική) της Μονής είναι ο διακεκριμένος φιλόλογος και συγγραφέας Σαράντος Καργάκος. Το βιβλίο του, με τίτλο "Η Ιερά Μονή "Αγίων Ανάργυρων «Σταματήρας» του Πάρνωνος (με πρόλογο του Μητροπολίτη Μονεμβασίας και Σπάρτης κ. Ευσταθίου), εκδόθηκε από την ενδιαφερόμενη Μονή το έτος 1993.

Με τη μέθοδο και τρόπο προσιτό και κατανοητό για το ευρύ κοινό σελίδες του βιβλίου, το ιστορικό της Μονής των Αγίων και Ιαματικών "Αναργύρων Κοσμά και Δαμιανού. Ο συγγραφέας του περιγράφει ακόμα το Καθολικό και την αγιογράφιση του, τα διάφορα και τις δώδεκα φορητές εικόνες του Φώτη Κόντογλου.' Ο Φώτης Κόντογλου (1895-1965), Μικρασιάτης την καταγωγή, θεωρείται ο ποιο αντιπροσωπευτικός Έλληνας αγιογράφος πού ξαναζωντάνεψε τη βυζαντινή αγιογραφική τέχνη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ

4.1. ΟΡΙΣΜΟΣ.

Ως Σύστημα Πληροφοριών (Information System) μπορεί να οριστεί μια «αλυσίδα λειτουργιών συλλογής, αποθήκευσης, και ανάλυσης δεδομένων» (Calkins και Tomlinson, 1977). Κατ' επέκταση, ως Γεωγραφικό Σύστημα Πληροφοριών (ΓΣΠ) μπορεί να οριστεί συνοπτικά ένα σύνολο εργαλείων συλλογής, αποθήκευσης, ανάκτησης, ανάλυσης και εμφάνισης χωρικών δεδομένων.

Σύμφωνα με το Γιάννη Ν. Κωστάρα (MSc in Telecommunications & Information Systems, MA in Management Studies), ο όρος Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών αναφέρεται σε κάθε σύστημα υπολογιστή, που έχει τη δυνατότητα να χειρίζεται γεωγραφικά δεδομένα. Δεν περιλαμβάνει μόνο λογισμικό και υλικό αλλά και ειδικές συσκευές για εισαγωγή και δημιουργία χαρτών, καθώς και τα συστήματα επικοινωνιών που απαιτούνται για να συνδέσουν τα διάφορα συστατικά από τα οποία αποτελούνται.

Σε σύγκριση με τους απλούς χάρτες που ξέρουμε και χρησιμοποιούμε όλοι, ένα σύστημα GIS έχει το σημαντικότερο πλεονέκτημα ότι η αποθήκευση των δεδομένων γίνεται χωριστά από την αναπαράστασή τους, κάτι που έχει ως αποτέλεσμα τα ίδια δεδομένα να μπορούν να αναπαρασταθούν με διαφορετικούς τρόπους. Π.χ. μπορούμε να μεγεθύνουμε τον (ψηφιακό πλέον) χάρτη, να εμφανίσουμε συγκεκριμένες μόνο περιοχές, να κάνουμε υπολογισμούς αποστάσεων μεταξύ τοποθεσιών, να δημιουργήσουμε πίνακες που να δείχνουν τα διάφορα χαρακτηριστικά του χάρτη, να υπερθέσουμε επιπλέον πληροφορία πάνω στο χάρτη, ακόμα και να αναζητήσουμε ποιές είναι οι καλύτερες τοποθεσίες για να ιδρύσουμε τα επόμενα υποκαταστήματα της επιχείρησής μας.

Φυσικά, επιπλέον όλων αυτών, ένα σύστημα GIS έχει όλα τα πλεονεκτήματα από τη χρήση των υπολογιστών, όπως διαχείριση μεγάλων ποσοτήτων δεδομένων εύκολα και γρήγορα κ.λπ. Σήμερα, πλέον, με τις τεράστιες δυνατότητες που παρέχουν οι σύγχρονοι, εξελιγμένοι υπολογιστές, η χαρτογράφηση περνά σε μια νέα εποχή. Τα υπολογιστικά δίκτυα, οι εξομοιωτές, ακόμη και η εικονική πραγματικότητα αποτελούν τη τελευταία «μόδα» στην εξέλιξη των γεωγραφικών συστημάτων πληροφοριών, τα εμπλουτίζουν και τα βελτιώνουν σημαντικά.

4.2. ΠΩΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΕΙ ΕΝΑ GIS.

Όλα τα δεδομένα σε ένα ΓΣΠ είναι «γεωκαταχωρισμένα», βρίσκονται δηλαδή άμεσα συνδεδεμένα με μια συγκεκριμένη γεωγραφική τοποθεσία της επιφάνειας της Γης μέσω ενός συστήματος συντεταγμένων. Ένα από τα πιο συνηθισμένα συστήματα γεωγραφικών συντεταγμένων είναι αυτό του γεωγραφικού μήκους και γεωγραφικού πλάτους. Σ' αυτό το σύστημα συντεταγμένων, κάθε τοποθεσία προσδιορίζεται σχετικά με τον Ισημερινό και τη γραμμή μηδενικού γεωγραφικού

μήκους που περνά από το φημισμένο αστεροσκοπείο Γκρίνουιτς, στο Λονδίνο.

Υπάρχουν, όμως, και πολλά άλλα γεωγραφικά συστήματα συντεταγμένων, συνεπώς κάθε GIS σύστημα θα πρέπει να είναι σε θέση να μετατρέπει τις συντεταγμένες από το ένα σύστημα στο άλλο. Η χωρική πληροφορία αναπαρίσταται με δυο τρόπους: ως διανυσματικά δεδομένα με τη μορφή σημείων, γραμμών και πολυγώνων, ή ως δικτυωτά (raster) δεδομένα, οργανωμένα συστηματικά σε κελιά (όπως π.χ. μια ψηφιακή εικόνα).

Απ' όλα όσα αναφέραμε μέχρι τώρα, είναι προφανές ότι βασικό χαρακτηριστικό γνώρισμα ενός ΓΣΠ είναι ότι χρησιμοποιεί τη γεωγραφία (το χώρο) ως κοινό στοιχείο μεταξύ των διαφόρων ομάδων δεδομένων, συνδυάζοντας ισότιμα τη γεωγραφική (χαρτογραφική) και την αναλυτική (στατιστική) πληροφορία.

Ένα ΓΣΠ μπορεί να είναι αναλογικό ή ψηφιακό. Τα δεδομένα ενός αναλογικού ΓΣΠ επεξεργάζονται με το χέρι, χρησιμοποιώντας γνωστές μεθόδους, όπως επίθεση χαρτών, σχεδιασμένων σε ριζόχαρτο, κ.ά. Αντίθετα, το ψηφιακό ΓΣΠ βασίζεται στην επεξεργασία μέσω υπολογιστή.

Είναι σημαντικό να τονιστεί πως τα διάφορα συστήματα σχεδίασης (Αυτόματη Χαρτογράφηση (Automated Mapping), Χαρτογράφηση με τη Βοήθεια Υπολογιστή (Computer Assisted Mapping), Σχεδίαση με τη Βοήθεια Υπολογιστή (Computer Aided Design)) μπορούν να χρησιμοποιηθούν είτε για τη σχεδίαση ενός χάρτη είτε ως υπόβαθρο ενός πληροφοριακού συστήματος, αλλά σε καμία περίπτωση δεν αποτελούν τα ίδια ένα GIS.

4.2.1. Οι 5 Βασικές Συνιστώσες Ενός ΓΣΠ είναι:

- Αναγνώριση και συλλογή των απαραίτητων δεδομένων για τη συγκεκριμένη εφαρμογή (Data Acquisition)
- Προεπεξεργασία, δηλ. προετοιμασία των συλλεχθέντων στοιχείων, έτσι ώστε να μπορούν να εισαχθούν στον υπολογιστή, και εισαγωγή τους σ' αυτόν (Preprocessing)
- Διαχείριση Δεδομένων με τη δημιουργία της Βάσης Δεδομένων (Data Management)
- Επεξεργασία και Ανάλυση Δεδομένων (Manipulation and Analysis) με διάφορες μεθόδους
- Παραγωγή Αποτελεσμάτων σε έντυπη (hard copy) ή μη έντυπη (soft copy) μορφή (Product Generation)

4.3. ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΤΩΝ ΓΣΠ

Τα ΓΣΠ έχουν πολλές και ενδιαφέρουσες εφαρμογές στην ανάλυση του χώρου και την επεξεργασία γεωγραφικά προσδιορισμένων πληροφοριών. Με τη βοήθεια τεχνικών, όπως: Περιγραφική Χωροθέτηση, Αναλυτική Χωροθέτηση, Οριοθέτηση, Βελτιστοποίηση, Ανάλυση Γειτνίασης, Υπολογισμός Ελάχιστης Διαδρομής, Τοπογραφική Ανάλυση και Ανάλυση Διαδρόμου ή Παραθύρου, τα ΓΣΠ αποτελούν σήμερα το βασικό εργαλείο μελέτης σε πάρα πολλούς τομείς, όπως: Κτηματολόγιο, Μεταφορές, Κινητή Τηλεφωνία, Δίκτυο Διανομών, κ.ά.

Τυπικές εφαρμογές των συστημάτων GIS βρίσκονται στη διαχείριση του περιβάλλοντος και των πόρων του, στο σχεδιασμό και ανάπτυξη νέας υποδομής για οικισμούς, στις θαλάσσιες και επίγειες μεταφορές, στην ασφάλεια στη θάλασσα, στις βιομηχανίες τηλεπικοινωνιών, ύδατος και ηλεκτρικού (όπου η έμφαση δίνεται στη συντήρηση και λειτουργία των δικτύων τους), ακόμα και για στρατιωτικές εφαρμογές.

Στον τομέα των στρατιωτικών εφαρμογών μάλιστα (αλλά και στις προηγούμενες), τα ΓΣΠ συνεργάζονται άψογα με το σύστημα GPS, το στρατιωτικό δορυφορικό σύστημα πλοήγησης που αναπτύχθηκε από το υπουργείο άμυνας των ΗΠΑ, αλλά σήμερα πλέον αποτελεί το «ευαγγέλιο» της πλοήγησης σε Ευρώπη και ΗΠΑ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5ο

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΛΟΓΙΣΜΙΚΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ(ΜΕ ΤΗΝ ΧΡΗΣΗ GIS)

5.1.ΣΚΟΠΟΣ-ΣΤΟΧΟΣ

Η περιφέρεια της Πελοποννήσου χαρακτηρίζεται από μια αξιόλογη αρχαιολογική,πολιτιστική και πολιτισμική κληρονομιά για αυτό και χρέος μας είναι η ανάδειξη και η προστασία των αρχαιολογικών χώρων, μνημείων και άλλων τουριστικών μέσων που φιλοξενούνται σε κάθε περιοχή.

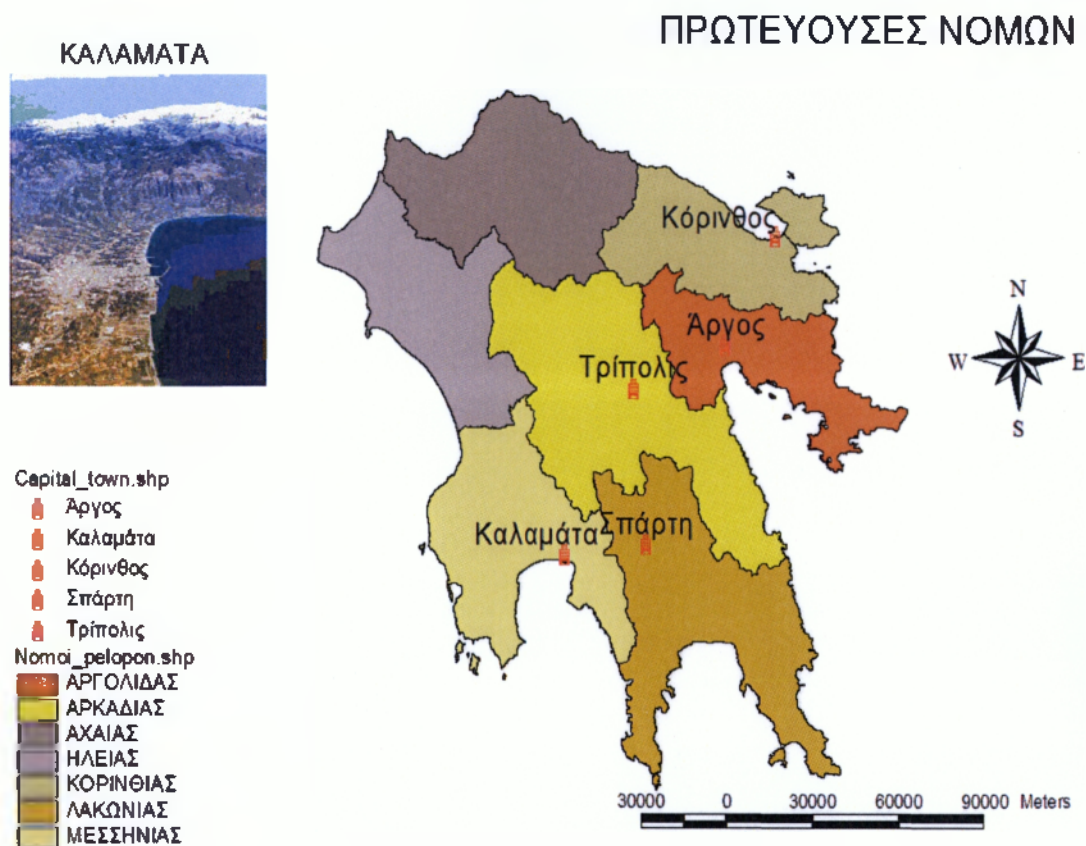
Η δημιουργία εφαρμογής έχει ως πρωταρχικό στόχο τη δημιουργία μιας ψηφιακής-χωρικής αποτύπωσης των κυριότερων μνημείων και όχι μόνο, που βρίσκονται στην περιφέρεια της Πελοποννήσου. Η άμεση, μέσω του ψηφιακού αυτού προϊόντος, πληροφόρηση των πολιτών θα εξυπηρετήσει σε μεγάλο βαθμό την ενημέρωσή τους για τις τουριστικές περιοχές.

5.2.ΣΥΛΛΟΓΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ

Ο αρχαιολογικός, πολιτισμικός και πολιτιστικός πλούτος της περιφέρειας Πελοποννήσου αποτυπώθηκε σε εφαρμογή εξειδικευμένου λογισμικού (Arcview Gis), χρησιμοποιώντας σαν βάση τις πληροφορίες που υπάρχουν στην πτυχιακή εργασία.Μέσα από το παραπάνω πρόγραμμα συνδυάζεται η χωρική πληροφορία του κάθε τουριστικού ενδιαφέροντος με την περιγραφική πληροφορία.

5.3.ΕΦΑΡΜΟΓΗ GIS

5.3.1. Πρωτεύουσες Νομών.

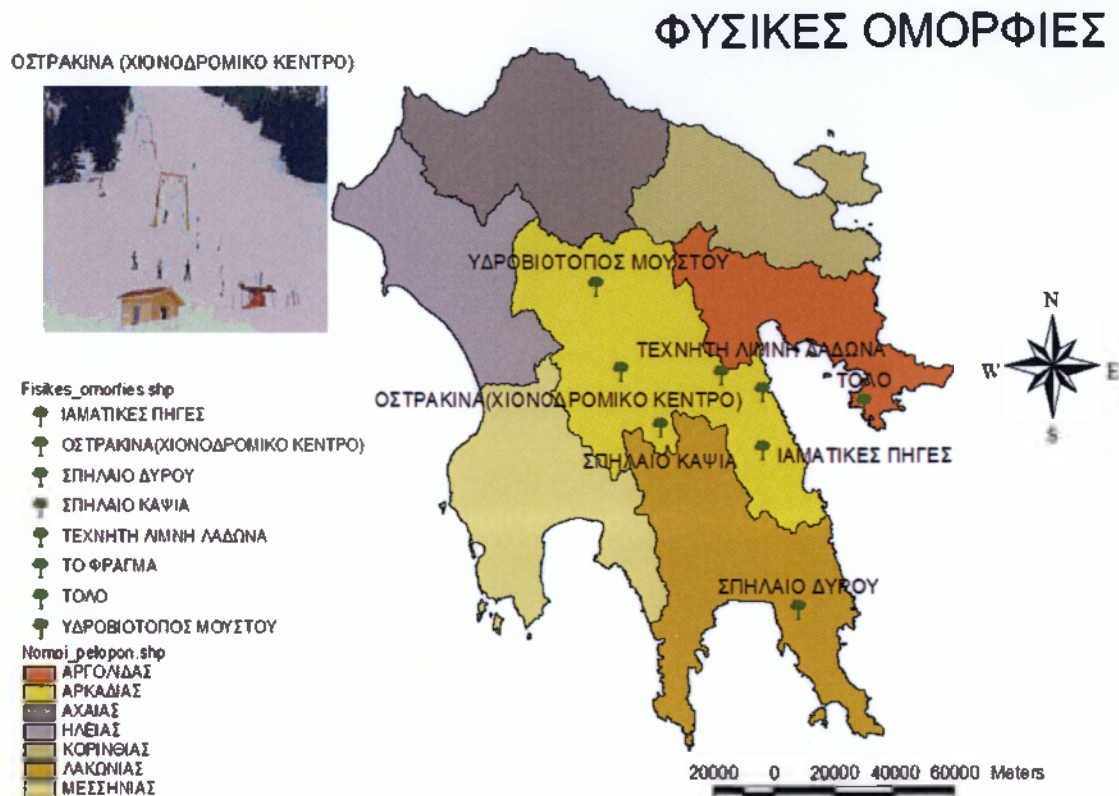
Παρουσιάζονται οι πρωτεύουσες των νομών της περιφέρειας Πελοποννήσου.

5.3.2. Αρχαιολογικοί Χώροι.

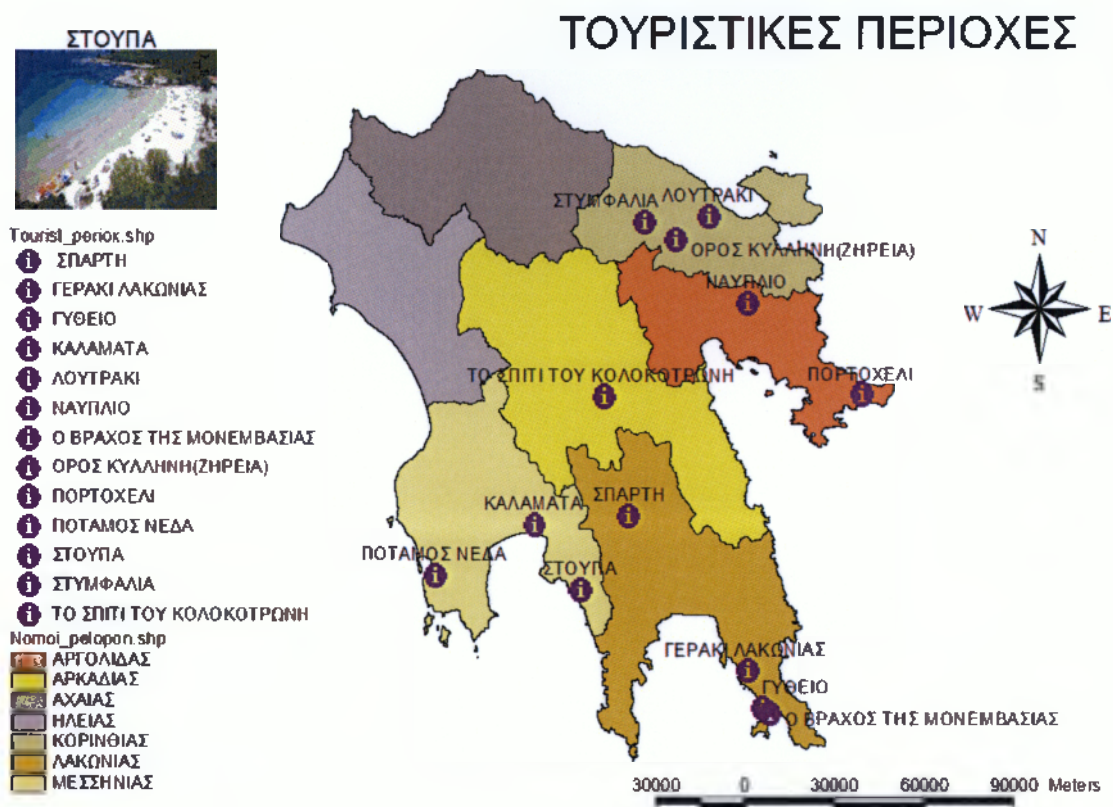
Παρουσιάζονται οι αρχαιολογικοί χώροι της Πελοποννήσου

5.3.4. Φυσικές Ομορφιές.

Παρουσιάζονται οι φυσικές ομορφιές.

5.3.5. Τουριστικές Περιοχές.

Παρουσιάζονται οι κυριότερες τουριστικές περιοχές.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ-ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Στην Πελοπόννησο μπορούν να συναντηθούν αρμονικά όλες οι μορφές του τουρισμού. Ο χώρος αυτός έχει όλες τις προϋποθέσεις προκειμένου να κάνει πράξη μια τουριστική ανάπτυξη που θα προωθεί τόσο τα παραδοσιακά όσο και τα νέα τουριστικά προϊόντα.

Ο τουρισμός είναι μια βιομηχανία που λειτουργεί διαρκώς, 24 ώρες το 24-ωρο, 365 ημέρες το χρόνο. Παράλληλα με την προβολή της χώρας και των τουριστικών υπηρεσιών που μπορεί να προσφέρει με γρήγορα βήματα στην πυκνωση και την επέκταση των επενδύσεων σε όλες τις μορφές τουρισμού.

Στόχος είναι να εμπλουτίσει, να ενισχύσει και να μετασχηματίσει το επιτυχημένο μοντέλο του ήλιου και της θάλασσας σε ένα σύγχρονο πολυδύναμο μοντέλο παροχής σύγχρονων τουριστικών υπηρεσιών ολόκληρο το χρόνο. Για να επιτευχθεί αυτό χρειαζόμαστε εντατική, μεθοδική, στοχευόμενη και συλλογική εργασία.

Το υπουργείο Τουριστικής Ανάπτυξης, με μια σειρά από πρωτοβουλίες, όπως την αστεροποίηση των ξενοδοχειακών μονάδων και των καταλυμάτων, εργάζεται για την διαρκή βελτίωση της ποιότητας σε όλο το φάσμα της βιομηχανίας των διακοπών, της αναψυχής και του ελεύθερου χρόνου. Κάθε τουριστική επιχείρηση, ίσως περισσότερο από κάθε άλλη επιχείρηση, αντιπροσωπεύει την Ελλάδα στο εξωτερικό. Πρέπει λοιπόν να υπάρχει συναίσθηση, αλλά και πλήρης, έμπρακτη αποδοχή αυτής της αυξημένης ευθύνης.

Όλο και περισσότερο γίνεται συνείδηση ότι ο τουρισμός αποτελεί ένα μεγάλο τμήμα της απάντησης που πρέπει να δώσει η Ελλάδα απέναντι στο κύμα της παγκοσμιοποίησης που καλύπτει τις σύγχρονες κοινωνίες και δημιουργεί νέους κινδύνους και νέες προκλήσεις για την απασχόληση και την ανάπτυξη.

Ο τουρισμός είναι εξ' ορισμού ένα πεδίο της οικονομίας με αποκεντρωτική δυναμική.

Είναι μορφή οικονομικής δραστηριότητας η οποία ανθεί σε ολόκληρη τη χώρα και όχι μόνο στα μεγάλα αστικά κέντρα. Σε μια εποχή που πολλοί τομείς της παραγωγής αντιμετωπίζουν κάθε λογής προκλήσεις, ο τουρισμός έρχεται να δημιουργήσει νέους όρους για δημιουργία, οικονομική ανάπτυξη και ευημερία, νέες θέσεις εργασίας..

Αν στην εποχή της παγκοσμιοποίησης αναδεικνύεται ο ρόλος των περιφερειών, τότε ο τουρισμός είναι η υπ' αριθμόν ένα οικονομική δραστηριότητα η οποία μπορεί να διατηρήσει τους ρυθμούς ανάπτυξης σε υψηλά επίπεδα και ταυτόχρονα να εγγυηθεί την ισόρροπη περιφερειακή ανάπτυξη.

Με τις επενδύσεις στον τουρισμό, σε κάθε περιφέρεια δεν αναπτύσσεται μόνο η τουριστική δραστηριότητα, αλλά διατηρείται και ενισχύεται μια σειρά από άλλους τομείς της οικονομίας.

Κατά συνέπεια, ο τουρισμός αποτελεί τον κύριο παράγοντα σταθερότητας και ανάπτυξης σχεδόν του συνόλου της οικονομικής δραστηριότητας σε κάθε περιφέρεια με προφανείς θετικές συνέπειες στα εισοδήματα και την απασχόληση.

Ο τουρισμός αντιπροσωπεύει το 18,2% του ΑΕΠ. Το 2006 απέφερε τουριστικό συνάλλαγμα 11.4 δις. ευρώ. Την ίδια χρονιά δημιουργήθηκαν 31.780 μόνιμες θέσεις εργασίας πέραν των τουριστικών.

Η Πελοπόννησος προσφέρει ένα από τα πιο συναρπαστικά «ταξίδια στο χρόνο» σε ολόκληρο τον κόσμο. Προσφέρει ένα ταξίδι που ξεκινά από την προϊστορία και την μυθολογία για να περάσει μέσα από το Βυζάντιο και να φτάσει στο «σήμερα» μιας σύγχρονης ευρωπαϊκής χώρας.

Σε καμία άλλη περιοχή του κόσμου δεν υπάρχει ένας συνδυασμός ανάλογος με αυτόν των Μυκηνών, της Επιδαύρου και του Μυστρά, του Ταυγέτου. Αρχαιολογικοί χώροι που χάνονται ανάμεσα στην προϊστορία και το μύθο συνυπάρχουν στην Πελοπόννησο με μοναστήρια που αποτέλεσαν διαμάντια στο στέμμα του Βυζαντίου. Και βεβαίως, η προβολή της Επιδαύρου ως διεθνές κέντρο για παραστάσεις αρχαίου θεάτρου αποτελεί μία από τις σημαντικές επιλογές για την ενίσχυση της τουριστικής ταυτότητας της περιοχής.

Ένα δεύτερο ισχυρό χαρακτηριστικό της Περιφέρειας Πελοποννήσου είναι ο συνδυασμός της θάλασσας με το βουνό. Πρόκειται για μία μαγευτική περιοχή, η οποία χαρακτηρίζεται από το ότι σε μικρή απόσταση από μαγευτικές παραλίες βρίσκεται μια σειρά από σπάνιας ομορφιάς ορεινά ιστορικά χωριά και τοπία, όπως και πολλές σύγχρονες πόλεις.

Η Πελοπόννησος, και ειδικότερα η Μεσσηνία, υποδέχεται μία από τις μεγαλύτερες ιδιωτικές επενδύσεις στον τομέα του τουρισμού στην Ελλάδα και τη μοναδική θεσμοθετημένη Περιοχή Ολοκληρωμένης Τουριστικής Ανάπτυξης (ΠΟΤΑ).

Η συγκεκριμένη επένδυση, που στην πράξη συνίσταται στην προγραμματισμένη δημιουργία ενός νέου ποιοτικού και προσανατολισμένου σε ειδικές μορφές τουριστικού προορισμού, πέρασε πλέον στο στάδιο της υλοποίησης και αναμένεται να δημιουργήσει έναν νέο ολοκληρωμένο τουριστικό προορισμό στην ευρύτερη περιοχή της Πύλου, ενισχύοντας σημαντικά το τουριστικό προϊόν της Πελοποννήσου και τις τοπικές κοινωνίες και οικονομίες. Η επιλογή της περιοχής για τη δημιουργία της ΠΟΤΑ στηρίχτηκε στην ύπαρξη των αξιόλογων φυσικών, πολιτιστικών και ανθρώπινων πόρων της ευρύτερης περιοχής. Επιπλέον και άλλες επενδύσεις έχουν εγκριθεί από το Υπουργείο Τουριστικής Ανάπτυξης και τον ΕΟΤ.

Ο χώρος δημιουργίας της ΠΟΤΑ είναι ενιαίος και περιλαμβάνει τουριστικά καταλύματα διαφόρων λειτουργικών μορφών υψηλής τάξης, κέντρα εστίασης και αναψυχής, εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής, αθλητικές εγκαταστάσεις, για τους

λουόμενους, με σεβασμό στο περιβάλλον κα, την τοπική κοινωνία, τα ήθη και τα έθιμα. Η δημιουργία της ΠΟΤΑ Μεσσηνίας θα αποτελέσει μία μορφή ιδιωτικής επένδυσης που θα ενταχθεί στο πλαίσιο του αναπτυξιακού νόμου, και θα συγχρηματοδοτηθεί από το Ε.Π. «Ανταγωνιστικότητα».

Η Πελοπόννησος, στην οποία σήμερα λαμβάνει χώρα μόλις το 5% των διανυκτερεύσεων, μπορεί μέσα στα επόμενα χρόνια να αποτελέσει έναν από τους κορυφαίους τουριστικούς προορισμούς της Ευρώπης.

Η Πελοπόννησος μπορεί να γίνει μία περιοχή με ακτινοβολία μεγαλύτερη από αυτήν της Τοσκάνης στην Ιταλία. . Για πρώτη φορά άνοιξε για τη Μεσσηνία η Σκανδιναβική αγορά. Θα υπάρχουν charters από την Ολλανδία και την Τσεχία, αλλά και από τη Ρωσία. Όλα αυτά οδηγούν στην ανάπτυξη του τουρισμού στην Πελοπόννησο αλλά και στην Ελλάδα.

Η Τ.Α. σήμερα προσπαθεί να ενσωματώσει και να καταστήσει τον πολιτισμό αναπόσπαστο στοιχείο στον αναπτυξιακό ρόλο που έχει, ως επίκεντρο τον άνθρωπο και τις ανάγκες του, στον οικονομικό, κοινωνικό, μορφωτικό και ψυχαγωγικό τομέα. Η τοπική αυτοδιοίκηση που από τη φύση της είναι πιο κοντά στους πολίτες, είναι ο καταλληλότερος φορέας άσκησης πολιτιστικής και πολιτισμικής πολιτικής , για αυτό οφείλει να αξιοποιεί το πολιτισμικό κεφάλαιο του τόπου, να συνδέεται με την τοπική κοινωνία, να ακούει τις ανάγκες της και να εκφράζει τις αγωνίες της.

Το πολιτισμικό κεφάλαιο ενός τόπου αποτελείται από τους αρχαιολογικούς χώρους, τα ιστορικά μνημεία, την αρχιτεκτονική κληρονομιά, τα μουσεία, τους παραδοσιακούς οικισμούς, το φυσικό περιβάλλον, τις εκδηλώσεις του λαϊκού πολιτισμού, τα φεστιβάλ και τις τουριστικές υποδομές κ.α.

Το Υπουργείο Πολιτισμού, με τις Εφορείες Αρχαιοτήτων, είναι αυτοί που έχουν κατά κύριο λόγο την ευθύνη για την προστασία και την συντήρηση των μνημείων και των αρχαιολογικών χώρων. Η Τοπική Αυτοδιοίκηση έχει μόνο την ευθύνη για την ανάδειξη τους αλλά είναι υπεύθυνη για τα υπόλοιπα που συνιστούν το πολιτισμικό κεφάλαιο ενός τόπου.

Είναι απαραίτητη η συντήρηση και η διατήρηση των μνημείων και των ιστορικών διατηρητέων κτιρίων σε μια καλή κατάσταση με αποτέλεσμα την καλή αισθητική των πόλεων, πράγμα που μόνο του δεν είναι αρκετό σήμερα. Η πολιτιστική κληρονομιά σχετίζεται με το συνολικό δομημένο περιβάλλον και πρέπει να εξεταστεί μέσα σε οικολογικό πλαίσιο. Απαιτείται δηλαδή γενικότερος αναπτυξιακός σχεδιασμός της περιοχής και μια συνολική προσέγγιση.

Ειδικότερα για τα ιστορικά κέντρα, μνημεία, τόπους που βρίσκονται μέσα σε μια σύγχρονη αστική δομή οι σύγχρονες προσεγγίσεις θέλουν να μπορούν να χρησιμοποιηθούν από τους πολίτες στην καθημερινή ζωή τους χωρίς όμως να

προκαλείται οποιαδήποτε ζημιά στην ακεραιότητα των περιοχών αυτών.

Καταφέροντας αυτό μελέτες και πραγματικότητες, μας έχουν δείξει ότι τα κέντρα των πόλεων που περικλείουν αρχαιολογικούς χώρους ξαναγεννιούνται και ο πληθυσμός επιστρέφει στους πυρήνες των πόλεων. Ο τουρισμός βρίσκεται στην καρδιά της ελληνικής οικονομίας. Είναι ο τομέας χάρη στον οποίο η Ελλάδα μπορεί να πετύχει ένα μεγάλο αναπτυξιακό άλμα, που θα οδηγήσει στην ενίσχυση της περιφερειακής ανάπτυξης, των εισοδημάτων και της απασχόλησης. Και βέβαια προϋπόθεση για την επιτυχία και αποτελεσματικότητα είναι η διασφάλιση κοινωνικής συναίνεσης και η συνεργασία δημοσίου και ιδιωτικού τομέα.

Για να αναπτυχτεί ο τουρισμός στην περιφέρεια της Πελοποννήσου θα πρέπει:

1. Να ολοκληρωθούν οι κεντρικοί οδικοί άξονες (Τρίπολη – Καλαμάτα, Τρίπολη – Σπάρτη και Ιονία οδό) καθώς να μελετηθούν δευτερεύοντες οδικοί άξονες που θα βελτιώσουν την συγκοινωνιακή κάλυψη του κάθε νομού.
2. Συντήρηση και αποκατάσταση όλων των αρχαιολογικών χώρων καθώς και ανάπλαση στους παρακείμενους χώρους των αρχαιολογικών, οργάνωση στη φύλαξη και καθαριότητα αυτών, για την σωστότερη προβολή και ανάδειξη των χώρων αυτών.
3. Να γίνει ανάδειξη νέων σπουδαίων μνημείων και προβολή μουσείων (επανεκθεση, έκδοση καταλόγων)
4. Να αξιοποιηθούν τοπικές πολιτισμικές ιδιαιτερότητες και αναβιώσεις εθίμων για την ανάπτυξη πολυδραστηριοτήτων των επισκεπτών.
5. Να επιδειχθεί η παράλληλη ανάδειξη του βυζαντινού πλούτου και των μνημείων της ορθοδοξίας (μοναστήρια, ναοί) αλλά και των άλλων μνημείων που με την παρουσία τους στο κάθε νομό τονίζουν την αδιατάρακτη συνέχεια του ελληνισμού.
6. Να γίνει σωστή προβολή των τοπικών προϊόντων (γεωργικών - κτηνοτροφικών), να βελτιωθούν τα διάφορα τουριστικά θέρετρα (παραλίες, ποτάμια, βουνά, ξενοδοχειακές εγκαταστάσεις).
7. Τέλος για την προβολή του πολιτισμικού πλούτου να αξιοποιηθεί το διαδίκτυο και κάθε δυνατόν μέσο προβολής..

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- 1) Βιώσιμη Τουριστική Ανάπτυξη και Περιβάλλον, Χ.Κοκκώσης, Π. Τσάρτας, Αθήνα 2001.
- 2). Η κοιλάδα της Νέδας - ένας ξεχασμένος παράδεισος, Έκδοση Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Μεσσηνίας.
- 3) Ελλάδα των Διακοπών 2002, Τουριστικός οδηγός.
- 4) Τουριστική Οικονομική, Δημήτρης Λαγός, Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα 2005.
- 5) Ν. Ανδρουλάκης, Εφαρμογές Γεωγραφικών Πληροφοριών,Βασικές έννοιες-Λειτουργίες Εφαρμογές στην Τοπική Αυτοδιοίκηση.
- 6) ESRI, ARC VIEW 3.2, Τεχνικό εγχειρίδιο

ΑΛΛΕΣ ΠΗΓΕΣ

ΙΣΤΙΟΣΕΛΙΔΕΣ

WWW.EL.WIKIPEDIA.ORG
WWW.GNTO.GR
WWW.OTEK.EDU.GR
WWW.PRESSPOINT.GR
WWW.GRHOTELS.GR
WWW.PELOPONNISOS.GR
WWW.WIW.GR
WWW.ARGOSCULTURE.GR
WWW.NAFPLIO.INFO
WWW.GO-ONLINE.GR